

A Tiszáninneni Református
Egyházkerület Lapja

Sárospataki Református Lapok

LIX. évf. 3. szám
2006. október

„...Így szól az Úr:
Hiszen olyanok vagytok a
kezemben, Izrael háza, mint
az agyag a fazekas kezében.” (Jer 18,6)

„**N**em az a kérdés közöttünk: haladjunk-e, avagy megálljunk? miként Józsué napjáról írva van; e kérdést eldönté a Mindenható midőn a világot megteremtette; és bizony nincs erő, amely a világkerék küllőibe vág hasson – nem ez hát a kérdés közöttünk, hanem az: hogy mit és miként? És itt magasabb nézőpontra van szükség. Nem mind javítás, ami egyes érdekeknek hízeleg, és tartós csak az, amely igazságon épült, valódi szükségén segített, s a nemzet életéből önként fejlett ki. Ismerni kell tehát a nemzetnek előbb önmagát, és ismernie kell szükségét; aztán megvitatni a célt és eszközöket, dolgot és módokat, minden oldalról, s ha ekkor elkövetkezik a törvényhozás ideje, áldásul leend mindegyik törvény...”

Kossuth Lajos, 1841

„Ha mindent nem dicsérek hazámban, abból foly, mert hazámhoz nem oly gyenge kötelék csatol, mint valaha Venus fiát Psychéhez: a világosság hídja. Ha anyaföldünk mocsárit, kopárságit említem s nem dicsérem: hazaszeretéből ered; mert inkább viruló kerteket kívánnék ott szemlélni, hol ma vadmacska s vadlúd, vagy homok és por. Ha előítéleteket megtámadni, balvélekedéseket gyengíteni, oszlatni s a tudatlanság sokszor büszke szavát nevetséges hanggá iparkodom változtatni: hazaszeretéből cselekszem; mert sosem hihetem, hogy előítélet, balvélekedés s tudatlanság alapja lehet egy nemzet előmenetelének s boldogságának.”

Széchenyi István, 1830

Tartalom

Gyönyörködöm a Te beszédedben	3
Abaúji Egyházmegye	4
<i>Missziói nap Abaújban</i>	4
<i>Béres-napok Gagybátorban</i>	5
<i>Hálaadás Pamlényban</i>	6
<i>Lelkészbeiktatás Göncruszán</i>	7
<i>Lelkészbeiktatás az Edeleny-Finkei Református Gyülekezetben</i>	8
<i>Iránytű - 2006</i>	9
Borsod-Gömöri Egyházmegye	11
<i>A „mégis virágzó almafák” ünnepe - beiktatás Aggteleken</i>	11
<i>Tanévkezdő gondolatok</i>	12
<i>Egyházközségek ünnepe az Avas-Dél Lakótelepen</i>	13
<i>Lelkészbeiktatás a Varbói Gyülekezetben</i>	14
Egervölgyi Egyházmegye	15
<i>Lelkészbeiktatás Bükkábrányban</i>	15
<i>Felavatták Sarudon az egervölgyiek pihenőházát</i>	16
<i>150 éves a Mezőkeresztesi Férfikórus</i>	16
<i>Nyári angoltábor Hejcsén</i>	17
<i>Az Átányi Református Általános Iskola 2006</i>	18
Zempléni Egyházmegye	19
<i>Lelkészbeiktatás Olaszliszván</i>	19
<i>Üzent a múlt</i>	20
<i>Hírcsokor a Sárospataki gyülekezet életéből</i>	21
<i>Egy hét a Tarcali Református Bibliatáborban</i>	22
<i>Hálaadó istentisztelet Hollóházán</i>	23
Intézményeink	24
<i>Tanévkezdés a pataki gimnáziumban</i>	24
<i>Hírek a Sárospataki Teológia életéből - Szabadság és szabadságharc</i>	25
<i>Névtáblaavatás: Deák Ilona leányintézet</i>	26
<i>Hírek a Tudományos Gyűjteményekből - Egy kiállítás képei</i>	27
Kerületi események	28
<i>Világtalálkozó - Nyitott ablakok</i>	28
<i>A Teológiai Akadémia ünnepi közgyűlése</i>	29
<i>Nőszövetségi Világtalálkozó</i>	30
<i>„Boldog, aki ad, és az, ki elfogad”</i>	31
<i>Az igazat mondd, ne csak a valódit - Gondolatok '56-ról</i>	33
<i>Fórum - Országgyűgítő</i>	38
<i>Portré - Beszélgetés Kalydy Zoltánné „Zsuzsa néni”-vel</i>	39
<i>Misszió</i>	41
<i>Hit és kultúra - Tolnai Dali János</i>	43
<i>Gyerekeknek - Mese</i>	45
<i>In Memoriam</i>	46
<i>Búcsúszavak dr. Novák István professzor úr ravatalánál</i>	46
<i>Megemlékezés Kiss Pálról</i>	47
<i>Aki építi az Isten házat</i>	47

Kedves Olvasó!

Lapunk előfizethető az alábbi elérhetőségeken:
3525 Miskolc, Kossuth u. 17.; Tel: 46-563-563;
srlszerk@freemail.hu

Köszönjük a Búzavirág Alapítványnak a címlapfotóhoz nyújtott segítségét.

© Tiszáninneni Református Egyházkerület.
Bárminemű másolás és sokszorosítás a kiadó előzetes engedélyéhez kötött.

Sárospataki Református Lapok

Felelős kiadó: A Tiszáninneni Református Egyházkerület Elnöksége

Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Dienes Dénes

Szerkesztőbizottság: Barnóczki Anita, Füsti-Molnár Szilveszter, Rácsok András, Rácsok Gabriella

Egyházmegyei sajtóreferensek: Gombos Péter, dr. Kádár Zsolt, dr. Sándor Endre, Gazda István

Teljes nyomdai előkészítés: Füsti-Molnár Szilveszter, Rácsok András

A szerkesztőség címe: 3950 Sárospatak, Rákóczi u. 1., srlszerk@freemail.hu

Nyomda: Szász & Társai Nyomda, 3526 Miskolc Szentpéteri kapu 5.

Példányonkénti önköltségi ár: 500 Ft; **Eladási ár: 250 Ft**

„Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi igehirdetésünk, de hiábavaló a ti hitetek is.”

(1Korinthus 15,14)

GYÖNYÖRKÖDŐM A TE BESZÉDEDBEN

Lelkészek, teológusok szépen beszélnek a régi történetről, mikor Luther Márton kiszögezte a 95 tantételt a wittenbergi vártemplom kapujára, leszögezve ezzel a dátumot is, melyhez a reformáció folyamatát köthetjük. Jó, hogy van egy ilyen napunk, jó ilyenkor átgondolni, mit is tettek őseink, illetve mit tennének, hogyan keresnék az igaz választ mai kérdésekre a Szentírás alapján. Mégis hiba lenne október végén csak erre gondolni. Az igazsághoz tartozik, hogy van egy sokkal személyesebb, családunkat érintő alkalom, mert az őszi hangulat és a szokás minket is kiviszi a temetőkre. Rendbe kell szedni a sírokat, el kell látogatni más városokba, falvakba, ahol talán rég nem látott ismerősökkel is összefutunk... Jó, hogy kimegyünk a temetőbe, jó hogy gondolhatjuk őseink sírját. Közben nemcsak az első fagyok előtt megmentett, ki tudja, meddig szépen maradó virágokat hagyjuk a vázákban, nemcsak a pár négyzetméter földet készítjük elő a télre, hanem visszaemlékszünk szülők, nagyszülők szeretetére, az imádságokra, amire tanítottak, a fenyítésre, aminek hasznát érezzük felnőtt korunkban is. Öröm a gyermekeknek felidézni saját gyermekkorunkat, nekik is érdekes a temető fái alatt hallgatni a csendes történetet háborúról, frontról, fogságról és a hazatérésről, miközben érzik, ez valóság, még ha nincs is jelen a számítógépes játékokban megszokott zaj és képernyőn fröccsenő vér.

A tantételeknél sokszor ékeesebb bizonyítéka Isten erejének egy ilyen történet, ami személyessé és gyakorlatiassá teszi az Igét. Így kapjuk meg hallásból, tapasztalatból azt a kőszikla erősségű alapot, amin a pokol kapui sem vehetnek diadalt. Fel-támadás, hit, eligazodás a mai élet útvesztőiben így találkozhat október-november fordulóján.

Milyen furcsa: Luther kereste a kegyelmes Istent, és mikor rátalált, mindenkit el akart, és sokakat el is tudott hozzá vezetni. Micsoda erő volt a Római levél leírt betűi mögött! Micsoda bátorságot adott azoknak, akik Lutherhez hasonlóan kézbe vették, majd szívbe zárták a Bibliát! És azóta is vannak, akik oly sok ellenséges indulat között kiállnak az Ige mellett, mert másként nem tehetnek! Honnan volt Európát átforgató ereje a reformációnak? Gondolhatunk az ekkor elterjedt könyvnyomtatásra, a népiskolákra, az egyetemek közötti diákvándorlásokra, de akkor ma, az internet, a mobiltelefon, a repülőgép korában miért irigyeljük mégis az ő eredményeiket? Valószínűleg nem a kommunikációs eszközök adták a szavak sodró erejét, hanem a szavakban lévő igazság! Ha valaki meghallotta, megismerte, megtapasztalta Isten szeretetét, az továbbvitte és elmondta, leírta, kihirdette. Lehet, hogy más formában, más nyelven, de ugyanolyan hitelesen. Meg kell tanulnunk őseinktől: ha megtaláltuk hit által kegyelmes Krisztusunkat, és van anyanyelvű Bibliánk, amiben a teremtet világban élő bűnös és megváltott emberől olvasunk, akkor megvan az a kőszikla, amire építhetjük erkölcsünket, szavainkat, tetteinket. Csak akkor találunk ki a ránk szakadt morális válságból, a mindent szabad gondolkodás átkától, ha megtaláljuk az egyetlen evidenciát, mely nem hasad meg. Ma is megáll az Istennek Igéje a temető kertben, mert Krisztus valóban feltámadt, megáll az Ige a világban, mert Isten nem ember, hogy hazudjon, és megáll a gyülekezetben, köztünk, hogy Lutherhez hasonló küldetésünkben mi is megálljuk helyünket, mert másként nem tehetünk.

Ferenc József lelkipásztor
Bükkzsérc

Ravasz László: Emlékezéseim

„...csak az ítél meg engem, mint teológust, igazán, aki egész pályámat áttekinti s ebből a személyes elvből, egzisztenciából magyarázza. Ez érti meg, miként lett a modern teológusból az Ige teológusa, az anthropológia mint adott helyet a kizárólagos teológiai felfogásnak, miként került az élmény helyére a kijelentés, a kegyes tudat helyére az Ige, az életelvek helyére a megtérés és újjaszületés; miként ment át a hangsúly a hiányérzetről a hálára, a felszabadulásról a szolgálatra, arról az örömről, hogy Isten az enyém, arra az örömről, hogy mi Istenéi vagyunk, az egyéniségről a közösségre, a szolgáló személyről a gyülekezetre s közben erről az időközi és átmeneti, látható világról a láthatatlan, örökkévalóra, amely eschatologikus jelenvalósággal jegyez el és kobozei a maga számára.” (p.115)

Missziói nap Abaújban

A

z Abaúji Egyházmegye Misszió Bizottsága 2006. július 18-án egész napos konferenciát tartott az Alsóvadászi Egyházközség gyülekezeti termében a kebelbeli lelkipásztorok számára.

A bevezető áhítatot Bódi Noémi gagybátori lelkipásztor, missziói előadó tartotta a Róma 8,24 alapján. Az igehirdető arról szólt, hogy „reménység nélkül elveszünk.” Ezért amikor úgy érezzük, hogy lelkészi munkánknak nincs eredménye, talán belefáradtunk, elcsüggedünk, úgy imádkozunk a reménységért, mint a hitért, hiszen szükségünk van rá.

A nap folyamán négy előadás hangzott el. P. Tóthné Szakács Zita, a Zsinati Missziói Iroda hivatalvezetője tartott egy nagyon érdekes és értékes előadást.

Miért vagyok lelkipásztor és mi a feladatom?

„Az anyaszentegyház életéhez és szolgálatahoz szervesen hozzátartozik a misszió, hogy minden teremtéshez eljusson az evangélium, a Krisztusról szóló örömmel. Ebben nagy felelőssége van a lelkipásztornak, gondnokoknak és presbitereknek, nem kevesebb a gyülekezetnek. A lelkipásztornak az a feladata, hogy újra megtöltse a templomokat, úgy hirdesse az evangéliumot, hogy a gyülekezet tagjai örömmel jöjjenek az alkalmakra.”

A következő előadó Tóth Viktória abaújvári lelkész volt. Előadásának címe: Milyen női lelkésznek lenni négy abaúji gyülekezetben? A férjével együtt Abaújvár, Pányok, Zsujta, és

Kéked gyülekezetében szolgálnak, erről szólt részletesen. A gyerekek között végzett munkát nagyon fontosnak tartja, a bibliai történetek tanulása mellett játékosan nevelik fiataljaikat, báboznak, agyagoznak, üveget festenek. A nyári elfoglaltságuk: hittantábor, biciklis tábor stb. Ezek mellett fontosnak tartják a felnőtt gyülekezet hitben való nevelését. A beteg- és családlátogatás jelentőségét is hangsúlyozta. Örvendező szívvel számolt be az előadó arról, hogy saját gyülekezeti újságjuk van, és a gyülekezet tagjai sok áldást nyernek az újság olvasása által.

Kora délután Sóhajda Levente göncruszkai lelkipásztor a gyülekezeteikben végzett cigány misszióról szólt. Itt szembesültek azzal a ténnyel, hogy a gyülekezetek körül kialakult egy nagyobb létszámú cigány közösség. Ezt az adottságot kihasználva kezdték el munkájukat feleségével együtt a cigánygyerekek között, akik rendszeresen részt vesznek a hittanórákon és a különböző egyházi alkalmakon. A cigányok között végzett szolgálatokhoz karizma kell. E nélkül csak vergődés a misszió. Sok okos ötletet mondott el számunkra, amelyet hasonló adottságú gyülekezetben, napi munkánkban tudunk hasznosítani. Az előadásokat élénk megbeszélés követte.

A nap záróeseményeként a Missziói Központtól tájékoztattott Vass Enikő, az Európa Rádió szerkesztője.

Hegedűs István
lelkipásztor, főjegyző

Béres-napok Gagybátorban

„Magasztaljátok az Urat, mert jó; mert örökkévaló az Ő kegyelme.”

106. zsoltár 1. verse

A Cserehát szívében fekvő kicsiny falucska, Gagybátor nagy napra ébredt 2006. szeptember 16-án. Mint utólag emlegetik az emberek „régén volt ilyen a környékünkön”.

A UNDP és az ICSSZEM 2006 elején közösen meghirdetett pályázatára, mely a Cserehát felzárkóztatását tartotta szem előtt, az önkormányzat az egyházközséggel karöltve hagyományteremtő kulturális napok megrendezésére nyújtott be pályázatot. A megvalósítandó program célja a méltó megemlékezés, Béres Ferenc Liszt díjas énekművészről, halálának 10. évfordulóján, aki községünk szülöttje volt. A pályázat pozitív elbírálásának köszönhetően biztosítva lett a kétnapos rendezvény anyagi háttere.

Megmozdultak a környékbeli emberek és magukénak tekintve vettek részt előadásaikkal rendezvényünkön. Különösen elmondható ez a szomszédos Krasznokvajdáról, mely település általános iskolája méltón viseli a Béres Ferenc nevet.

Ünnepségünket jelenlétükkel megtisztelték a művész özvegye családjával, valamint testvérei családtagjaikkal.

A program szombaton 11 órakor kezdődött ünnepi istentisztelettel, ahol Csomós József egyházkerületünk püspöke hirdette Isten Igéjét a 106. zsoltár 1. verse alapján, Bódi Noémi helyi lelkész és Balla Ferenc polgármester köszöntője után.

Rakaczki József a Béres Ferenc Általános Iskola tanára, Gagyapáti polgármestere köszöntőjében méltatta Béres Ferencet és meghatóan számolt be a művész életútjáról. Dr. Ódor Ferenc, térségünk országgyűlési képviselője biztatást nyújtott az elkezdett hagyományteremtő napok feltétlen folytatására. Az elhangzott köszöntők után örömmel énekelt a felvidékről érkező harmaci testvérgyülekezet és a velük együtt érkező zádorfalvai gyülekezet kórusa. A gadnai Lakatos Katalin és a krasznokvajdai Bacsó Ágnes csodálatos előadásukkal énekeltek a szeretetről.

Istentisztelet után a résztvevők megte-

kintették a művész életútjáról készült kiállítás, melyet a művész özvegye, Erzsébet asszony nyitott meg, majd e kiállítás megtekintése után koszorúkat helyeztünk el a szülőház falán lévő emléktábla mellett és a hősi emlékműnél. A megjelenteket vendéglátásra hidegtálat várták az önkormányzati hivatal udvarán elhelyezett sátorban és annak környékén felállított asztaloknál, ahol mintegy 600 főt látott vendégül a település.

Béres János

A Selyebi Általános Iskola tanulói népdalokat és néptáncokat adtak elő, a Felsővadászi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola diákjai pedig countryval és néptáncsal, majd népdalénekléssel folytatták. A helyi és a Gagyvendégi Általános Iskola tanulói gyermektánc-bemutatóval kedveskedtek a közönségnek, majd a templomban már nagy sikerrel szerepelt Bacsó Ágnes, krasznokvajdai diáklány kápráztatta el a közönséget csodálatos hangjával. Óriási sikerrel szerepeltek a krasznokvajdai Standard táncosok, akik 4 alkalommal is színpadra léptek a délután folyamán színesebbnél színesebb előadásaikkal. Az idén alakult Krasznokvajdai Idősek Népdalköre nem kisebb sikert könyvelhetett el magának, hiszen fellépésüket óriási taps és meglegedés követte,

nem kevésbé a már szintén a templomban is fellépő, Felvidékről érkező Harmaci Kórus előadását is.

Pár perces frissítő illetve kávé után folytatódott az előadássorozat, a Krasznokvajdai Általános Iskola gyermekeinek furulya előadásával és a Gagybátori Kórus népdalaival.

Igazi hangulatteremtő előadás következett a Krasznokvajdai Cserehát Néptánc Együttes produkciójában, majd a több országban is sikerrel fellépő Nyíregyházi Igrice Néptánc Együttes szórazta a közönséget. Ők nagy hírnevet szereztek a településünknek, hiszen egy 1949-ben Gagybátorban készült felvételel bemutatott táncokat dolgoztak fel és több országban, mint gagybátori táncot mutatják be, illetve tanítják.

Vacsora után táncház következett, ahol az említett gagybátori táncokat tanította az Igrice Néptánc Együttes, a Nyíregyházi Bürkös hagyományörző népzeneke kíséretében a vendégseregnek. A szombati rendezvényünk zárása után nagy meglepedéssel távoztak vendégeink.

A szokásos vasárnap délelőtti istentiszteleten Bódi Noémi helyi lelkész hirdetett Igét, majd az azt követő ebéd után az encsi és a helyi gyülekezetek gyermekei egyházzenei bemutatót tartottak, egy-egy zsoltár és dicséret előadásával. Egy csodálatos együtténeklés alkalmával a 346. dicséretet tanulta meg a gyülekezet Baksy Mária esperes asszony vezetésével.

Az Ökumenikus istentiszteletünkön Veress Zoltán felsővadászi római katolikus plébános 2Mózes 3,1-6 verse alapján prédikált Isten szeretetéről. Az istentisztelet zárásaként Juhász Erika népdalénekes lépett fel Dsupin Pál zenei kíséretében, aki tárogatón, furulyán és dudán kísért a művésznőt.

Egyházi rendezvényünk zárása után a vendégsereg átvonult az önkormányzati hivatal udvarán felállított sátorhoz, ahol vacsorával vártuk kedves vendégeinket és szeretetben és örömben töltöttük el az estét.

Balla Ferenc

Gagybátor polgármestere, presbiter

Hálaadás Pamlényban

A Csereháti dombvidék csendjét 2006. július 23-án, délután 3 órakor a Pamlényi Református Templom harangjának zúgása törte meg. Ünnepi istentiszteletre hívta a környező falvak gyülekezeteit, valamint a meghívott vendégeket és a település elszármazotta- it, akik a templom belső felújításának ör- vendezhettek.

A hálaadó istentiszteletet Baksy Mária esperes asszony nyitotta meg, majd Csomós József, egyházkerületünk püspöke hirdette Isten Igéjét az Efézus 2,8 alapján „Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez.”

A Gagybátori Kórus dicsérő énekei után köszöntések következtek: a Görög Katolikus Egyház nevében Kisfalusi János esperes és a Római Katolikus Egyház nevében Veress Zoltán plébános szavait hallgathatták a hívek. Ünnepsé- günkön dr. Ódor Ferenc országgyűlési képviselő, Hegedűs István főjegyző, majd Szabó László egyházmegyei gondnok szolt az ünneplő gyülekezethez.

A helyi református lelkipásztor beszámolójában elmondta, hogy a templom belső felújítása a Nemzeti Kulturális Alapprogram keretén belül, pályázat útján valósult meg. A nyert 5 millió forinthez anyagi támogatást nyújtottak a Tiszáninneni Református Egyházkerület,

a Pamlényi Önkormányzat, a település elszármazott hívei, a helyi és a környékbeli gyülekezetek, mely segítségekért ezúton is köszönetünket és hálánkat fejezzük ki.

A templombelső terveit Nagy József András mérnök, a kivitelezés pedig Kuzma Endre vállalkozó keze munkáját dicséri. A közel 300 fős vendégsereg egy része a templom melletti sátorban kivetítőn kísérhette végig az ünneplés pillanatait, az egyházkerület missziói központjában dolgozó Nagy Endre és Szabó Ottó informatikusok munkájának köszönhetően. A Pamlényi Református Egyház- község tagjainak száma mindössze hét fő, ezért örömmel és szeretettel ajánlot- ták föl segítségüket a helyi római katoli-

kus testvérek és a gagybátori gyülekezeti körzet tagjai. A szeretetvendégségre a régi iskola épületében és az udvaron felállított sátorban került sor.

A terített asztalnál a testvérek megtapasztalhatták, hogy az összefogás egy- egy ünnepi alkalommal hogyan kívácsolja össze gyülekezeteinket.

E templom megújulása Isten csodája, melyet e maroknyi gyülekezetnek ajándékozott az Ő kegyelméből. Egyedül Istené a dicsőség! - „Soli Deo gloria!”

Balla Ferencné,
gagybátori gyülekezeti tag
Bódi Noémi lelkipásztor

Bódi Noémi lelkipásztor

Lelkészbeiktatás Göncruszkán

Göncruszkán, 2006. augusztus 23-án, szombaton került sor Sóhajda Levente nagytiszteletű úr beiktatására. Az ünnepség előkészületei egész héten folytak. Mind

a három gyülekezet tagjai aktívan részt vettek a munkálatokban, mindenki ahogy tudott. A sütemények elkészítését a nőkre bíztuk, de a padok, asztalok, sátrak felállításában és elrendezésében minden kézre szükség volt. Kicsik, nagyok, nők és férfiak egyaránt kivették a részüket a munkából. Közben mindenki nagyon jól szórakozott. Az idő gyorsan telt a jó társaságban, miközben sokat neveltünk egymás ügyetlenségein, poénjain. Szombat délelőtt – komolyra véve a dolgot – gyorsan megvoltunk az utolsó simításokkal. Ekkorra már csak az ételek, italok kihordása és elrendezése volt a feladat. Ez nagyon szépen, olajozottan ment. Olyanok voltunk, mint a hangyák. Mindenki tudta, mi a dolga, és így minden probléma nélkül elkészültünk. Jóleső érzés volt a munka végeztével végignézni az ünnepség helyszínein. Elégedett voltam a művünkkel, ahogyan szerintem mindenki más is.

A beiktatás délután négy órakor kezdődött, a református templomban. Nagyon sokan eljöttek. Kb. négyszáz ember volt jelen. Köztük volt Baksy Mária esperes asszony, Csomós József püspök úr, a nagytiszteletű úr családja, lelkipásztor barátai, a három falu: Göncruszka, Hejce, Vilmány polgármesterei és természetesen a gyüle-

Baksy Mária esperes beiktatja Sóhajda Levente lelkipásztort

kezetek tagjai. Ennyi embernek nem is volt hely a templomban, ezért a templom kertjében felállított sátorban, egy kivetítőn néhették végig a ceremóniát mindazok, akik nem értek be.

Az ünnep kezdetén először az esperes asszony beszédét hallgathattuk meg, majd maga a beiktatás következett, amely során Sóhajda Levente nagytiszteletű úr megkapta a pecsétet és a kulcsot. Ezt követően egy prédikációt hallgathattunk meg a nagytiszteletű úrtól, majd a püspök úr, a barátok, tanárok, a három falu polgármestereinek és végül a gyülekezetek gondnokainak köszöntője hangzott el. Ezek után átadtuk a tiszte-

letes úrnak és kedves feleségének az ajándékba szánt Bocskai-ruhákat. A ceremónia sokkal családiasabb és felszabadultabb volt, mint máskor. Ugyanakkor megvolt az alkalomhoz illő komolyság és fegyelem is.

Az istentisztelet után közösen átsétáltunk a Közösség házába, ahol várt minket az ünnepi lakoma. Itt is érezni lehetett azt a családias hangulatot, amely az előkészületeken és az istentiszteleten is uralkodott. Az egész úgy tűnt nekem, mintha egy nagy, szerető család lettünk volna. Ami igaz is, mert mindenki nagyon szereti a tiszteleteseket, és a gyülekezetek tagjai pedig már olyan régen ismerik egymást, hogy nagyon jó barátságok alakultak ki. A mulatozás kb. fél kilencig tartott, s egy vendég sem ment haza üres kézzel.

Másnap a padok, székek, asztalok elpakolása és visszaszállítása következett. Erre egy kis csapat vállalkozott. A munka mellett nagyon jól szórakoztunk egymáson. Késő délután volt, mikor befejeztük a pakolást. Munkálatainkért finom süteményt kaptunk cserébe, ami minden fáradságot kárpótol.

Ezen úton szeretnénk örömeinkben, sikereinkben gazdag szolgálatot kívánni Sóhajda Leventének és feleségének, és kérjük Isten áldását rájuk. Munkájukban segítse őket, és adjon nekik erőt és bölcsességet a mindennapi problémák leküzdéséhez.

Lovász Márton,
a vilmányi református gyülekezet tagja

„... annak nagy tetteik hirdessétek, Aki sötétségből az Ő csodálatos világosságára hívott el titeket.” (I. Péter 2: 9.)

Lelkészbeiktatás az Edelény-Finkei Református Gyülekezetekben

Szűcs Ferenc lelkipásztor

A

z ősidők óta társceház-ként működő gyülekezetek az edelényi öregtemplomban szeptember 10-én vasárnap délután iktatták be új lelkipásztorukat, Szűcs Ferencet. A már két éve a gyülekezetben szolgáló lelkipásztor feleségével együtt ellátja Damak és Hegyemegek kicsei gyülekezeteinek szolgálatát is.

A gyülekezeteiből, a városból és a környező falvakból (Boldva, Hangács, Nyomár, Ziliz, Lak, Balajt, Izsófalva) lelkészeikkel együtt érkező nagyszámú népet (800 fő körül) Szűcs Ferenc köszöntötte. Az Urat magasztaló énekek után Baksy Mária, az Abaúji Református Egyházmegye esperese a „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít” Pál levele a Filippibeliékhöz 4:13 alapján tartotta beiktató igehirdetését, majd jelképesen átadta a gyülekezet pecsétjét és a templom kulcsát. A helyi énekkar Nagy Zsuzsanna vezetésével szolgált, majd Szűcs Ferenc beiktatott lelkipásztor hirdette Isten ígét:

„Erős torony az Úrnak neve, ahhoz folyamodik az igaz és bátorságos léssen.” Az igehirdetés után a fiatalok éneke következett.

Szűcs Ferenc 126 év alatt az 5. lelkész a gyülekezet élén. Balogh István 51 évig, Gyülvézi István 37 évig, Barcza József 9

évig, Vadas Gyula 29 évig szolgált a gyülekezetekben. Bízva bízunk, hogy méltóan elődeihez, hosszú időt tölt el Edelényben mivelünk válllvetve Szűcs Ferenc. Nyilvános presbiteri gyűlés keretében Ábrám Tibor, az egyházkerület főgondnoka, Hegedűs István egyházmegyei főjegyző a jelenlévő lelkésztársak nevében és Szabó László egyházmegyei gondnok köszöntötték a lelkészházaspárt.

A család nevében Szűcs Endre egyházkerületi főjegyző, dédestapolcsányi lelkész köszöntött. A barátok, iskolatársak nevében Gacsályi Gábor hajdúnánási, Szabó András hajdúböszörményi lelkészek, és közvetetten Kocsis Attila Ameri-

kából hozta, küldte üzenetét. Szőnyi Tamás böcsi lelkész a lelkész nagyapáról is emlékezve küldte üdvözetét. A kibocsátó egyházat Almási Ferenc bodrogkeresztúri lelkész megható szavakkal köszöntötte és emlékezett a kezdeti évekre.

A város nevében Bákai Imre edelényborsodi református lelkész alpolgármester köszöntött, majd a helyi gondnokok: Mátrai Zoltán Edelény és Bábás Bálint Finke nevében üdvözölték és adták át a gyülekezetek ajándékait. A finkeiek szép paláttal lepték meg lelkészüket. A damaki, hegyemegek presbiterek és az ifjúság verses köszöntése zárta a presbiteri gyűlést. A Himnusszal, majd záróénekekkel (265:1-5) ért véget a beiktatás.

Megható momentum volt, hogy az előző, nyugdíjba vonult lelkész, Vadas Gyula távollétében a kurátor úr tolmácsolta a nagytiszteletű úr köszöntését. Ő ugyanis ugyanazon időben a Debreceni Hittudományi Egyetem évnnyitó ünnepén, a jubileumi diplomát átvevők sorában az 50 éve végzetek s még élők között vette át az aranydiplomát, örvendező hálaadással.

Áldott legyen az Isten érte! Áldott legyen az Úr neve ezért a lelkészbeiktatásért, az Ő dicsőségét hirdető szép ünnepeért.

Laki-Lukács László
az Edelény-Belvárosi Egyházközség
presbiteré

Szűcs Endre egyházkerületi főjegyző köszönti testvérét

A 21. század embere már nem ismeri Kolumbusz Kristóf reménykedő tekintetét, amely a távot fürkészte. A masszív, legyőzhetetlenek, átjárhatatlannak hitt óceán végül maga is úgy látta jónak, hogy a felfedező célba érjen. A köd felszállt, a távolban az óceán kékségét a természet zöldje váltotta fel. Az ár-boc csúcásáról emberi torok formálta hangzengett: föld, föld. A szívekről óriási súly hengerült el, a sóhajok a siker előtt hódoltak.

A precíz térképek korában élünk, amikor a műholdak segítségével pontosan meghatározhatjuk a helyünket. A mobiltelefonok rendelkeznek GPRS-szel, a modern autókban digitális térkép tájékoztat a legjobb haladási úrvonalról. Mégis az emberek többsége mintha nem találná a helyét. Egyesek mintha nem tudnák, hová tartanak, mi az a legfőbb cél, amit egykor maguk elé tűztek. A városból vidékre vágynak, a falusi életmódot urbanizált-
ra cserélnék, s lassan már a szülőföld sem visszatartó erő. Vajon mi az oka ennek a gyökerét vesztett, nehezen magára találó, elveszettséget diagnosztizáló emberi állapotnak? A megoldás kézenfekvőnek tűnik. Keveset nézünk az égre. Kolumbusz még adott a csillagok járására. Ő tudta, hogy nem csak az óceánon, a hajón, a matrózon és a kapitányon múlik, hogy meglátja-e az újvilágot. A meghatározó és mindent eldöntő tényező a csillagok felett

és az emberi szívekben keresendő...

2006. július 19. és 23. között arra tettünk kísérletet, hogy a fiatalok tekintetét – ha rövid időre is – a közellevőkről egy távoli célra irányítsuk. Közösen próbáltunk tájékozódni a tékozló fiú története alapján, hogyan lehet életünk óceánját átszelni.

A tábor neve – Iránytű – jól tükrözte célunkat, szerettünk volna a fiatalok kezébe tájékozódási eszközt adni. Bárhol is járjanak életük útján, képesek legyenek hazatalálni. Hazatalálni Telkibányára, a szülői házhoz, és hazatalálni Jézus Krisztus által az Atyai házhoz.

A különlegessége ennek a néhány napnak az volt, hogy nem csak telkibányai fiatalok voltak jelen az Iránytű Keresztény Ifjúsági Táborban. A testvérgyülekezetünk fiataljai Észak-Írországból tizenhárman képviselték hazájukat, valamint néhány kárpátaljai egyetemista is csatlakozott a táborhoz. Az ország sok szegletéből érkeztek hozzánk fiatalok, így említhetjük meg a teljesség igénye nélkül az érintett településeket: Gönc, Encs,

Szikszó, Bodroghalom, Sátoraljaújhely, Sárospatak, Makkoshotyka, Miskolc, Kazincbarcika, Kecskemét, Békéscsaba, Búj, Visegrád.

Utólag, így a sorokat egymás mellé rakogatni egyszerűnek tűnik, beszámolni valamiről, ami lezajlott. Viszont eljutni ide, nem gondolom magától értetődőnek, természetesnek. A Telkibányai Református Gyülekezetet ilyen mérvű

ifjúsági rendezvényt még nem szervezett. Társult kétszer is a bangori testvérgyülekezet által szervezett táborhoz, viszont akkor sokkal kevesebb felelősség nyomta a vállát. Hiszen 2003-ban és 2004-ben mind a helyszínről, az ellátásról, az eszközökről és programokról a testvérgyülekezet gondoskodott, most viszont ennek áldásos és örömteli terhét a vendéglátók hordozták. Komoly összefogásra volt szükség a tábor megvalósítása érdekében, amiből a gyülekezet tagjai, pedagógusok, vállalkozók, független személyek mind kivették részüket.

Így kerülhetett sor arra, hogy a tábor és programok színhelyét a parókia udvara és a templom adja. A vendégek kényelmes szállással és finom ételekkel való ellátását a gyülekezet áldozatkész tagjai vállalták magukra. A nagy hőségre tekintettel a vállalkozók szódával és üdítővel látták el a résztvevőket. Ezzel a háttérrel már hozzá lehetett kezdeni a tábor programjainak lebonyolításához.

A tábor minden délelőtt istentisztelettel kezdődött. A templom nemcsak a meleg elől bizonyult jó búvóhelynek, hanem ősi falaival megteremtette az Igével találkozás légkörét az ifjú szívekben. Az Istenre figyelmet énekszóval kezdtük, amiben a gyülekezet gitáros csoportja közreműködött. Az ifjúsági énekek könnyebb elsajátítása érdekében, kifejezetten a táborra készült el a gyülekezet énekfüzete, melynek a mottója így hangzik: „Útra kelek, elmegyek Atyámhoz...” (Luk 15:18a). A tékozló fiú történetét részekre osztva mind

az öt nap más bizonyágtevő boncolgatta. Az atyai ház keretes szerkezetet biztosított a történetnek, mederben tartva az elindulás és megérkezés helyszínét. A kötött példázat ellenére megláthatuk az Ige különlegesen színes mondani- valóját. Érdekes volt látni, hogyan szűrődik át a kijelentés mondanivalója a különböző igehirdetők személyiségén.

A tábor alatt különböző lehetőségek közül választhattak a fiatalok. Így részt vehettek közös csoportos játékokon, kézműves foglalkozáson, rúghatták a labdát, tollasozhattak, asztaliteniszezhettek. Ezeken kívül voltak speciális csoportok, akik különleges céllal gyűltek össze. Az egyik ilyen csoport transzparenszeket, feliratokat és meghívókat készített. A transzparenszeknek és feliratoknak a célja az volt, hogy a faluban felvonnulva minél többen megtudják, hogy milyen zászló alá tartozunk. Mi Krisztus katonái vagyunk, Ő hívott minket táborba. A meghívók a település lakóit biztatták, hogy vegyenek részt a tábor záró alkalmán, a vasárnapi istentiszteleten.

A fiatalok egy másik csoportja különleges meglepetéssel készült a vasárnapi gyülekezet számára. Pantomimszerűen feldolgozták a tékozló fiú történetét. A szereplők a próbák alatt sokat megtudtak önmagukról, a társukról, a tévelygés útvesztőiről és az Atyai szeretet határtalanságáról.

Meghatározó élmények voltak a fiatalok számára, és hosszú ideig megőrzik emlékezetükben ezeken az alkalmakon kívül még az éjszakai kalandtúrát, ahol 49-en botorkáltak a sötét erdőben néhány pislákoló zseblámpa fényénél. Hasonló erővel íródott belsőjükbe Telkibánya versenyszellemben történő felfedezése, tizenhárom vegyes ír-magyar csoportban. A pálos kolostorrom meglátogatása igazi spirituális megtapasztalássá vált, amikor közösen, egymás mellett énekelve, ki-ki a maga nyelvén dicsőítette az Urat.

A szombat délután és este a rácsodálkozás és nyílt bizonyágtétel idejét hozta el. A parókiától elindulva a lelkes csapat 30 főt számlált. Énekszóval, imádsággal, feliratokkal, transzparenszekkel és Bibliával felfegyverkezve sétáltunk át a falun. A cél a sportpálya volt, ahol már sokan vártak ránk fiatalok és felnőttek, hogy el-

kezdődhesse a vadas vacsora, és lángra lobbanjon az óriási tábortűz. A falu közt járva énekszóval vonultunk, több helyen megálltunk, a Hegyi beszédből hangoztak el idézetek és imádkoztunk. Mindez természetesen két nyelven. A kibővített iskolához is betértünk, ahol hálát adtunk a megújult falakért, és az elkövetkező tanév diákjaiért és pedagógusaiért fohászokdtunk megtartó Istenünkhöz.

A vasárnap délelőtti szolgálatot Graeme Kennedy a bangori csoport vezetője tartotta. Igéhirdetésének fókuszában az Atya állt, aki keblére ölelte a hazatérő fiút. Nem elfordította az arcát tőle, ahogy a nagyobb testvér tette. Sőt, mindennel megajándékozta, amit az ember el tud képzelni, s még azon felül is. A tábor ideje alatt azt szerettük volna az ifjak tudtára hozni, hogy jobb egy nap az Úr házában, mint ezer máshol.

Mindent összevetve, örömteli visszatekinteni erre az öt napra. Reménység él a szívünkben, hogy a széthagyott játékokon és eszközökön túl, az üres szódás és üdítő üvegek és az újra csendessé vált parókiaudvar mellett maradt valami több ebből a táborból. S most nem az összetört szívekre gondolok, a szerelem hajnalából, sem a búcsú könnyeire, sem az unalmas pillanatokra és a fáradtság gyötörő erőtlenségére. Azt szeretném hinni, hogy a nyelvi akadályok és kultúrák különbözősége ellenére nem csak Graeme Kennedy barátommal osztozunk abban a meggyőződésben, hogy ez az öt nap: „különleges időszak volt”. Megtapasztalhattuk, hogy a testté lett Ige nyelveket áthidalva az evangélium hirdetésére szólított el minket.

„Ezek után láttam: íme nagy sokaság volt ott, amelyet megszámolni senki sem tudott, minden nemzetből és törzsből, népből és nyelvből; a királyi szék előtt és a Bárány előtt álltak fehér ruhába öltözve, kezükben pedig pálmaágak, és hatalmas hangon kiáltottak: Az üdvösség a mi Istenünké, aki a királyi széken ül és a Bárányé!” (Jel 7:9-10)

Szalay László Pál, lelkipásztor
Telkibánya

BORSÓD-GÖMÖRI EGYHÁZMEGYE

A „mégis virágzó almafák” ünnepe

A

z aggteleki lelkészbeiktást végigélve a „mégis virágzó almafa” képe jelent meg előttem Wass Albert regényéből. Lehet, hogy a világ változásai közt a mindig másként nehéz és nehezedő élet-

podó lelkészcsalád. Most már hivatalosan is vannak fiatal szolgálattevőik, akik a jövőt képviselik.

A templomba lépve megható kép fogad. Hely már a karzaton is alig akad, ünneplőbe öltözött emberek, akik arcukat, szemüket is ünneplőbe öltöztették, a felhangzó

és beiktató, reménységben tervező „Isten népét”.

Ebben az érzésben erősít meg Gazda István esperes igehirdetése, a napi textus, Márk evangéliuma 5. fejezete alapján. A segítséget kérő Jairusnak nem kell bejelentkeznie Jézusnál, Ő észrevesz, meghallgat, és elindul a tőle segítséget kérővel. A beteg, kiközösített asszony mellett sem megy el, mint aki nem ereszkedik le odáig: észreveszi, segít rajta. A határszéli körzetes gyülekezetekben is igaz, hogy Jézus nem utasítja el a hozzá fordulót, sőt, lehet vele együtt haladni, közös úton járni. Ebben a keretben értelmezhető a lelkipásztori szolgálat, amely akkor jó, ha megtörténik közben a megérintés és megérintődés. Így áradhat belőle erő a gyülekezetek felé. Ne félj, csak higgy – ez az Ige lehet az igehirdetés summája, és mi is ezzel az áldáskívánással köszöntjük a gyülekezeteket.

A beiktatott lelkipásztor, Czinke Sándor prédikációja ezek után személyes hangvételével családi ünnepet teremtett. A 115. zsoltár összefoglalásaként elhangzó „köszönömök”-re a későbbiekben elhangzó köszöntések ugyanilyen személyes hangnemben válaszoltak. Isten kegyelmén, irgalmán, és megtapasztalt szeretetén nyugvó őszinte emberi szavakban jó volt átélni az „örüljétek az örülökkel” bibliai parancsát a mai világban egyre inkább terjedő személytelenség és egymást gyengítő indulatokkal szemben.

Barnóczki Anita

Gazda István esperes beiktatja Czinke Sándor lelkipásztor

lehetőségekben tizenhárom ültetésből alig marad, de az virágzik. Lehet, hogy száműzöttek, de ültettek.

A száműzöttséget nem szó szerint érttem természetesen. De ahogy Sárospatakról indulva Miskolcon túl utazunk a falvakon keresztül, mégis ez a kép él bennem. Valamikor nem lehetett „végeknek” nevezni Aggtelket és a környező falvakat, mert viszonylag középen voltak. A történelem azonban határokat húzott, így vesztették el ezek a falvak is közeli központi városaikat. Maradt a kő, a köves hegyek, olykor fák, olykor füvek. És a templomok, gyülekezetek, amelyek ma már körzetekként léteznek – mint ahogy körzetiként értelmezhető az orvos, mozgó a posta, inog a vasút, ritka a stabil megélhetés. Mégis együtt ünnepel egy tele templomnyi ember. Reformátusok, akik lelkipásztor akartak. Akiknek fontos az Ige. Akik hangosan mondanak „áment” imádságra, Igére, igehirdetésre. Akik ha több helyen kevesen vannak, akkor közös programokat rendeznek, hogy együtt lehessenek, és akik együtt ünneplik, hogy mégis van templom, harang, istentisztelet, lelkipásztor, a parókián pedig gyara-

énekből pedig kiderül: lelkük is ünnepel. „Boldog a nép, amely Tenéked örvendez” – hallom és látom is. És bár gyakran félek a hosszúnak ígérkező eseményektől, itt elfelejtek az órára nézni.

Mert itt nem azt a megfásult, Arany János-i „istenadta népet” látom, amelyről a „király” már csak melleleg érdeklődik, hogy „boldog-e”, hanem az Istenben bízó, „merészen járó”, lelkésszt választó

Tanévkezdő gondolatok

Új tanévet kezdünk, és ez azt jelenti, hogy gyermekeink tovább gazdagodhatnak ismeretekkel. Újabbnál újabb tantervek szerint okítják őket az iskolákban. De immár 2000 év óta minden terv és újítás próbáját kiállja az a „jézusi tanterv”, ami így szól: „Engedjétek és ne akadályozzátok, hogy HOZZÁM jöjjenek a kisgyermek, mert ilyeneké a mennyek országa.” (Máté19:14)

Felismerjük-e mi szülők, tanítók, lelkészek az ebben a mondatban rejlő lehetetlenül nagy felelősségünket? Mert itt nem egyszerűen azt mondja Jézus, tanítsatok meg valamit, oktassatok egy tantárgyat, hanem – engedjétek Hozzám! Óriási különbség. Egyszerű példát említek. Tartathatunk tudományos előadást a tűzről, leírhatjuk, hogyan gyűjthetjük meg, milyen fát kell hozzá használnunk, de ettől még nem melegsünk meg mellette, nem halljuk a pattogását. Így van ez a hit oktatásával (?) is. Kitalálhatjuk, hogyan lehet érdekesen, élményszerűen, tantervek szerint oktatni, csak éppen a célját nem éri el a fáradozásunk, ha nem engedjük a gyermekeket a tűz közelébe. A kérdés tehát az számomra: mi a célunk? Mit akarunk elérni? Hová akarunk eljutni?

Engedjük-e Jézushoz a gyermekeket? Talán sokan most azt mondják, hát persze, mi más lenne a cél? Mégis álljunk meg ennél a kérdésnél! Hiszen a hitok-

tatásban résztvevő gyermekek egy része eljut a konfirmációig, amikor ő maga tehet bizonyosságot a Jézus Krisztusba vetett hitéről. Tételezzük fel, hogy valóban így is van. De hová tűnnek el azután? Ha Jézushoz vezettük őket, nem fordulnak el tőle, legfeljebb kitérőket tesznek, mert aki a tűz melegét ismeri, nem vágyik arra, hogy megfagyjon – az előbbi példánál maradva. Mégis hiányoznak a gyülekezeteinkből a gyermekek, de főként a fiatalok! Miért? Nem vagyunk elég érdekesek, olvastam nemrég valakitől. Nem vagyunk elég modernek, hallottam egy másik véleményyt. Sokan előítélettel viseltetnek a történelmi egyházak iránt, vagy éppen szakí-

tani szeretnének a hagyományokkal. Vagyis akadállyá válunk a legjobb szándék mellett is a Jézushoz vezető úton?

Azt gondolom, a válasz az életszerűségben rejlik.

Ha tudunk maradandó értékrend szerint, Krisztusi értékrend szerint mai kérdéseket megválaszolni, akkor Jézus hiteles követőiként tesszük a dolgunkat, ha nem, akkor elveszünk mi is és a ránk bízottak is.

Ha tudunk megfelelő kereteket biztosítani, amely keretek között jól érzi magát a 3-16-30-60 éves is, akkor fontos lesz a hely, az idő, az alkalom, ahol JÉZUSSAL találkozhat. Fontossá lesz az a közösség, ahová azért vágyakozik, mert JÉZUS jelenlétét érzi meg, mert átjárja az égő tűz melege.

Amikor Jézus találkozott a csüggedt tanítványokkal az emmausi úton, azok azt érezték, hogy míg Jézus beszélt hozzájuk, átjárta valami a szívüket. Ez a „valami” a Lélek ereje, a Lélek tüze volt, és felismerték a velük beszélő Jézust.

Ezt a boldog felismerést kívánom gyülekezeteink aprajának és nagyjának egyaránt, hogy a hit ne csak tan legyen, hanem megélt valóság az életünkben.

Hangoné Birtha Melinda lelkipásztor
Miskolc-Avas

Egyházközségek ünnepe az Avas-Dél Lakótelepen

Immár hagyomány, hogy szeptember végén az Avas-Dél lakótelepen lévő történelmi egyházak együtt ünnepelnek. Nevezik avasi búcsúnak is, lakótelepi missziói napoknak a rendezvényt, amely öt napon át kínál színes programot, találkozási alkalmat az itt élőknek. A római, a görög katolikus és a református egyházközségek közös szervező csapata készítette elő a programot, szólította meg a tágabb szolgáló közösség tagjait. Az összehangolt csapatmunka a közös szolgálat örömeiben zajlott, mely építette, erősítette testvéri kapcsolatainkat.

Az egyházközségek ünnepének mottója egy egyszerű, tömör hitvallás: reményből élünk. Reméltük, hogy már ez a két szó is megszólítja az embereket, akik között élünk, és továbbgondolkodásra készíti őket. Istennek hála, sokak érdeklődését felkeltette a lakótelepen nem éppen szokványos alkalom.

A rendezvény fórummal kezdődött, melynek témája az Avas jövője volt. A megjelent helyi önkormányzati képviselőknek, illetve képviselőjelölteknek tehetjük fel kérdéseinket lakóhelyünk égető problémáiról, megoldandó feladatairól.

Jókai Anna írónő is megtisztelte az egyházközségek ünnepét. A szeptemberben

kialakult belpolitikai helyzetben különösen erősítően hatottak nemzettudatunkat, hitünket erősítő szavai. Kiemelt eleme volt az öt napnak az

„Ima a magyar nemzet megújulásáért”. Nagyon jó volt egységben, egy szívvel könnyörögni a mi Urunkhoz testvéreinkkel, hogy újítsa, elevenítse meg népünket, közösségeinket.

A szombati fő rendezvény a jezsuita kollégium területén több helyszínen zajlott. A legkülönbözőbb sport- és ügyességi versenyek, gyerekprogramok, az egyházközségek, alapítványok, szolgáló csoportok bemutató standjai, kirakodóvásár várták az érdeklődőket. A kiemelt programok között szerepelt a főzőverseny is, ahová bármilyen egyesület, alapítvány vagy egyházközség benevezhetett. Nagy öröm volt számunkra, hogy az Avas-Dél Lakótelepi Református Egyházközség különdíjat nyert afrikai harcsapaprikásával.

Vasárnap közös istentisztelettel zárult a rendezvény, melyre megtelt a jezsuita templom. Az alkalom után szeretetvendégséggel készültek az asszonyok. Ahogy néztem a lelkesen lakmározó tömeget, nagyon sok ismerős arcot találtam. Beszélgető csoportok, barátok, ismerősök, egy hitben lévő emberek. Jó volt látni keresztényeket, akik nem bántják vagy megszólítják egymást, hanem örülnek egymásnak. Sőt, a bajban, nehéz helyzetben egymás mellé állnak, és közösen képviselik az általuk igaznak megismert értékeket...

Thoma László lelkipásztor

Lelkészbeiktatás a Varbói Gyülekezetben

Az igazi ünnepek megfényszerítik a hétköznapi szürkeségét, s már a készülődés izgalmával boldogsággal tölti el a szívünket. Még inkább igaz ez akkor, ha egy közösség vár egy szép napra, hiszen együtt dolgozni, együtt örülni nagyszerű élmény. Ebben lehetett részünk júliusban, hiszen a hónap utolsó vasárnapján ifjú lelkipásztorunk ünnepélyes beiktatására került sor.

A fennálló, s nagyének után Gazda István esperes úr végezte el a beiktatás szertartását. Ezután egy közös ének, majd Kovács Edit köszöntő verse következett. A beiktatott lelkipásztor igehirdetése után az egyházmegye, a polgármester, a család, a helybéli és szülő városi gyülekezetek szép köszöntő szavai hangzottak el, amit Lantos Nóra szavallata követett. A meghívott lelkipásztorok gondolataikat az Ige egy-egy szakaszához fűzve tolmácsolták. A beiktatott lelkipásztor vála-

Gere Gábor a varbói gyülekezet beiktatott lelkipásztora

„Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak az ég alatt.” 2005 nyarán hosszú, rendkívüli lelkiismeretességgel végzett szolgálat után Kurucz József nagytiszteletű úr nyugállományba vonult. A Varbói Református Gyülekezet döntése alapján Gere Gábor József nagytiszteletű úr vette át helyét.

Új lelkipásztorunk nagy lendülettel kezdte el munkáját, igyekezve, hogy a legifjabbaktól a legidősebbekig valamennyi korosztály úgy érezze, helye van ebben a közösségben. Munkájában mindig mellette állt, és segítette felesége Izabella. Fáradásuk nem volt hiábavaló, egyre több új arc tűnik fel az istentiszteleteken, hittanórákon, más gyülekezeti alkalmakon. Az eltelt egy esztendő alatt bebizonyosodott, hogy választásunkat nem kell megbánni, hisz Isten akarata volt, s a presbitérium úgy döntött, hogy július 30-án ünnepi hálaadó istentisztelettel egybekötve kerüljön sor Gere Gábor József beiktatására.

A forró júliusi nap délutánján gyönyörű templomunk padsorai teljesen megteltek. A Varbói Református Gyülekezet tagjain kívül a meghívást elfogadó vendégek is helyet foglaltak közöttünk.

szá után Dienes Pálné mondott verset, majd Szternai János gondnok úr szeretetvendégségre hívta az ünnep valamennyi résztvevőjét.

Sok szorgos kéz munkálkodott azon, hogy ez a nap szép és emlékezetes legyen. Bízom benne, hogy ennek az ünnepnek sokáig tiszta gondolatok forrásai lesznek, s megerősítik, létszámában növelik református közösségünket.

Pál apostol szavai szolgáljanak ehhez útmutatóul: „Ha tehát van vigasztalás a Krisztusban, ha van szeretetből fakadó figyelmeztetés,

ha van közösség a Lélekben, ha van irgalom és könyörület, akkor tegyétek teljesé az örömet azzal, hogy ugyanazt akarjátok, ugyanaz a szeretet legyen bennetek,

egyed akarla ugyanarra törekedjete. Semmit ne tegyete önzésből, se hiú dicsőségvágyból, hanem alázattal különbnek tartátok egymást magatoknál.”

Szternai Tamásné

EGYHÁZMEGYE
EGYHÁZMEGYE

Lelkészbeiktatás Bükkábrányban

Ünnepi istentiszteletre hívogattak a harangok Bükkábrányban 2006. július 2-án délután. Reformátusok és római katolikusok, helybeliek és az Egervölgyi Egyházmegye több gyülekezetének képviselőit hozták a hívek, hogy részesei legyenek Istenünk elkészített áldásainak: régi csodák emlékeinek, és új csodák valóságának.

Dr. Kádár Zsolt, az Egervölgyi Egyházmegye esperese ezen az istentiszteleten iktatta be lelkipásztori tisztébe Hajdu Ferencné Báthori Arankát, aki 1988 óta helyettes lelkészként szolgál Bükkábrányban.

„Tudok cselekedeteidről, fáradozásodról és állhatatosságodról... terhet viseltél az én nevemért és nem fáradtál meg” – hangzott esperes úr alapigéje. Elmondta, hogy a mi Istenünk, az Úr mindent tud. Azt is, amin az efézusi gyülekezet keresztül ment, s hogy vezetői hogyan tudtak megállni a kísértések között. De azt is tudja az Úr, hogy Bükkábrányban mi minden történt az elmúlt 18 év alatt: gyülekezet és pásztor hogyan fáradozott s milyen terheket hordozott. Jó dolog, amikor az Úr megdicsér bennünket: fáradoztál, de nem fáradtál meg. – Saját tapasztalatunk mégis az, hogy bizony elfáradunk és megfáradunk abban a szolgálatban, mely ránk bízott.

De ismerjük a megújulás forrását, Jézus Krisztust, őhozzá hívogatunk, s őt kérjük: emeljen fel és igazítsa lábunkat arra az útra, melyen mennünk kell.

A beiktatott lelki pásztor az 5Mózes 8:2/a alapján tett bizonyosságot az életében munkálkodó isteni kegyelemről. Megragadó módon tekintett vissza és emlékezett az átélt csodákra: áldásokra és próbákra. „Mindkettőre szükségünk volt és van, mindkettővel célja van Urunknak: alakítani, formálni akar a

maga számára. Azt akarja, hogy készek és képesek legyünk az ő dicsőségére s egymás javára élni. Élő kövekként lelki házzá épülni...”

Végül a beiktatást is csodaként megélt lelkész úr megköszönte ezt Istennek és Bükkábrány népének. Ezek után elhangzott Túrmezei Erzsébet Csodákra emlékezni jó c. költeménye Miklós Fanni tolmácsolásában, a Mezőkeresztesi Kamarakórus pedig Birtalan József egyik szép kórusművét énekelte: „Itt van szívem...”

Az ünnepélyes egyházközségi közgyűlésen először a Tiszáninneni Egyházkerület elnöksége nevében felszólaló Szücs

tentől, hogy az ő tüzét szítsa szívünkben fel, hogy lángja lobogjon elevenebben. Így legyen ez a mostani ünnep ilyen apró tűz a gyülekezet és az egyház életében.” Meleg szavakkal köszöntötte a beiktatott és immáron 18 éve Bükkábrányban szolgáló lelkipásztort Tállai András országgyűlési képviselő, majd Peterdi Béla egyházmegyei gondnok. Pinczés Barnabás a bükkábrányi gyülekezet gondnokaként szólt, az asszonyok énekeltek, Sós Ádám és Derekas Barnabás pedig verset mondtak. Gerzsenyi Sándor Zsoltáros köszöntője és Nádudvari Nagy János Biztató köszöntés c. költeménye hangzott el. Az egyházmegye lelkipásztorai egy-egy

Igével kértek áldást a lelkipásztor életére és szolgálatára, dr. Márai István úgy is, mint messzire költözött barát...

Megható színfoltja volt az együttlétnak a családtagok köszöntője, akik egyben szolgatársak is: a férj, Hajdu Ferenc mezőkeresztes lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző s a fiú, Hajdu László, az egyházmegye missziói lelkésze.

A levélben küldött köszöntések közül esperes úr Molnár Miklós nyugalmazott lelkészét olvasta fel, aki putnoki szolgálata idején különösen is áldott eszköze volt Istennek abban, hogy az ő dolgai iránt érdeklődő, s helyét kereső diáklányból Isten szolgálója legyen.

A Mezőkeresztesi Kamarakórustól még hallhattunk néhány gyönyörű kórusművet. Vezényelt Birtalan Judit. A Himnusz eléneklésével és áldásmondással zárult a templomi istentisztelet.

A helyi Arany János Általános Iskola ebédlőjében gazdagon terített asztalok várták az ünnepség résztvevőit. Tóth Mórincz Péter polgármester ezen a szeretetvendégségen mondta el köszöntő szavait. Lelki és testi jókkal megelégtítve távoztunk otthonunkba. Istené legyen a dicsőség!

Hajdu Ferencné lelkipásztor

Dr. Kádár Zsolt esperes beiktatja Hajdu Ferencné Báthori Aranka lelkipásztort

Endre püspökhelyettes, majd Ábrám Tibor főgondnok, a Lévy Gimnázium igazgatója mondott köszöntőt, kért és kívánt áldást a lelkipásztor szolgálatára. Főgondnok úr többek között ezeket mondta: „Minden ünnepünk egy kis tűzrakás. Amikor a körülöttünk levő társadalomban nagy tüzet raknak értékeink megemésztése végett, szükséges nekünk kis ellentüzeket raknunk, hiszen a tűzoltóktól tudjuk: ez a tűzoltás leghatékonyabb módja. Legyen minden olyan közösségünk, ahol fontosnak érezzük a keresztyén és nemzeti értékeinket, ilyen apró lobogó tűz. S gondoljunk arra az ifjúsági énekre, amelyben azt kérjük Is-

Felavatták sarudon az egervölgyiek pihenőházát

Az Egervölgyi Egyházmegye lelkipásztorainak, ifjúságának, presbitereinek és gyülekezeti tagjainak összejövetelét, pihenését szolgálja az a ház, melyet június 18-án avattak fel a Tisza-tó egyik üdülőfalujában, Sarudon. A közelmúltban fogalmazódott meg az az igény, mely szerint az egyházmegye számára sokféle missziós lehetőséget biztosítana egy olyan épület, mely valamelyik üdülőkörzetben található. Így esett a választás Sarudra, egy kellemes üdülőfalura, ahol mindeddig semmilyen református istentisztelet nem volt. Az Egervölgyi Egyházmegye missziói tartalékaiból, valamint az egyházkerület által biztosított összegekből egy felújításra váró, nagy kiterjedésű kerttel rendelkező ingatlant vásároltak, melyet rövid idő alatt felújítottak, komfortossá tettek. Jelenleg három bútorozott szoba, három fürdőszoba és egy felszerelt konyha szolgálja a pihenni vágyókat, a különböző alkalmakon résztvevőket. Egy különálló gazdasági épületet átalakítottak, mely kitűnően szolgálja a nyári időszakban a közös alkalmakat. Előadások, áhítatok, emellett az étkezések vagy vetítések egyaránt megoldhatók e felújított épületrészben.

A nyári szünet első napján sokan jöttek el az egyházmegye gyülekezeteiből az épület felavatására. Öröm volt együtt látni az egyházmegye több gyülekezetéből érkező kicsinyeket, ifjakat, presbitereket, asszonyokat. A vendégek sorában ott volt dr. Szűcs Ferenc

a Károli Gáspár Református Egyetem rektora és dr. Fekete Károly, a Debreceni Hit tudományi Egyetem professzora. Ők mindketten a Doktorok Kollégiuma főtítkárával, dr. Kádár Zsolt esperessel együtt már több napja tanácskoztak Egerben, e program keretén belül látogattak el Sarudra is, köszöntve az egybegyűlteket. Az egyházmegyei pihenőház avatásán Hajdú Ferenc egyházmegyei főjegyző igeolvasását és imádságát követően dr. Kádár Zsolt esperes hirdette az Igét. Kedves és szép szolgálatot végeztek a sályi gyermekek és a cserépfalui ifjak, a bükkzsérci fúrulyások és az egri cserkészek. Az esperes az igeszolgálatot követően beszámolt a pihenőház vásárlásának és felújításának körülményeiről. Megköszönte az egri FORINVEST Kft. minőségi és határidőre elkészült munkáját, s ugyancsak megköszönte a cserépfalui, az egri, a poroszlói, a tiszánánai, az átányi gyülekezet tagjainak áldozatos segítségét, melynek nyomán elkészülhetett a ház. A

nemzeti színű szalagot átvágva az esperes és Peterdi Béla egyházmegyei gondnok vezetésével boldog örömmel és érthető kíváncsisággal járták be a jelenlévők a pihenőház szobáit, folyosóit, konyháját, közösségi termét és kertjét. Az egyházmegye majd' mindegyik gyülekezetéből ott voltak a lelkipásztorok, presbiterek és nagy létszámban gyülekezeti tagok.

Sarudon a falu történetében először 2006. június 18-án hangzott fel közel kétszáz református szívből a zsoltár és az imádság. Valamit elkezdhettek az egervölgyiek egy olyan területen, amely számukra nem csak a pihenést szolgálja, hanem a misszió egyik új állomása, lehetősége is. Hiszen a sarudi egyházmegyei pihenőház a helyben lakó néhány reformátusnak, de az itt üdülőházaikban pihenő, sokféle helyről ideérkező nyaralóknak, turistáknak is befogadó otthon.

Sarudon a tiszánánai lelkipásztor rendszeres gyülekezeti alkalmakat tart az épület felavatása óta. Remélhetjük azt, hogy különösen a nyári idényben, a falu közepén lévő egervölgyi református pihenőház sokak lelki felüdülését is szolgálja majd. Természetesen ez a ház szívesen ad helyet majd egyházkerületünk más egyházmegyéiben élőknek is. A kapukat megnyitva Istennek adtak hálát a kerület legkisebb egyházmegyéjéhez tartozók a szerény, de sokat jelentő hajlékáért. A pihenőházat az egri Esperesi Hivatalon keresztül vehetik igénybe gyülekezeti csoportok, családok, lelkipásztorok.

k.zs.

150 éves a Mezőkeresztesi Férfikórus

Miközben zajlottak a Magyar Reformátusok V. Világtalálkozójának rendezvényei különböző helyszíneken, Mezőkeresztesen kórusjubileumra készültünk, majd ünnepeltünk. A 2006. augusztus 18. és 20. között megrendezett Mezőkeresztesi Napok keretében került sor a fennállásának 150. évfordulóját ünneplő férfikórus köszöntésére. Az Úr 1856. évének szeptemberében létrejött a „Mező Keresztesi Éneklő Társulat ... Tóth József orgonista úr által.” 20 keresztesi parasztember alapította meg a ma is működő

férfikórus elődjét. A feljegyzések szerint az együttes munkája a belső szabályok betartásán, szereteten és egyetértésen alapult. „Az eltelt 150 év alatt nem volt mindig zavartalan a kórus fejlődése, munkája. Változtak az idők, változott az amatőr művészeti munka megítélése, hivatása, célja, értelme. Számos történelmi vihart élt át az ország, vele együtt Mezőkeresztes – ezek miatt is gyakran volt szükség újbóli szervezésre, a csoport életre keltésére. A lelkes karvezetők, a dalos hagyományokat szívesen ápoló tagok mindig elvégezték ezt az újbóli építkezést. Ennek köszönhető, hogy a daloló nagyapák után az apák, a fiak, sőt unokák következtek

és dalolnak ma is a kórusban, Mezőkeresztesen. A kórus vezetői református egyházi emberek, lelkészek, orgonisták, igazgató tanítók voltak.” Az alapító Tóth József 46 évig, Nótás Nagy Dezső 35 évig, Enghy István 32 évig irányította karvezetőként az együttes tevékenységét. Az újabbak közül Kormány Attila 1992-98-ig, Nyitrai Péter pedig 1998-2004-ig volt a kórus karnagya.

A jubileumi ünnepség augusztus 19-én, szombaton, a Kossuth Lajos Általános Iskolában kezdődött, majd a Művelődési Házban folytatódott. Színvonalas hangverseny gyönyörködtette és szórakoztatta a jelenlévőket. Felléptek a férfikórus meghívására Me-

A Mezőkereszteszi Férfikórus a Budapesti Nemzetközi Kórusversenyen

zökeresztesre érkezett vendégkórusok: a felvidéki Szepsi Vox Columbella vegyeskara, a Bódvai Férfi Éneklő Csoport, a sepsiszentgyörgyi Cantus Firmus Vegyeskar, a Szerencsi Férfikar, valamint a Mezőkereszteszi Kamarakórus, a Citerazenekar és az ünnepelt Férfikórus.

Sokunk számára az ünnepség csúcspontja a vasárnap 10 órakor kezdődő templomi istentisztelet és hangverseny volt. Hajdu Ferencné és Hajdu Ferenc helybeli lelképásztorok igeolvasása és imádsága után dr. Kádár Zsolt egri lelképásztor, az Egervölgyi Egyházmegye esperese hirdette az igét a Lukács

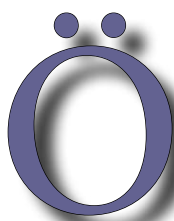
2:13,14 alapján. Az angyali karok Istent dicsőítő énekéhez csatlakozunk mi, emberek is, amikor gyülekezeti énekeinkkel és a kórusok által megszólaltatott zeneművekkel dicsőítjük az Istent. Az esperes ebben az összefüggésben méltatta a jubiláló férfikórus tevékenységét, és köszöntötte őket az egyházmegye nevében. A gyülekezet köszöntését Hajdu Ferenc tolmácsolta, Hajdu Ferencné pedig átadta a gyülekezet ajándékát, valamint felkötötte a kórus zászlajára készített emlékszalagot. Miközben az erdélyi Cantus Firmus Vegyeskar szalagját kötötték fel, a gyülekezet elénekelt a Székely

Himnuszt. Sor került a templomban korábban elhelyezett emléktábla és kopjafa megkoszorúzására is, mellyel az elhunyt dalosokra emlékeztünk. Hallhattuk Wass Albert Üzenet haza c. költeményét Kovács Sándor kórustag előadásában. Ezek után következett a jelenlevő öt kórus hangversenye. A szlovákiai magyar kórust Bodnár Attila, az erdélyit László Attila, a Szerencsi Férfikart Gebri József karnagy vezényelte. A Mezőkereszteszi Férfikórust Birtalan József zeneszerző-karnagy, a Kamarakórust pedig Birtalan Judit karnagy készítettek fel és vezényelték. Elhangzott a zeneművészet és kórusirodalom több gyöngyszeme. Nagy átélessel, a maguk és mások gyönyörködtetésére, s nem utolsó sorban Isten nagy nevének dicsőítésére énekeltek a kórusok.

A felemelő, s mindenkit gazdagító ünnepség áldásvétellel, majd a Himnusz eléneklésével fejeződött be. Az iskola ebédlőjében közös ebéden vettünk részt, mely után a vendégkórusok egy része hazaindult. A kamarakórusra még egy esti bükkábrányi fellépés várt. Áldjuk Istent ezekért a szép, élménydús napokért!

Hajdu Ferencné lelképásztor

Nyári angoltábor Hejcéen

rülök a lehetőségnek, hogy tapasztalataimat másokkal is megoszthatom, a hejcei angol táborral kapcsolatban. Ezt a tábort saját gyülekezetünk, a nagyvisnyói

református gyülekezet szervezte, immár nyolcadik alkalommal. Amerikából érkeztek fiatalok, hogy minket - akik részt vettünk, majdnem negyvenen - saját nyelvükön tehát angolul tanítsanak. Sok keresztény táborban voltam már, de mondhatom, életem egyik legfantasztikusabb hete volt a 2006. július 9-15-ig tartó. Sok éve tanulok angolul, és még nem volt lehetőségem párbeszédben kipróbálni, hogy mit tudok. A délelőtti órákban áhítat után tanultunk és játszottunk angolul. Az órák vidáman, sok zenével, a szeretetteljes légkörben hamar elrepültek. Úgy éreztem, mintha egy nagy család egyik tagja lennék. Délutánonként sokat játszottunk, kirándultuk, kézműveskedtünk, sportoltunk és a gönci strandon jót fürödhettünk. Nemcsak

testileg, hanem lelkileg is feltöltődve jöttem haza. A lelképásztorom, János bácsi által elmondott történetekből még többet tudhatam meg az Úr Jézus Krisztusról. Nagyon sok kedves új baráttra tettem szert, akiktől annak reményében búcsúztam, hogy jövőre ismét találkozunk. Hálás vagyok az Úrnak, hogy elmehettem és a többiekkel együtt az Ő áldásában részesülhettem.

Ugye, a verébnek párja egy fillér, és egy sem esik le közülük a földre Atyátok tudtán kívül? Nektek pedig még a hajatok szálai is mind számon vannak tartva. Ne féljeteek tehát: ti sok verébnél értékesebbek vagytok. Máté 10:29-31

Are not two sparrows sold for a penny? Yet not one of them will fall to the ground apart from the will of your Father. So don't be afraid; you are worth more than many sparrows. Matthew 10:29-31

Sok szeretettel minden olvasónak!

Üdvözlettel, Sincerely,

Fejes Evelin (14 éves diák)
Szarvaskő, Heves megye

Az Átányi Református Általános Iskola 2006

Az Átányi Református Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény 2006. június 18-án tartotta tanévzáró ünnepélyét. Az ünnepi istentiszteleten dr. Kádár Zsolt az Egervölgyi Református Egyházmegye esperese hirdette az Igét, s hálát adott Istennek, hogy az egyházmegye fenntartásában működő iskola elérkezhetett második tanévének végéhez. Az első osztályban 17, a második osztályban pedig 9 gyerek fejezte be a 2005/2006-os tanévet. A tanulók szép műsorral kedveskedtek a tanévzáró ünnepélyen megjelent szülőknek rokonoknak. Tanévzáró ünnepélyünket megtisztelte dr. Szűcs Ferenc, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora, és dr. ifj. Fekete Károly, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem leköszönő rektora. Nagy öröm és nagy megtiszteltetés volt, hogy a Magyarországi Református Egyház két legnagyobb intézményének a vezetője jelenlétével megtisztelte a legkisebb intézményt. Számunkra nagy biztatást jelentett az, hogy odafigyelnek ránk, s kicsiségünk ellenére fontosak vagyunk, részei a nagy egésznek.

Ez az iskola nagyon nehéz terepen – a dél hevesi térségben, Eger árnyékában – s nagyon nehéz körülmények közt – hiszen a dél hevesi térség halmozottan hátrányos területe az országnak – nagy missziót folytat. A létezésünkért folytatott küzdelemben sok erőt ad az a tudat, hogy nem vagyunk egyedül, hogy a nagyok odafigyelnek ránk. Az Egyházmegye nevében Peterdi Béla egyházmegyei gondnok mondott zárszót.

Iskolánkat a nyáron sikerült egy szépen befűvesített, fásított udvarral bővíteni, így jó idő esetén a gyerekek füves, árnyékos helyen játszhatnak, mozoghatnak. Sajnos udvari játékokunk még mindössze egy van, egy mászóka, amit az egyik szülő adományozott az iskolának. Szeretnénk a közeljövőben az udvart még több játékkal felszerelni. Ehhez újabb felajánlásokat, adományokat várunk.

2006. szeptember 1-jén tartottuk évnnyitó ünnepélyünket, amelyen Ferenczfi Zoltán átányi lelkész hirdette az igét. Énekes Istvánné igazgatónő tanévnyitó beszédében beszámolt arról, hogy a harmadik tanévet az általános iskolában 3 osztályban 30 tanuló kezdi meg. A zeneiskolában pedig 21 hangszeres zeneiskolás, 14 zenei előképzős, valamint 15 zeneóvodás tanul. Az intézményben a zenetanárral együtt összesen 6 pedagógus, 1 óraadó tanár (angol-informatika) és 1 hitoktató végzi az oktató-nevelő munkát. Az iskola saját ebédlővel és melegítőkonyhával rendelkezik, ahol 2 főállású alkalmazott gondoskodik a gyerekek háromszori étkezéséről. Az iskola tisztán tartását pedig egy rész munkaidős takarítónő végzi. A tanévnyitó ünnepségen tettek fogadalmat az iskola új pedagógusai: Végh Károlyné és Gönczi Edina tanítónők. A tanévnyitón résztvevők a 3. osztályosok szép énekműsorában gyönyörködhetek, melyet Dósa Ilona zenetanárnő tanított be és vezényelt.

Az Átányi Református Általános Iskola zeneiskoláσαι a falunapon mutatkoztak be először a község lakossága előtt. Ugyancsak a falunapon állt közönség elé először a Dósa Ilonának, iskolánk zenetanárának vezetésével megalakult népdalkör, melynek műsora nagy tetszést aratott a közönség körében. Így iskolánk a falu kulturális életének gazdagításához is hozzájárult. A falunap alkalmából az iskola tanulóinak egész napos foglalkozást, táncházat, kézműves foglalkozást, játékos vetélkedőket szerveztünk.

Ferenczfi Zoltán lelképásztor
Átány

ZEMPLÉNI
EGYHÁZMEGYE

Lelkészbeiktatás Olaszliszkán

römteli esemény részei lehettünk 2006. szeptember 17-én, amikor az Olaszliszkai Református Egyházközség új lelkipásztorát iktattuk be. Előző lelkipásztorunk, Iván Barnabás nagytiszteletű úr nyugdíjba vonult. A megüresedett lelkipásztori állás betöltésére országos pályázatot írtunk ki. Több pályázó közül gyülekezetünk egyhangúlag Egeresi Gábor nagytiszteletű urat választotta meg, aki eddig a zemplénagárdi gyülekezetet pásztortolta.

A beiktató istentisztelet egyben hálaadó istentisztelet is volt. Az új lelkészünket úgy vártuk, hogy a lelkészlakást kívül-belül teljesen felújítottuk, a 21. század igényei szerint.

A beiktatást dr. Börzsönyi József esperes-rektor úr végezte el. A zsúfolásig megtelt templomban együtt voltunk nemcsak a helyi reformátusok, de a szomszédos gyülekezetek küldöttségei és a helyi görög- és római katolikus testvérek is.

Főtiszteletű dr. Börzsönyi József esperes-rektor úr beiktató igehirdetésében arról szólt,

hogy szükség van lelki őrállókra, akik lelki értékeinket őrzik és óvják. Ilyen őrállók a lelkipásztorok, és ezt a feladatot kell ellátnia a beiktatandó lelkésznek is.

Dr. Börzsönyi József esperes beiktatja Egeresi Gábor lelkipásztort

Nagytiszteletű Egeresi Gábor igehirdetésében a hálaadás szükségességére hívta fel a gyülekezet figyelmét a 103. zsoltár alapján. A beiktatás és az igehirdetések után a nagy számban jelenlévő lelkipásztorok kérték Isten áldását a beiktatott lelkipásztorra és a gyülekezetre. A köszöntések során megszólalt a Zempléni Református Egyházmegye nevében dr. Erdei Pál főgondnok, aki személyes, időnként elfogódott hangvételben köszöntötte a gyülekezetet és lelkipásztorát.

Fekete Gyula polgármester úr a község nevében köszöntötte a gyülekezetet és a lelkészt, kiemelve azt a jó viszonyt, amit a falu vezetése a helyi egyházakkal fenntart.

Járásiné Kassai Éva, a gyülekezet gondnoka köszöntőjében részletesen beszámolt a lelkészválasztásról és a parókia felújításáról. Köszönetet mondott név szerint is dr. Börzsönyi József esperes-rektor úrnak azért a nagyon jelentős anyagi támogatásért, amivel az Egyházmegye hozzájárult a parókia felújításához. Külön köszönetet mondott Fekete Gyula polgármester úrnak is, aki szintén jelentős mértékben járult hozzá ahhoz, hogy a lelkészlakás kívülről is új megjelenést kapjon. Megköszönte az egyháztagoknak is azt a sok munkát, amelyet a lelkészlakáson, a parókia udvarán és kertjén, valamint a templom körül végeztek, nagy lelkesedéssel. Ezután az ajándékok átadására került sor.

A köszöntések elhangzása után Karikás Sándorné presbiter saját versével köszöntötte az új lelkészt. Az istentisztelet végén a gyülekezet elénekelt nemzeti imádságunkat. Ezután szeretetvendégségre került sor, amelyet a helyi kultúrházban rendezett meg a gyülekezet.

Teremtő Atyánknak adunk hálát ezért a gyönyörű napért és reméljük, áldásaiban ezután is részesedünk.

egy presbiter

Üzent a múlt

Próbáltam éber maradni és vettem az üzenetet.

1945 januárja óta 60 évig hallgattak történetem magyar katonái jeltelen sírokban temetve. Alázattal figyelték, meddig is tart egy nemzet emlékezete. De 2003 augusztusában meghalottam a „néma kiáltást”. Nekiláttam hát, hogy az üzenetet visszahozzam a feledés szakadékának széléről.

Akkor már három éve megtaláltam nagybátyám temetkezési helyét, amit sokáig kerestem. Köszönhetem ezt Bús János alezredesnek, a Hadtörténeti Intézet Központi Irattára akkori igazgatójának, aki gyors, segítőkész intézkedésével elindított azon az úton, amelyen végül célhoz értünk. Ő adta kezembe a „Béke poraikra...” c. könyv II. kötetét, s ennek nyomán, az „Aranyfüst” c. tv-műsor szerkesztőriportere Matthaidesz Konrád kitartó munkájával rátaláltunk arra a helyre, ahol most fejet hajthattunk az 1945-ben elesett hozzátartozóink emléke előtt:

„Kegyelettel állj meg hű magyar!
Hazáért haltak meg, kiket e hant takar.”

Eredetileg csupán a nagybátyám nyugvóhelyét kerestem, de többre derült fény: 29 magyar honvéd nyugszik a gömöri Krasznahorka–Rozsnyó–Betlér útvonalon, Nagyveszverés (ma: Szlovákia, Gemerska Poloma) temetőjében, egyedi sírokban, minden jel nélkül. Juhász Gyula „Halottaink” c. versével szólva:

„Távol mezőn és dombon és hegyen
Alusznak ők és sírjuk jeltelen.
És tenger mélyén és sivatagon
És nincs kereszt fölöttük, nincs halom!”

Sajnos a helybeliek a nyugvóhelyeikre temetkeztek. Tudtam, hogy tennem kell valamit, mert már 60 év telt el, és csaknem mindenki elfeledkezett róluk. Megerősítést kaptam az érintettektől abban, hogy közös síremlék állítására van szükség. Először a polgármesterekhez fordultam anyagi segítségért. Fel kellett ku-

ratnom az elesett katonák lakhelyét, szülőhelyét. Először a két szomszédos falu – Karos, Bodroghalom – támogatta az ügyet. Mindkét településnek volt itt hősi halottja. Az én községem – Karcsa – polgármestere, Dakos János hivatali minőségében segített ennek a nehéz, de szép feladatnak a teljesítésében.

A férjem vitt kocsival, hogy személyesen keressük fel a közelebbi községekben

elérhető hozzátartozókat, polgármestereket. Szlovákiában – Nagyráskán – találtunk rá az egyik hősi halott családjára. Legtöbbször együtt érző, pozitív fogadtatásban részesültünk, de volt elutasítás is. Egyre bővült az együttműködők köre: a történelmi Magyarország 21 településével sikerült fölvenni a kapcsolatot.

A három szomszédos község polgármestereivel elutaztunk Nagyveszverésre 2004 szeptemberében. A szlovák polgármester barátságosan fogadott bennünket. Bemutattuk az eltemetés dokumentumait, a névsort, és kértük a hozzájárulását kopjafa állításához. Azt mondta, hogy képviselőtestületi ülés hoz majd határozatot erről. Ez a határozat azonban csak nem akart megszületni.

Ulman István faragó mester már elkészítette a kopjafát, amit szerettünk volna halottak napjára felállítani. Nagyveszverés polgármestere sokáig nem volt megtalálható, a telefonos érdeklődésekre adott kitérő válaszok 2005-re halasztották az

ügyet. Azután előálltak azzal a változattal, egy idős emlékezőre hivatkozva, hogy a magyar katonákat nem oda temették. Ismét bizonyítani kellett állításunkat a Hadtörténeti Intézet Irattárának dokumentumaival. Erre úgy módosították álláspontjukat, hogy lehet ugyan, hogy a magyar katonákat itt eltemették, de később exhumálták és Dobsinára szállították őket. Végül az eperjesi SAPEX – a Hadisírgon-

dozó Irodának megfelelő szervezet – igazolta, hogy a német katonákat exhumálták és szállították el, de a magyarokat nem, viszont rájuk temetkeztek a helybeliek. Szlovák részről azt állították, hogy nem tudjuk megfelelően bizonyítani a honvédek eltemetésének tényét. Ekkor a Hadisírgon- dozó Iroda segítségét kértem. Azt mondták, hogy nincs kiépített kapcsolatuk Szlovákiával. Fordultam az – azóta már megszüntetett – Határon Túli Magyarok Hivatalához, mindig előlről kezdve,

leírva, telefonon elmagyarázva mindent. Levélben fordultam a Nemzeti Kegyeleti Bizottsághoz, ahonnan azt a választ kaptam, hogy határon túlra nem terjed ki a jogkörük. Elnök asszonya – Jókai Anna – kérvényemet átküldte a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum intézményéhez. A Nagyveszverésen nyugvó katonák ügye újra visszakerült oda, ahonnan elindult.

Holló József tábornok azután 2005 őszén újra megküldte számomra a katonák névsorát és az 1945-ben készült sírhelyvázlatot. Férjemmel együtt örültünk az újabb bizonyítéknak. Ő sajnos hamarosan elköltözött az élők sorából. Egyedül rugaszkodtam neki az elkezdett munka folytatásának. Családomból már csak a fiam segítségére számíthattam. Az ügyet minden fórumon féltették, senki nem tartotta fontosnak. Nem derült ki, hogy melyik hivatalra tartozna, nem is vállalta egyik sem. Restelltem, hogy nem tudok mit mondani az érdeklődő hozzátartozóknak.

2006 tavaszán megkerestük a nagyveszverési polgármesteri hivatalt az újabb dokumentumokkal. Közben a politikai helyzet sem kedvezően alakult a számunkra. Azonban 2006 augusztusában megkaptuk az írásos engedélyt a kopjafa felállításához. Ettől kezdve felgyorsultak az események: értesítettük a hozzátartozókat határon innen és túl, kértük a kassai főkonzul segítségét a szeptember 9-i ünnepség előkészítéséhez.

Holló József tábornok dr. Bíró Andort – a Hadisírgondozó Iroda helyettes vezetőjét – bízta meg a megemlékezés előkészítésével. A Honvédelmi Minisztérium egy római katolikus alezredest és egy protestáns tábori őrnagy-lelkipásztort küldött a kopjafa avatására. Felszólalt a helyi polgármester, a hozzátartozók nevében Mártha Tibor fénylesítkei polgármester. Ifj. Lipiczki Imre felolvasta egyenként az áldozatok neveit, s a hozzátartozók elhelyezték az emlékezés koszorúit vagy virágait. A kassai konzul és a pozsonyi katonai attasé is koszorúzott, a helyi evangélikus lelkész és

Kiss Endre József református lelkipásztor imádkoztak és mondtak áldást a kopjafánál. A hajdúböszörményi Bartók Béla zeneiskola népdalénekesei siratót és kato-

nanótát énekeltek hangszeres kísérettel: „...Csillagos ég, merre van a magyar hazám, merre sirat engem az édesanyám...” azután pedig a nemzeti imádságunk éneklésével zárta a végtisztességet tévő gyülekezet méltóságtejes megemlékezését.

Azóta úgy áll ott a kopjafa a nagyveszverési temetőben a hazájáért életét adó 29 honvéd temetkezési helyén, mint egy nagy felkiáltójel, mely Illyés Gyula fordításának soraival figyelmeztet:

„Ne feledd a tért, ahol elestek ők,
a földet se feledd,
bárhol hulltak el ők, fajtánk hű férfiai, az a föld
szent ügy hősi-helye lett...
Míg nem feledd:
nem nyugszanak ők. Nem holt, nem letiport sereget
emésztt ott – vagy akárból – a sírhant.
Új bont érkel a föld.”

(Moore: Forget not the field...)

Lipiczki Imréné

Hírcsokor a Sárospataki gyülekezet életéből

Május 14. – Virágh Sándor lelkipásztor angliai útja során látogatást tett a Londoni Magyar Református Gyülekezetben. Az írásos terítőkkal díszített „üvegház-tetejű” templomban a kis falvainkra jellemző elnyújtott éneklés érzékeltette

a hagyományőrzést. Az istentiszteletet követően mindenkinek jutott a hetvenes évek divatja szerinti hatalmas méretű csőrös alumínium kannából egy csésze gőzölgő tea, amely mellett kellemes beszélgetésre került sor. Az ottaniak sorsát Tárczy Árpád, az egykori pataki gimnáziumigazgató fia beszélte el, aki a BBC rádió bemondójaként tevékenykedett, jelenleg a gyülekezet „korelnöke” és minden gondnoka.

Június 18. – Kárpátaljáról a nagyberegai gimnazisták csoportja tett látogatást Sárospatakon, és

részesei lettek istentiszteletünkön dr. Fekete Károly ny. teológiai professzor evangélicációs szolgálatának. Este pedig a Lorántffy teremben a Református Közéleti és Kulturális Központtal együttműködésben Hűvösvölgyi Ildikó színművésznő csodálatos Reményik Sándor estjét hallhatta a mintegy százfős érdeklődő gyülekezet.

Augusztus 7. – Idén a sárospataki hit-tanos tábor Jósmafőn volt. Az ötnapos program a Jónás könyve kerettörténetével és a nevezetes bibliai hegyek megismerésével volt átszőve, a táj adta kedvező feltételeket kihasználva. A sok kirándulással, játékkal, számháborúval, tábortűzzel

lebonyolított táborozás résztvevői igazi közösséggé kovácsolódtak, a lebonyolításban két lelkész és két főiskolai hallgató vett részt.

Augusztus 13. – A nagy hagyományokkal rendelkező Zempléni Fesztivál programjában idén két zenés istentisztelet is szerepelt. J. S. Bach: Jesu meine Freude című motettája az Akadémiai Kórustársaság előadásában hangzott el, valamint a Voces 4 énekegyüttes ihletett, különleges hangzásvilággal adott izelítőt a középkori angol templomi zenéből. A templom Galériájában Macskássy Izolda jótékonsági tárlatát Füzesséry József, a Macskássy Galéria vezetője nyitotta meg, az eladott képek 30%-át felajánlva az

orgonafelújítás javára. A hagyományok szerint ezen a napon valamennyi jelenlevőt vendégül látja a gyülekezet egy kerti pikniken, amit Márki Bertalan főszakács és családja, valamint az időjárást kedvezőre fordító Gondviselés jóvoltából sikerült idén is megrendezni.

Egy hét a Tarcali Református Bibliatáborban

Augusztus utolsó előtti hetét jó néhány kisgyermek a volt „Is-pitály” iskolában tölthette. Ezúttal nem tanulással. Gyülekeztünk lelkes tagjainak és távolról érkező segítőknek köszönhetően sok gyereknek hasznosan teltek a nyári szünet ezen napjai. Ezt a tábort elsősorban a roma gyermekeknek szerveztük.

Már az első napon nagy volt az érdeklődés, mintegy 50 gyermek várta kíváncsian a programokat. Ez a létszám mindvégig megmaradt, sőt keddtől már 60-70 kis nebuló jött a táborba. Kevésnek bizonyult a két tanterem, melyeket a foglalkozások helyéül választottunk.

Különböző korú gyerekek jöttek el, hogy együtt játsszunk, énekeljünk, kézműveskedjünk és jókat beszélgessünk. 4-16 éves korig sikerült mindenkinek megtalálni azt a foglalkozást, melyben örömet lelte. Közös festettünk kézzel gyönyörű színes virágokat, a nagyobb lányok, sőt néhány fiú is fűzött gyöngyből nyakláncot, karkötőt magának, nemeztünk. Az apróbbak építhettek hatalmas építőkoc-

kákból csodálatos várakat. Anita néni gitárjátéka és a tanult dal különösen a kedvenc műsorszám volt.

Jó volt látni, hogy a gyerekek csodálták egymás munkáját, és az sem keseredett el, akinek nem sikerült elsőre minden technikát elsajátítani. A nagyobb lányok tördtek a kisebbekkel, türelmesen segítettek nekik, ha azok elakadtak. Azt hiszem, hogy a hét végére azonban mindenkinek csiszolódott a kézügyessége. Volt a csoportnak egy kisebb része, akiknek a kézművesség, az ülő foglalatosság kevés-

nek bizonyult. Nekik nagyobb a mozgásigényük, még érezték a nyári szünet adta szabadságot. Ők még tombolni akartak. Ezért úgy döntöttünk, hogy nekik testhezállobb játékot találunk. A kötéltűzés már kezdte lázba hozni őket. De akiknek ez is kevés volt, azokkal kísértáltunk lelkipásztor úrral a focipályára, és 2-2 erős csapatot alkotva megmérkőztünk. Ez már jobban tetszett nekik, főleg hogy Nagytiszteletű úr is velük rúgta a „bört”.

Minden délután megvendégteltük a résztvevőket néhány szendviccsel, egy pohár üdítővel és desszertként süteménnyel, melyeket minden nap a szabadidejüket feláldozó asszonytestvérek készítettek el. Rengeteg élménnyel, tudással, sok SZÉPPEL gazdagodtak a táborban részt vevő gyerekek. Talán utoljára volt gyerekkacagástól hangos a kisiskola, hiszen az épület más funkciót fog betölteni.

Köszönet a szervezőknek a közösségi szellemet formáló, a szabadidő hasznos eltöltésére ötletet adó, lelket tápláló szép szünidei napokért.

Jövőre is szeretettel várunk Benneteket!

„Mily kedvesek a te hajlékaid, ó Seregek Ura!”

Hálaadó istentiszteleten Hollóházán

Hollóházán 2006. szeptember 25-én délután 3 óra körül kezdődött az az ünnepi istentisztelet, amelyen a 10 éve épült templomért adott hálát a közelebről és távolról érkezett vendégeivel a gyülekezet. Viszonylag korán érkezünk,

így végignézhettük, hogy az emberek jönnek és jönnek és még mindig jönnek. Először azt gondoltuk, leülünk a hátsó sorban, onnan fotózunk, ott jegyzetelünk. De megdöbbenünk: sem a hátsó sorban, sem az elsőben hely nem akadt, még az ajtóban is nehéz lett volna megállnunk, mert az istentisztelet kezdetére már ott is sűrűn álltak az ünneplők. Sok üres templomot láttunk már, jó volt most azt látni, hogy a templom előtt elhelyezett

padokon is ülnek, a gyülekezet ugyanis ügyesen megoldotta a kihangosítást.

Az ígéhirdetés szolgálatát dr. Börzsönyi József esperes végezte a Zsoltárok 84: 2-8 alapján. Meglepődve ismertem rá első benyomásaim összefoglalására. A templom ugyanis szép és különleges. Jól illeszkedik a környezethez, a tájhoz, a környék köveiből épült. Vannak épületek, amelyek ámulattal tölthetnek el, ám az ünneplésben mégsem a templom ékessége és szépsége a döntő, inkább az, hogy ez a lelki vágyakozás helye, ahová kívánkozik eljutni az ember. Az itteniekben is ez a vágy volt meg: legyen templomunk, ahová vágyakozhat a lelkünk. A zsoltáros is elgyönyörködhetett a jeruzsálemi templom hatalmasságában, ékességében: vágya az volt, hogy csak az udvaráig eljuthasson. Kívánom, hogy ez a boldog érzés töltse el azokat, akik eljutnak ide. Hiszen tele van zaklatottsággal, nyugtalansággal a világ, sokszor az otthonunk is, itt azonban a hívogatás szól, hogy Jézus Krisztus minden nyugtalanságtól megszabadít. Boldog ember az, akinek a Vele való közösségben megújul lelke. A zsoltáros azonban nem csupán gyönyörködik, megnyugszik, erőt merít, hanem egy feladat-

tal indul el. Isten hívogat, megerősít, aztán küld, hogy ne legyen siralomvölgy az a hely, ahol járunk, ahol élünk, hanem a szeretet és béke forrása, ahol emlékezhetünk, amikor hálát adunk neki. Mindannyiunkat, akik itt vagyunk, küldeni akar, közeli vagy távoli célokkal, hogy ne legyen siralomvölgy ez az ország.

Kertész Józsefné gondnok beszámolójából rövid áttekintést kaphattunk a 10 év munkájáról. 10 éve adtak hálát az elkészült templomért, melyet a 30 fős gyülekezet épített nagy elszántsággal, áldozatkészséggel. 1989 karácsonyán még a régi általános iskola egyik termében tartották első istentiszteletüket, 1996 szeptemberére pedig már új templomukban. Azóta elkészült a harangláb, a harang villamosítása, a kovácsoltvas csillár, a kovácsoltvas kapu és kőkerítés, a fűtés, a templomkertben található márványablás kőtömb az Úri imádsággal, két napja a szószék és a szószékkorona. Mindezt a kb. 5 millió forintos szépülést, gazdagodást az egyházmegyei építési segély, a helyi önkormányzat és kisebb-szebb önkormányzat hozzájárulása, valamint a gyülekezeti tagok adományai, a közszéki elöljárók, az egyházi vezetés, a Porcelángyár támogatása tette lehetővé.

Petró Béla, az építő-építető lelkipásztor is jelen volt az ünnepen, és rövid köszöntőjében és visszaemlékezésében Pál apostol tanításának szellemében és szavaival gazdagította a közösséget: „Szüntelenül hálát adok értetek, amikor megemlékezem rólatok imádságaimban; és kérem, hogy a mi

Urunk Jézus Krisztus adja meg nektek a kinyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek Őt.; és világosítsa meg lelki szemeteket, hogy meglássátok: milyen reménységre hívott el minket, milyen gazdag az Ő örökségének dicsősége a szentek között, és milyen mérhetetlenül nagy az Ő hatalma rajtunk, hívőkön.” (Efezus 1:16-19)

Dr. Hörcsik Richárd országgyűlési képviselő köszöntésében kimondott egy talán sokakban megfogalmazódó kérdést. Vannak ugyanis olyan helyek, ahol több száz éves templomok állnak. Lehet-e ezzel szemben tíz évért hálát adni? Nem csak a kérdés, a válasz is elhangzott:

a hollóházi református templom léte felkiáltójel.

Olyanok élnek itt, akik a semmiből is tudtak építkezni, mégpedig templomot. A templom pedig az a hely, ahol Isten igazsága, Jézus Krisztus evangéliuma szólal meg. Ez az igazság közösségeket, népeket tartott és tart meg. Minden templom jelenléte az Isten igazságát hirdeti.

A hálaadó istentisztelet alkalmán megismerhettük a Jeruzsálemi Szent Lázár Katonai és Kórházi Lovagrend (Debrecen) Lovagjait, akik a kovácsoltvas szószék és szószékkornak készítői és adományozói. Elhangzó hitvallásuk szerint feladatuknak tartják, hogy ki-ki azzal járuljon hozzá az épüléshez, amilyen ajándékot felülről kapott.

Deliné Horkay Márta, a gyülekezet lelkipásztora nem feledkezett meg azokról sem, akik az elmúlt esztendőben áldozatos munkával járultak hozzá a közösség és templom épüléséhez. Megköszönte többek között a gyülekezet eddigi gondnokainak szolgálatát, illetve az adni akaró és tudó „világiak” adozatvállalását, segítő hozzáállását.

Az istentisztelet után a templom kertjében, majd az iskolában szeretetvendégségen vehettek részt a vendégek, ami családi hangulatú asztalközösséggé tovább erősítette a közösséget.

Isten áldja meg hollóházi testvéreink életét és „üzenetét”.

Barnóczi Anita és Rácsok Gabriella

Tanévkezdés a pataki gimnáziumban

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma és Általános Iskolája a 476. tanévét kezdte meg 2006. szeptember 3-án. A református templomban az ünnepélyes tanévnnyitón Török Béla vallásnár hirdette az igét az ApCsel 1,7 alapján. A diákok műsorában Rab Zsuzsa Őrnyaink című versét Hidegh Bernadett 13. E osztályos tanuló, Bella István Áni Máni naptára c. versét Gáliczki Ádám, Szabó Bálint, Szabó Brigitta és Tepliczki Panna 1. osztályos tanulók tolmácsolásában hallottuk.

Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó igazgató tanévnnyitó ünnepi beszédében kiemelte a tanév feladatait. „Mit kell tennünk, hogy iskolánk hű maradjon a nemes hagyományokhoz? A feladat nem más, mint megállni az örök értékek fundamentumán, s ezen továbbépíteni jövőnket.

Az iskola csak úgy tudja betölteni hivatását – a tanítás és nevelés egymást kiegészítő munkájában –, ha a tanulóifjúságot szellemének kiművelése mellett – lelki képességének fejlesztésével – az örök értékek tiszteletére és szolgálatára kötelezi el.

A nevelés így válhat lélek- és jellemformáló eszközzé. Olyan iskolának kell lennünk, ahol a hit, hazaszeretet, becsület, tudás, a közösség megtartó ereje jelentik tanulóink számára a jövőt, a holnapot. Református iskolánk legyen sziget, Istennek, hazának, tudományának otthona. Legyen otthona tanárnak, diáknak, minden dolgozójának.”

A szülőkhöz fordulva kiemelte: „Köszönjük, hogy hozzánk írták be gyermeküket. Ez azt jelenti, hisznek bennünk és az itt folyó munkában.

Ismerik törekvéseinket, céljainkat. Olyan világban kell útmutatóként szolgálnunk, melyben az évszázados emberi és erkölcsi értékek romlásának vagyunk tanúi. Ahogy a növendék fácskákat óvjuk a viharoktól, ugyanúgy kell óvni gyermekeinket a romboló tapasztalatoktól. Kérjük, hogy gyermekeik tanításában, nevelésében segítsenek nekünk, hiszen a célunk közös: embert nevelni úgy, hogy boldog ember legyen. Ezt a feladatot csak közös munkával, a szülői házzal együttműködve valósíthatjuk meg. A család békéje a gyermek fejlődésének alapvető feltétele.”

Majd szólt a diáksághoz: a kicsikhez, akik az ábécével ismerkednek, s a nagyokhoz, akik a tudomány rejtelseinek kutatásával foglalkoznak. „Ne feledjétek, az ábécétől a legnagyobb titkok felfedezéséig az út Istenhez vezet. Munkátokat, kapcsolataitokat a szeretet övezze! Pál apostol a rómaiakhoz így ír levelében: „A szeretet ne legyen képmutató. Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz, a testvérszeretemben legyetek egymás iránt gyengédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők, a szolgálatkészségben fáradhatatlanok. Ha az igei útmutatás, a rend, fegyelem, tudás meghatározóvá válik számotokra, otthonra találtok iskolában, internátusban.”

A tárgyi feltételekről is beszámolt a hallgatóságnak. „Az új tanév kezdetén örömmel jelentem, hogy iskolánk, ha lassan is, de szépül. A nyáron sor került az iskola udvarának felújítására, a földszinti tantermekben elkezdődött a fűtés korszerűsítése, a tantermek, internátusi szobák frissen meszelt falak illatával várják diákjainkat. Reményeink szerint az elkezdett munka a jövőben tovább folytatódik, s évek múltán telje-

Új tanáraink: Beidek Endre, Czidor Ágnes, Kajati Anita, dr. Kecskeméti Kántor Kinga és Siskáné Bréda Szilvia

sen megújult környezetben dolgozhatunk majd együtt. Kérem egyházkerületünk felelős vezetőit, hogy továbbra is kiemelten támogassák ezt a munkát. Szeretettel fordulok a szülőkhöz, volt diákjainkhoz, támogatóinkhoz, hogy anyagi erejükhez mérten vállaljanak áldozatot felújítási terveink mielőbbi megvalósulása érdekében. Szeretettel, de határozottan kérem tanulóinkat, hogy óvják környezetüket.”

Az ünnepi alkalmat megragadva a nyugdíjba vonuló Takáts Gyula tanár úr munkáját köszönte meg. „Iskolánkban közel egy évtizedet dolgozott. Ez idő alatt diákok sokasága nőtt fel a ke-

zei alatt. Diákszeretet, emberség, szigor, ugyanakkor a mindenkinek jót akarás jellemezte, jellemzi mindennapjait. Munkáját a lelkiismeretes felkészülés, pontosság, a diák – mint érték – tisztelete határozta meg. Kívánom, hogy sokáig, egészségben, aktív pihenésben élje mindennapjait! Ehhez kérem az Úr gazdag és bőséges áldását!”

Az új tanárok fogadalomtétele következett. Szolgálatba állásukat ünnepélyes esküvel fejezték ki Beidek Endre (lelképásztor, nevelőtanár), Czidor Ágnes (rajz és vizuális kultúra), Kajati Anita (német nyelv és irodalom), dr. Kecskeméti Kántor Kinga és Siskáné Bréda Szilvia (tanítók). A diákesküt 154 7. és 9. osztályos tanuló tette le.

Kisdiákok a tanévnyitón

A 2006-2007. tanévben 27 osztályban 765 tanuló és 68 tanár dolgozik együtt, ebből 69 tanuló három osztályban 8 tanítóval tagintézményünkben, az általános iskolában. Diákjainknak közel fele (368-an) internista, ők négy intézményben, a Kosuth, a Lorántffy, a Rákóczi és az Erdélyi Internátusban kaptak helyet. A fogadalmat tett új kollégák mellett segíti az iskola munkáját óraadóként Szigeti László, aki földrajzot tanít angol nyelven, Kolláth Éva kémia szakos és Kállai Zoltán Miklósné Sóstói Edina az informatika tanításában.

Sinkóné Tóth Zsuzsanna

Hírek a Sárospataki Teológia életéből Szabadság és szabadságharc

A 2006-os esztendő Sárospatakon, de református egyházunkban is fontos évfordulók esztendeje. A Kollégium 475. éve megünneplése is messze túl terjedt Sárospatak városán és a Kollégiumon. Van azonban egy 400 éves és egy 50 éves jubileum is. 400 éve érte el célját a Bocskai vezette szabadságharc, és lett része a bécsi békének a protestáns vallásszabadság. A Magyar Református Világtalálkozó különböző rendezvényei is ehhez az évfordulóhoz kapcsolódnak. 50 éve 1956-ban is szabadságharc indult el, ami ugyan nem vezetett közvetlen eredményhez, bár a közvetett jelentős kihatása semmiképpen sem lebecsülendő.

Ezek az események határozták meg annak a konferenciának a tartalmát, amelyet ebben az esztendőben a Kárpát-medencei református teológiák tanárai tartottak Sárospatakon július 24. és 29. között. Minden esztendőben sor kerül ilyen konferenciára a református teológiák valamelyikén. Az évek során egy szép sorrend is kialakult, hogy mikor melyik teológia legyen a házigazdája a tanácskozásnak. Ennek megfelelően következett most Sárospatak. A múlt esztendőben Budapesten volt. Akkor a Budapesti Teológia 150 éves fennállását ünnepelte.

A sárospataki összegyűlekezésen, coetuson (ez a hagyományos latin neve a

teológiai tanárok gyűlésének) ebben az esztendőben a szabadság és szabadságharc kérdését beszéljük meg teológiai, bibliai és történeti szempontból.

Teológiai és bibliai oldalról kérdés, hogy a földi hatalommal, annak visszaéléseivel, igazságtalanságával, hitellenességével szemben hol van az ellenállásnak, és tiltakozásnak a határa, meddig lehet elmenni.

Lehet-e fegyvert fogni? Sorra került a kálvini ellenállási jog elemzése. Szűcs Ferenc budapesti rektor tanulmánya vezette be ezt a témakört. A keresztyén szabadság, amely semmiképpen nem mosható össze a szabadosság ama tapasztalatával, amely napjainkban hatalmas méreteket ölt, volt a másik téma. A keresztyén szabadság etikai vonatkozásait Frank Sawyer professzorunk fejtette ki. Vallási és nemzeti szabadság kapcsolatáról nemcsak a Bocskai korára vonatkozóan lehetett és kellett szólni. Molnár János komáromi dékán adott erről tartalmi és történeti áttekintést. Történeti vonatkozásban mindkét évfordulóval kapcsolatban hangzottak el előadások. Szándékunk ezeket legalább részben meg is jelentetni a Sárospataki Füzetekben. Itt az érdeklődőknek lehetősége lesz részleteiben

is megismerni a tanácskozás gondolatait, eredményét. Az évfordulók túl nem maradhatott el a teológiáinkon folyó oktatói, nevelői munka megvitatása sem, az eredményesség vizsgálata, a vizsgarendszer átalakításának lehetőségei is a megbeszélés tárgyát képezték. A hosszú tanácskozások végén mindenki nagy érdeklődéssel tekintett előre arra az útra, amelyet éppen Bocskaira emlékezve Kassa irányába terveztünk, sőt még kicsit tovább Eperjest és Bátfát is beleértve.

A tartalmas és jól sikerült konferenciáról több pozitívan értékelő visszajelzést kaptunk, aminek szívből örülünk. A zavartalan lebonyolítást segítő munkatársaknak és hallgatóknak pedig köszönetet mondunk.

Dr. Börzsönyi József
a Sárospataki Teológia rektora

Névtáblaavatás: Deák Ilona leányinternátus

Dr. Újszászy Kálmánné Deák Ilona

Emlékező keresztyén Gyülekezet, Családtagok, nemes Tanulóifjúság!

Dr. Újszászy Kálmánné Deák Ilona 1913. január 28-án született Sárospatakon, és 1999. június 11-én hosszan tartó, derűs hittel viselt betegség után, életének 87. évében halt meg Sárospatakon. Egész élete Sárospatakhoz és a Sárospataki Református Kollégiumhoz köthető.

Ma is áll az a Kossuth utcai ház – a gimnázium alsó kapujával szemben –, ahol született. Egész életét meghatározták azok a gyökerek, ahonnan származott. Ősi nemesi, szülőföldje iránt határtalan szeretetet érző, művelt, a magyar haza számára maradandó értékeket hordozó családba született.

Édesapja, Palágyi Deák Geyza a református gimnázium tanára, a magyar néprajzi gyűjtőmozgalom, a Folklore Fellows kezdeményezője, úttörője volt. Olyan vidéken végezte néprajzi gyűjtőmunkáját, melyet szétzabdalt Trianon. Ebben a légkörben és édesanyjának, Biringer Margit tanítónőnek gondoskodó, a fiútestvérektől megkülönböztető szeretetével körülveve nőtt fel.

Egyetlen lánygyermek volt az ötgyermekes családban, ez meghatározta kiváltságos helyzetét, kapcsolódását édesanyjához, fiútestvéreihez, a hajdani Deák-gárda tagjaihoz. 1931-ig, édesapja haláláig a család itt lakott a Rákóczi út 8. szám alatti szomszédos házban. Itt volt a Deák-gárda.

Elemi iskoláit az akkori Református Tanítóképző Intézet gyakorló iskolájában végezte. A Református Gimnáziumban – mint a többi lánytanuló – nyilvános magántanuló volt nyolc éven át. Mindennap bejárt az

órákra, de év végén a vizsgát külön kellett letennie. Érettségi után a teológiára iratkozott be. Első pataki lányként végezte el jeles eredménnyel.

Vizsgái után 1936-ban ösztöndíjat kapott Németországba, ahol szociális intézményben dolgozott, szabad idejében pedig nagy érdeklődéssel látogatta a múzeumi gyűjteményeket.

1937. július 27-én kötött házasságot dr. Újszászy Kálmán teológiai tanárral. Patakon Patakért, a Kollégiumért, Krisztus ügyéért fáradoztak együtt több mint fél évszázadon keresztül. Ica néni az otthon, a család mellett a negyvenes évektől a Tudományos Gyűjtemények munkatársa, majd aktív dolgozója lett.

Apai örökségként már diákkorában megmutatkozott kez ügyessége, tehetséges rajzoló volt. Ezt az adottságát kamatoztatta azáltal, hogy egyházkerületünk gyülekezeteiből a Kollégium Múzeumába bekerült úrasztali terítőket elsőként, úttörőként kezdte restaurálni. Keze nyomán eltűntek a foltok, helyükre kerültek az arany, ezüst és selyemszálak, kibontották szírmukat az újra életre keltett virágok. Értéket mentett: a Múzeumnak, a Kollégiumnak, hazánknak, mindannyiunknak. Rendszerező munkája beépült a Múzeum, az Adattár, a Nagykönyvtár anyagába.

Feladata volt évtizedeken keresztül az Adattár fényképarchívumának rendezése, katalogizálása: 34.551 db fényképet rendezett. Így alkalma volt megismerni gyülekezeteink úrasztali terítőit, edényeit, épületeit, értékeit, egyházkerületünk ünnepi és hétköznapi eseményeit, és kapcsolatot tartott gyülekezeteink, egyházmegyéink, egyházkerületünk vezetőivel, tagjaival.

1965 őszén férjével tett három hónapos amerikai körútjuk során összegyűjtötték és hazahozták az ott talált – református magyarokra vonatkozó – írásos dokumentumokat: könyveket, folyóiratokat, évkönyveket, jegyzőkönyveket, évi jelentéseket stb. Lelárolták az ún. amerikai magyar gyűjtemény alapjait, amely jelenleg több mint 7 ezer leltá-

ri egység. Ica néni 1987 tavaszán történt bal esetéig közel 5000 leltári egységet rendezett, katalogizált az amerikai gyűjteményben.

1972-től a Kollégium Múzeumának az igazgatója. A kiállítások rendezése, anyaggyűjtés, a begyűjtött anyag rendezése, szakszerű katalogizálása, a kutatók kiszolgálása az ő feladata volt. Hűséggel, kitartóan tanította az utána jövő nemzedéket, minket, a teológia és a Tudományos Gyűjtemények jelenlegi dolgozóit. Nyugállományba vonulása előtt megkapta a „Kiváló Munkáért” járó kitüntetést.

A 90-es években – nyugdíjasként – kezdte meg az eddig összegyűjtött filmnegatívok beírását, rendszerezését.

Munkája mellett férjével együtt négy gyermeket neveltek fel. Amikor a legkisebb gyermekük is elhagyta a szülői házat, jöttek az unokák a pataki gimnáziumba. Fáradhatatlan és teherbíró volt, türelmes és mindig szolgálatkész. Sokat tanultam tőle és neki köszönhetem, hogy a Református Kollégium Múzeumában folytathatom azt a munkát, amit Ő megkezdett. Tanultam tőle családszeretetet, a férj melletti helyállást, a dolgok csendes, nyugodt tudomásulvételét, azt a vendégszeretetet, amit megéreztek a házukban otthonra találók. Ha páran jöttek, ha sokan jöttek, mosolyogva süttött-főzött. Házuk ajtaja nyitva állt a Patakon élő és a világ minden tájáról Patakra látogató öregdiákok, tanárok, népfőiskolások, barátok előtt.

Férje hálás lehetett ezért, hogy ilyen derék asszonyt adott neki Isten. „Mert ennek ára sokkal felülhaladja az igazgyöngyöket.” Az egész család számára a szeretet központja volt. „Édeske” – így hívták gyerekek, unokák, dédunokák. Ica néni – talán sokan nem is tudják – feldolgozta a 19. századi úrasztali terítők történetét. A családnak,

mindannyiunknak, személy szerint nekem is feladatomban, hogy ez a munka nyomtatásban is megjelenhessen. Tőle nagyobb hozzáértéssel, tudással, szeretettel senki sem beszélt az úrasztali terítőkről, a múzeumi tárgyakról, a jövő számára történő értékmentésről. Istennek hálás szívvel köszönjük meg mindazt, amit hosszú évtizedek alatt tanultunk tőle és tanulhatnak a Deák Ilona Leánykollégium jelenlegi, majd jövőbeli diák-

Az Újszászy család

jai: példamutató családi életet, a munkatársakhoz való mindenkor segítőkész szeretetet, a Krisztusi alázattal végzett egyházi munkát, a „pataki szellem” soha meg nem szűnő ápolását, a nehézségek, a betegségek türellemmel, zokszó nélküli elhordozását: a követésre méltó keresztyén életet

Pocsainé Eperjesi Eszter
lelképásztor, múzeumigazgató

Hírek a Tudományos Gyűjteményekből Egy kiállítás képei

Apataki Kollégium neves diákjai között az egyik legismertebb, meghatározó személyiség Kazinczy Ferencé. Amikor már nem volt pataki diák, akkor is folyamatosan kapcsolatban állt egykori iskolájával. Nem egyszer történt, hogy könyveket kínált a diákságnak. A szíve vágya teljesedett, amikor a külföldről szerzett hungaricumkönyvtárát – egyedülálló metszetgyűjteményével együtt – megvásárolta a Kollégium, hiszen mindig azt remélte, hogy az általa nagyra tartott és saját könyvtárának magyar nyelvű anyagával kiegészített gyűjtemény hozzáférhető lesz az érdeklődők számára, és nem egy magánkönyvtár polcain fog haszontalanul porosodni. A könyvtárról jegyzéket készített, ami az idén került kiadásra, két évszázados adósságot törlesztve, a Kazinczy-kutatók örömeire.

Ezt a Kazinczy-könyvtárat alkalmi kiállítás mutatja be a Múzeum iskolatörténeti anyagához kapcsolódó külön teremben. Az 1748 tételes könyvtárat 145 kiállított kötet reprezentálja. Találunk itt műveket, melyek feltehetően a széphalmi mestertől kerültek unokaöccsének – Kazinczy Gábornak – a könyvtárba. Bepillantathatunk apósának – gr. Török Lajosnak – az irodalmi munkásságába, s feleségének Török Zsófiának levelezésébe, akinek ugyanitt a mellszobrában is gyönyörködhetünk.

Széttekintve tallózhatunk az európai könyvkultúra remekei között, rácsodálkoz-

hatunk az ismerős és ismeretlen, 16-17. századi, külföldi szerzőkre, akik Magyarországról vagy magyar vonatkozású eseményekről írtak. A különös érdeklődésüket azonban nem a kultúránk, hanem az a félelem ébresztette fel, hogy a török veszedelem őket is bármikor elérheti, ha netán a magyarok nem bírják azt feltartóztatni.

Minden könyvtár féltett kincsei az ősnomtatványok, melyeket ritkaságuk miatt világszerte számon tartanak. Kazinczy hungaricumgyűjteményét nyugodtan nevezhetjük az ő „rég Magyar könyvtárának”, hiszen megszemlélhetjük itt Mátyás király történetíróinak (Bonfini, Ransanus) a munkáit, vagy olyan magyar humanistákét, mint Temesvári Pelbárt, Laskai Osvát, Zsámboky János. Számos kötet címlapján – melyek közül néhány orosz fogságból tért vissza 61 év után – Kazinczy saját kezű tulajdoni bejegyzését fedezhetjük fel.

De a régi magyar irodalom mellett ott vannak a kortárs külföldi és hazai szerzők, az egész Kárpát-medencében szétszórt pályatársak, akikkel Kazinczy levelezésben állt, vagy valamiért érdemesnek látta könyveikre szert tenni: Barczafalvi Szabó Dávid, Baróti Szabó Dávid, Dayka Gábor, Dessewffy József, Döbrentei Gábor, Hatvani István, Kézy Mózes, Kiss János, Kovacsóczy Mihály, Máriafi István, Mátyási József, Mocsáry Antal, Pálóczi Horváth Ádám, Patay Sámuel, Sajnovics János, Sipos Pál, Szenthe Pál, Szirmay Antal, Szuhányi Ferenc, Vályi András, Verseghy Ferenc, Virágh Benedek.

Kazinczy kapcsolatrendszerének nagyon töredékes ízelítője a fenti névsor, még akkor is, ha kiegészítjük az összes munkáinak korabeli kiadásában található metszetgyűjteményének portréival: Barkóczy Ferenc, Cseh József, I. Ferenc császár, Magyarország helytartója, Nádasdy Ferenc, Orczy Lőrinc, Pászthory Sándor, Ráday Gedeon, Spissich János, Szathmáry-Király József, gr. Teleki József, gr. Török Lajos, gr. Wesselényi Ferenc, br. Wesselényi Miklós.

A kiállításról nem hiányozhatnak Kazinczy saját művei. Láthatjuk itt a legelső – még pataki diák korában – megjelentetett könyvecskéjét, továbbá a görög és latin klasszikusokból, valamint a modern német és francia irodalomból közölt fordításait, utléírásait, verses köteteket, iskolai inspektor korában kelt „körüljáró levelét”, valamint utolsó munkáját, a „Szent történetek”-et, melyben a Bibliát dogozta fel iskolai használatra, hozzá való kortörténettel, katekézissel, imádságokkal, hitvallási részekkel. Kiállított munkáit a fiatal és idős korában, valamint posthumus róla készített festmények, az iskola-kerti szobrának makettje és a Kazinczyak családi címere illusztrálja.

A Kollégium – mely a Kazinczy-kultusz alapozójának és ébresztőjének bizonyult az elmúlt századok során – méltó, hogy kiállítással emlékezzen a 175 éve elhunyt költőre és a 200 éve a Nagykönyvtárba került gyűjteményére.

Kiss Endre József

Világtalálkozó Nyitott ablakok

Két hete már, hogy Magyarországon vagyunk. Ma éppen útban Sárospatak felé. Kisebbik lányom már rég nem kérdezte meg: ez is Magyarország? Az első napokban szinte csak ezzel foglalkozott. Még a Parlament előtt is, a Hősök terén is megkérdezte: ez is Magyarország? Magyarországot – még nem tudom pontosan miért – csak a nagymamája házával azonosította. Most békésen alszik (alszanak). Nem látják a híres tokaji hegyet, a szőlőrengeteget, ezt a furcsa, össze-vissza kanyargó Bodrogot, az alföldet lezáró Sátor-hegyeket.

Ahogy suhan velünk az autó, eszembe jut, hogy az alatt a három év alatt, amíg pataki diák lehettem (1991-94 között), csak egyszer vagy kétszer érkeztem vissza a városba innen, Bodrogolaszi felől. Többnyire vonattal közlekedtünk. Valahol a vasúti átjárónál kezdem föltalálni magam... Mint ha egy kicsit megöregedett, megsürkült volna A Művelődés Háza is. Tizenkét éve nem jártam itt. De nem sokat változott a város. Egy sárga Volán busz jön szembe, mint akkor. De minek és miért is kellene változnia? Milyen furcsa is: az ember önkéntelenül is ezt keresi.

Egy nagyváros (Brassó) vonzáskörében, ahol élünk (Alsórákos) valóban hónapról hónapra akad új

láttnivaló. Gombamód nőnek ki az új épületek. De nem ez a lényeg, hanem az, hogy minek és miért is kellene változnia Sárospatakon. Talán Rákosi Mátyással kapcsolatban jegyezték fel, hogy egy alkalommal Patakon járván azt találta mondani: „Nem szeretem ezeket a vastag falakat, nagyon tudják tartani a tradíciót.” Erre Nagy Barna akkori igazgató azt válaszolta: „De az ablakaink minden irányba nyitva vannak, miniszter úr.” Számomra Sárospatak lényegét leginkább ez fejezi ki. Pedig ismerem a „Bodrogparti Athént” is, a „magyar Cambridge”-et is, azt is, hogy Szentföld. E város volt a magyar forradalmak oroszlánbarlangja. Itt tanyáztak a Szabadság oroszlánjai. Ismerem a mai leghíresebb kisváros kitüntetett címet is, és tudom, hogy az 500 forintos hátoldalára a sárospataki vár van nyomva, és ha valaki a városba jön kirándulni, elsősorban a valóban gyönyörű várat akarja megnézni. Sárospatakról nekem mégis – mint ahogy lányomnak Magyarországról – ez a nagy, vastag falú, emeletes épület jut eszembe, ahová én is lám, hazamegyek. Az az iskola, amelyiknek az ablakai mindig minden irányba nyitva vannak. Sokszor szó szerint is. Így volt ez mindig. Így volt ez nyitva Felvidék, Kárpátalja, Erdély felé, az Alföld felé is. Befelé is. „Gondoskodni kell arról, hogy a szűk vagyoni helyzet senkit, aki művelődés-

re vágják, ne akadályoztasson” – mondotta valamikor a híres tanító, Comenius, és a patakiak valóban gondoskodtak is róla, hogy ez ne legyen akadály. Eszembe jut – Isten nyugtassa – Szentimrei Mihály bácsi kollégiumtörténete is, hogy a pataki diákok kezdetektől fogva tulajdonképpen egy kis „köz-társaságban” éltek. A környék tartotta fenn, benne laktak, ők védték meg. Az övék volt. Ez számomra Patak. Az, hogy a környékbeli gazdák, amikor ügyes-bajos dolgaikat Patakon intézték, hagyhatták fogataikat akár egész nap is az iskola udvarán. Ez a családiasság, ez a közvetlenség a miénk, még ma is él Patakon. Én ma is úgy tartom, hogy ez az ISKOLA. Itt ma is nevelés folyik. Nemcsak tanítás. Milyen csodálatos a jellege is: „Féljétek az Istent, és neki adjatok dicsőséget!” Ma egyre inkább olyan világban élünk, ahol ezeket az értékeket tudatosan kihagyják. A fegyelmezést, a fegyelmet, a bátorítást, egymás tiszteletét. Ma mindenütt adnak tonnaszám információt, és nő a gyermek veszettül, csak éppen hozzáértő metszést, gyöngéd táplálást nem kap. Mi itt ezt kaptuk, és látom, hogy ez így van ma is.

Keresem a régi biztos pontokat. A régi emléktáblákat, domborműveket, szobrokat az iskola-parkban, és új, nemrég leleplezett emlékhelyeket fedezek fel. Értem, miért tették azokat az új lámpá-

kat az iskolaudvarra. Keresem a régi színpadot, azt is értem, miért van ott helyette egy gyönyörűen felújított imaterem. A falak erről beszélnek: tanulni, szolgálni, a pataki diák soha nem volt finnyás. Mindenki és minden erről beszél itt. A tanáraink, akikkel találkozom, az évfolyamtársak, akikkel végigbeszéljük, hogy milyen Ausztráliában, Kárpátalján, a borsodi vagy éppen az egervölgyi egyházmegyében szolgálni. Az eltelt 12 év csak ilyen értelemben hagyott nyomot rajtunk. Amit hétköznapijainkról, tenni akarásunkról, Isten kegyelméről, apró kis örömeinkről, az egyház jövőjéről, az új útkeresésekről mondtunk, mind-mind azt erősítette meg bennem, hogy változni, tanulni, szolgálni kell. A nagyobbik lányom megáll az iskola nagyjainak a névsora előtt. 8 éves. Lassan betűzgeti: Csokonai, Kazinczy, Gárdonyi, Kossuth, Szemere Bertalan nevét. De

Pap Géza Erdély püspöke a pataki színpadon

apa, kik voltak ők? Nincs miért elsietni a választ, minden bizonnyal ő is megtanulja majd. Az én feladatomban az, hogy mikor majd róluk tanul vagy olvas, emlékezzen, hol is találkozott először e nevekkel.

A vár, a Vörös-torony, a Lorántffy-loggia, a várkert, a majdnem a Bodrogig rúgó városfal, közelebb a katolikus, távolabb a református torony, a látóhatár szélén a Sátorhegyek koszorúja már csak ráadás. Meg nem

érdemelt ráadás. A híd mellett a túlparton a fák sűrűjében keresem a mólót, meleg van, és eljátszadok a gondolattal, milyen is volt, milyen is lenne, két héber ige ragozása között újra ráfeküdni a lusta folyóra, és vitetni le magunkat egészen a kikötőig. ... De bizonyára már tudjátok, hogy mi szokott ilyenkor következni: ... két kis kar hátulról gyöngéden átöleli az ember nyakát, és mi tudjuk, indulnunk kell. Egerben az Egri csillagokat olvastam. Dobó István szájába ezeket a halhatatlan szavakat adta Gárdonyi Géza:

„A falak ereje nem a kőben és nem is a falak vastagságában van, hanem a védők lelkében. Itt mindenki a hazát védi, Magyarországból egy darabot.”

Bereczki László lelkipásztor
Alsórákos

A Teológiai Akadémia ünnepi közgyűlése

ASárospataki Református Kollégium 475 éves jubileumát különböző ünnepi rendezvényekkel ünnepelte, és ezek egyben a Magyar Reformátusok V. Világtalálkozójának főrendezvényei is voltak.

A Teológiai Akadémia augusztus 19-én, szombat délután ünnepi és nyilvános közgyűlést tartott az Imateremben. Ez a közgyűlés is már hagyományos módon kezdődött: a tanári kart és a vendégeket a tógás diákok (volt idő, amikor tógátus diákoknak nevezték a Kollégium teológus diákjait) vezették be, hozva azt a kollégiumi címerrel ellátott zászlót, amit a Kollégium 400 éves jubileumára készítettek a pataki asszonyok (a tanárfeleségek).

A közgyűlés alaphangja a hálaadás volt. Dr. Börzsönyi József rektor köszöntötte a vendégeket, a tanárokat és diákokat. Hála adott a Kollégium múltjáért, de különösen az elmúlt 15 esztendőért, amióta újra megnyílt a 40 évig bezárt teológia kapuja, és folytatódik a lelkészképzés Patakon is. Nemcsak a hagyományos lelkészképzés,

Az újonnan megválasztott tiszteletbeli tanárok

hanem az új időknek, lehetőségeknek és kihívásoknak megfelelni akaró lelkész-, börtönlelkész-, katekéta- és gyülekezeti munkatársképzés.

A jubileumi közgyűlés ünnepi eseménye volt az új tiszteletbeli tanárok bemutatása és tiszteletbeli tanárrá fogadása. Olyan bel- és külföldi lelkipásztorok és tanárok kötődtek ily módon még jobban a pataki kollégiumhoz, akik eddig is különböző módon kapcsolatba kerültek a Kollégiummal, és

a maguk helyén, hivatásában kiemelkedő módon munkálkodtak. A következő tiszteletbeli tanárokat köszönthette és ünnepelthette az ünnepi közgyűlés:

Cecil Culverhouse lelkipásztor, Fulton (Missouri, USA)

Jochem Douma teológiai tanár, Kampen (Hollandia)

Fekete Károly egyetemi tanár, Debrecen
Christopher B. Kaiser teológiai tanár, Holland (Michigan, USA)

Kozma Zsolt egyetemi tanár, Kolozsvár
Lenkeyné Semsey Klára egyetemi tanár,
Debrecen

Schweitzer József főrabbi, Budapest
Szűcs Ferenc egyetemi tanár, Budapest
Barend Johannes van der Walt teológiai tanár, Potchefstroom (Dél-Afrikai Köz-
társaság)

A tiszteletbeli tanárok laudációját (bemutatóját és munkájuk szakmai értékelését) Dr. Dienes Dénes és Dr. Sawyer Frank rektorhelyettesek mondták el magyar, illetve angol nyelven.

A tiszteletbeli tanárok nevében Cecil Culverhouse és Dr. Lenkeyné Dr. Semsey Klára mondott köszöntést. Cecil Culverhouse 20 éve van kapcsolatban Patakkal, mióta a tiszáninneri egyházkerület partnerkapcsolatba került a missouri-i presbiteriánus egyház egy egyházkerületével. Culverhouse lelkipásztor az utóbbi években

különösen gyakran járt Sárospatakon, jelentős segítséget hozva nemcsak a pataki kollégiumnak, hanem a kárpátaljai magyar reformátusoknak is. Lenkeyné Semsey Klára pataki teológus diák volt, kedvesen emlékezett meg pataki éveiről, tanáiról. A Debreceni Hittudományi Egyetem friss nyugdíjasa. (Az Újszövetség professzora volt ott.)

A közgyűlésen a zárszót Benke György, a teológia volt tanára mondta. Abból a zsolnárból idézett, melyből a Kollégium egyik jeligeje való, a 126. zsolnárból: „Akik könnyhullatással vetnek, vigadozással aratnak majd.” Visszaemlékezett diákkorára és volt tanáira, azok magvető munkájára, és arra az időre, amikor sok nehézség között „vetették a magot”, és tanúja volt annak, ahogy milyen „könnyhullatást” és megkeseredést jelentett tanárainak és a kollégium lelkészgondnokának a teológia bezárása és a gimnázium államosítása. De most átélhetjük az

Ige ígérését: a vigadozással aratást. Örvendező tanúi lehetünk – mondta – a gimnázium újra egyházi kezelésbe vételének, a teológia újra megnyitásának, az Imaterem felújításának, legújabbban az orgona beépítésének. Azzal fejezte be beszédét, amivel 15 évvel ezelőtt Osterhaven professzor, a Friends of Sárospatak létrehívója, a pataki kollégium Egyesült Államokbeli patrónusa zárta be a teológia újraindításán mondott beszédét: Sárospatak vivat, crescit, floreat – Sárospatak éljen, növekedjék, virágozzék!

Gazdagította a közgyűlést Bundzik Tímea orgonaművész-tanár szép orgonajátéka (Vivaldi, Bach és Mendelssohn darabokkal). Sokan most látták először a felújított Imatermet, és hallhatták az új orgona hangversenyzésre is alkalmas hangját.

Benke György ny. teológiai tanár
Bogács

„A rád bízott drága kincset őrizd meg a
bennünk lakozó Szentlélek által.”
(2Tim 1,14)

Közel ezren sereglettek össze augusztus 19-én a Magyar Reformátusok V. Világtalálkozója keretében megrendezett Nőszövetségi Világtalálkozóra, a miskolci Kossuth utcai templomba. A Kárpát-medence csaknem valamennyi egyházkerületéből érkeztek a gyülekezetek nőszövetségeinek küldöttei és az érdeklődők. A gyülekezeteinkben működő nőszövetségek rendszeresen szoktak találkozni és kicserélni tapasztalataikat, általában egyházkerületi vagy egyházmegyei konferenciákon. De ilyen találkozóira, ahova minden gyülekezetből vártuk a résztvevőket csak ritkán kerül sor. Ezért volt nagy öröm, hogy a Világtalálkozó e rendezvényét egyházkerületünk rendezhette.

Dr. Horváth Barnabásné a Tiszáninneri Nőszövetség elnökének áhítatával kezdődött az egész napra tervezett találkozó. Jézus mennyek országáról szóló hasonlatai (Mt 13,44-46) alapján arról szólt, hogy a mai világ sok mindent értéknek tart, pénzt, sikert, ami valójában talmi és értéktelen. Nem veszik észre, hogy közben lelkükben kárt vallanak és nem látják meg az igazi kincset, a testé lett Igét, Jézus Krisztust.

A rendezvényt befogadó gyülekezet lelkipásztora, Szabó Sándor melegsavakkal kö-

szönte a találkozó résztvevőit és kívánt áldást az együttműködésre.

Dr. Pásztor Jánosné az Országos Nőszövetség elnökének szavait hallhatták a jelenlévők. Aki gyakorlati útmutatásokat adott a mindennapi szolgálatokhoz. A Lk. 8,22-25 alapján tette fel a kérdést: „Ki is van a hajóban?” A természet fellázadása, a sokszor értelmetlen és felelőtlen emberi tevékenységgel szemben, a világszerte egyre súlyosbodó szociális és társadalmi bajok, de sokszor egyházunk helyzete is aggodalmat kelt és álmatlan éjszakákat okoz.

De soha ne felejtjük, ki van a hajóban, Jézus, aki parancsol a hullámoknak, a viharoknak is.

A találkozó témáját összefoglalta az előadás címe: „A maradandó kincs felfedezése, megőrzése és átadása a múlandóság vi-

Nőszövetségi Világtalálkozó

lágában”, melyet részletesen Dr. Lenkeyné Dr. Semsey Klára professzor asszony tárt a résztvevők elé. A tartalmas és mély összefüggéseket feltáró előadásban, evangéliumi tanítást kaptunk azokról az értékekről, amelyeket a Szentírásban készített el számunkra Istenünk. Ez a kincs a hit, amelyet az életet adó Isten ajándékozott a számunkra. Tartasuk kiváltságnak, hogy az élet továbbadására méltatott Teremtőnk bennünket. Maradandó kincs a reménység, amely az élet váltságaiban arra eszméltet, hogy Jézus Krisztus az ember legmélyebb válságából, az embergyilkos ellenség rabságából is megnyitotta a kimenekülés útját. Az Újszövetség taní-

tása szerint a legnagyobb érték a szeretet, amely Krisztus visszajövetelkor, amikor hitünk látássá válik, és reménységünk beteljesedik, teljessé lesz. A szeretet, ha annak forrása a szabadító Úr nem marad szó, hanem tettekké válik. Az a küldetésünk, hogy az eljövendő világ erejét, már a múlandó világban megjelenítsük. Maradandó kincs, korszakokon átívelő érték mindaz, amit az életben a szeretet pecsétje igazol és az emberekben reménységet ébreszt. Ennek felfedezése a naponkénti imádságos Ige olvasás során történik. Átadásában nagyon fontos szerepe van a családnak, főként az édesanyáknak és nagymamáknak.

Egy másik szervezet nézőpontjait figyelembe véve, saját munkánkban hasznos és tartalmas tanítást kaptunk D. Dr. Csohány János előadásából, „Nők a Lelkészegyesület 1918-25. évi reformprogramjában” címmel. Ebben a négy részre tagolódó, egész nemzetnek szóló programban, modern és ma is érvényes célkitűzéseket fogalmaztak meg eleink. Melynek véghezvitelében, nemcsak fontos szerepet szántak a nőknek, hanem megbecsülést sugároz felénk. E program fontosnak tartotta az iskolák fejlesztését, hogy megfelelően képzett tanítók és tanárok öntudatos, művelt, kálvinista vallás-erkölcsű jellemeket formáljanak. Szükségesnek látja különböző lapok indítását nők, lányok, ifjak, tanítók, tanárok, lelkészek számára. A szociális részben hosszan foglalkozik az anyaság és gyermeknevelés kérdésével. Pál apostol tanítása alapján fontos-

nak tartja a munkát és elítéli a naplopó életmódot. De fontos feladatnak látja az esetek támogatását. E nagyszabású program, amely iskolák, árva- és aggmenházak, kórházak indítását tervezte, el is kezdődött, de előbb a háború ezt visszavetette, majd az államosítás a már megvalósult intézményeket is elvette.

A Lévy Gimnáziumban elfogyasztott ebédhez történő séta, alkalmat adott Miskolc néhány nevezettségének megtekintésére. Ebben segített Dr. Horváth Barnabás, aki rövid ismertetést tartott a városról, a miskolci gyülekezetekről és az Avasi templomról, melyet megtekintettek az érdeklődők.

A találkozóinknak mindig fontos része, hogy a területi részek beszámolnak szolgálataikról. Ezekben egymást erősítve mondjuk el, munkákban kapott áldásokat és örömeinket.

Nagyjelentőségű a Dunántúli Nőszövetség által készített imafüzet, amely a december 3-án tartandó imaalkalomra készült. Ezt szeretnénk minden évben megtartani. Ezen a szétszakítottságban élő magyar nemzetünk sorsát visszük a történelem Ura elé. Ennek megtartására ezúton is felhívunk minden gyülekezetet.

A találkozót népzenei műsor színesítette, melyen felléptek Balogh Kálmán cimbalomművész, Herczku Ágnes népdal énekes, Jancsó Katalin, Pál Lajos, Pál István és Pál Eszter zenészek. Lehetőség volt Váradiné Osváth Ilona párnagyűjteményének meg-

tekintésére, melyet Dr. Gyárfás Ágnes ajánlott a résztvevők figyelmébe.

A Szentháromság Istennek adtunk hálát e napért, hogy egymás hite által épülhetünk a záró áhítatban, melyen Dr. Börzsönyi Józsefné Szabolcsy Marianna szolgált, aki a 2Kor 4,7 igevers alapján arról szolt, hogy Istenünk emberi testünk törekeny cse- répedényét használja fel arra, hogy a múlandó világban, az örök és igazkincset hordozzuk és továbbadjuk.

Áldjuk Istenünket, hogy alkalmat teremtett a feltöltekezésre és köszönjük, hogy sokaknak szívét és kezét úgy indította, hogy segítségünkre legyen ennek a találkozónak a megrendezésében. Így köszönjük Szabó Sándor lelkipásztornak, hogy befogadta rendezvényünket; főtiszteletű Csomós József püspök úrnak és Ábrám Tibor főgondnok úrnak a segítségét és támogatását; Püspöki Hivatal és Lévy Gimnázium dolgozóinak és mindazoknak a testvéreimnek a segítségét, akik Miskolcra, az Avasi, Belvárosi és más gyülekezetekből, Sajószentpéterről, Gesztelyből, Sajóhídvégről, Böcsről, Hernádkaból, Hernádnémetiből fáradoztak ennek a napnak megszervezésben és lebonyolításában. Valamint az Európa rádió munkatársainak, hogy a találkozót követően azok is meghallgathatták az előadásokat, akik nem tudtak köztünk lenni.

Földesiné Kántor Mária lelkipásztor
Tiszáninneri Nőszövetség titkára

„Boldog, aki ad, és az, ki elfogad”

Több mint 250 ember volt együtt 2006. augusztus 17-én Miskolcon a Református Világtalálkozó részrendezvényén. A nap megrendezésének célja a hálaadás volt. 10 éve alapította a Békesség Háza Alapítvány a MÁON Református Szeretetotthont, ami akkor, 1996-ban még egy sokkal kisebb épületben, és sokkal kisebb létszámmal indult, mint amivel ma működik. Ez is bizonyíték arra, hogy a mustármagnyi hitből fa is nőhet.

A Békesség Háza Alapítványt olyan keresztyén családok hozták létre, akik

segíteni szerettek volna azoknak a családoknak, ahol valamilyen sérült személyről kell gondoskodni. Az alapítók célja az volt, hogy a súlyosan sérült gyermekek és azok a felnőttek, akik már a speciális iskolákból kikerültek, hasznosan tölthessék a mindennapjaikat, sőt továbbra is fejlődhessenek, fontosnak érezhessék magukat. Eleinte csak néhány fiatal és gyermek vett részt az ellátásban, ami nagyon családias volt. Kevés főállású munkatárs és sok jólelkű önkéntes gondoskodott a fejlesztő foglalkozásokról, a mindennapi ellátás biztosításáról.

Hála Istennek azért, hogy 2002-ben egy, az önkormányzattól kapott, nagyobb ingatlanban bővíthetett az ellátottak létszáma és már nem csak nappali, hanem bentlakásos otthon is indulhatott. Így már azoknak a felnőtt értelmileg akadályozott személyeknek is tudott segíteni az otthon, akiknek már nincs család a hátuk mögött, mert már nincs szülő, vagy már nagyon idős és ő maga is segítségre szorul. A lakók és bejárók létszámán kívül a munkatársak száma is jelentősen megnövekedett, akiknek a szakmai szemlélete és lelkülete továbbra is az otthon valódi „menedék” jellegét erősítik.

Az alapítvány kuratóriuma 2002-ban jobbnak, biztosabbnak tartotta, ha az otthon egyházi fenntartás alatt van. 2002 júniusától a Tiszánineni Református Egyházkerület az otthon fenntartója, az Alapítvány pedig támogatóként áll az otthon mellett.

Ezen a hálaadó napon együtt voltak a városban, megyében, néhány az országban, sőt határon túli hasonló szolgálatot teljesítő munkatársak, intézmények lakói, szülők, hozzátartozók, támogatók és érdeklődők.

Az alapítók Isten iránti hálával tekintettek vissza az elmúlt évek eseményeire és hét-

köznapjaira. Bemutatkozott az otthon drámacsoportja, a kézműves műhelyeket kipróbálhatta bárki, és aki elég bátor volt, az a lovas terápiát sem csak nézte, hanem felülhetett a lovak hátára.

A nálunk lakó és bejáró fiatalok és a munkatársak örültünk annak, hogy részesei vagyunk annak az áldásnak, ami az évforduló napján és a színes mindennapok során megtapasztalható mindannyiunk számára.

Bízgatjuk a gyülekezetek vezetőit és tagjait arra, hogy látogassanak meg bennünket, vagy hívjanak a gyülekezet rendezvényeire, mert szívesen teszünk bizonyosságot Isten jelenlétéről az életünkben.

A drámacsoport előadásait és a műhelyekből kikerülő tárgyakat is szívesen közkinccsé tesszük ott, ahol erre igény van.

A Békesség Háza Alapítvány adószáma:

18406384-1-05

számlaszáma:

10102718-02292915-00000006

(Az adományokat és a felajánlott 1%-ot közszönettel vesszük.)

Gubányi Katalin

AZ IGAZZAT MONDÓ,
NE CSAK A VALÓDIT

Gondolatok '56-ról

Az 1956. évi forradalmat a magyar nemzet legszentebb szabadságharcának tartom. Nem fogadom el az október 23-i batárrnapot, amelyet a kormány önkényesen állapított meg. Ebbe a forradalomba is tapadt szenny, emberi bűn, a ceszúra előtt és után egyaránt, mind a forradalmárok, mind a „rend helyreállítói” részéről. De az a forradalom mentett meg attól, hogy magyarságunk nem szégyen, hanem dicsőség. Kárbozthatjuk azokat, akik tiszta zászlaját beszennyezték.

Ravasz László (Emlékezéseim, 1960)

Visszaemlékezés '56-ra

1953-ban, Sztálin halála után egy új korszak vette kezdetét. Az 1990-es évek elejétől nyilvánosságra hozott titkos iratok tanúságaként, a szovjet vezetés lemondott világhódítói szándékáról, és kereste a megegyezés lehetőségét a Nyugattal. Egy szabadabb társadalmi légkör vonult végig a Szovjetunió és a csatlós országokon. 1955-ben a Nyugattal való megegyezés értelmében kivonták a szovjet csapatokat Ausztriából. Száz ezreket engedtek ki a munkaszolgálatos táborokból. Ekkor engedték haza a még Szovjetunióban lévő magyar és német hadifoglyokat is. 1956 nyarára a Szovjet Kommunista Párt XX. Kongresszusa e folyamatot lényegesen felgyorsította. Felszedték a déli (jugoszláv) és nyugati (osztrák) határzárakat. Szinte minden nap történt valami új. Valami felemelő. Tele voltunk ujjongással és várakozással. A kőkemény zsarnokságok „demokratizálása” azonban komoly veszélyekkel járhat. Az ember lelkülete mélyén ott nyugszik a szabadság utáni vágy, ezért nem szabadabb, hanem szabad akar lenni. Olyan, mint a kisgyermek, nem elégszik meg egy vagy két cukorkával, hanem egy egész marékkal kell neki. Ez történt '56-ban is.

Nem volt elég, hogy nagyobb biztonságban élhettünk; nagyon egyszerűen mi szabadok akartunk lenni.

1956. október 24-én reggel a szokásos időben ébredtem és készülődtem munkába. Valami fegyverropogáshoz hasonló hangokat hallottam, amelyet nem tudtam mire vélni. Kimentem az utcára (Kőbánya), amely tele volt emberekkel, és mondták, hogy kitört a forradalom, senki nem megy dolgozni, és a tömegközlekedési járművek is leálltak. Kimentem a Zalka Máté térre, ahonnan egy teherautó szabadságharcos jelölteket fuvarozott a belvárosba. Mikor felszállni készültem, vértócsát és agyvelőt láttam a raklapon. Ez egy pillanatra megdöbbenett, de aztán gondolkodás nélkül felpattantam a járműre. Nem emlékszem, hányan lehettünk, ki merre ment. A Kálvin tér közelében egy halott magyar katona feküdt. Mellette egy géppisztoly. Ezt felvettem, és elindultam a fegyverropogás irányába. Kiderült, hogy a lövöldözés a rádió épületétől jött, s mikor odaértem, akkor adta meg magát hat ÁVO-s. Délelőtt 10 óra lehetett. Voltak, akik mindjárt ki akarták végezni őket, és voltak, akik úgy vélték, hogy sorsukról a bíróság döntsön. Elvitték őket, nem tudom, mi történt velük.

Legjobb visszaemlékezésem szerint október 29-én kimentem a Népligetbe. Észrevettem, hogy az Üllői úton jelentős lélekszámú tömeg vonul, miközben különböző jelszavakat harsognak: „Ruszkik haza!”, „Nagy Imrét a kormányba!” és hasonlókat. Mikor a Kilián laktanya elé értünk, a tömeg megállt. Valakik a tömeg élén elkezdtek éljenezni Maléter Pál ezredest, a Kilián laktanya hős védőjét. Előkerítették Malétert is és vállra emelték, majd pedig a szervezők hangosan kiáltották: „Malétert a kormányba!”, amit aztán a tömeg is átvett. Maléter szabadkozott, és visszament a laktanyába. Csak évtizedekkel később tudtam meg, hogy Maléter valóban a Kilián hős védelmezője volt, csak éppen a szabadságharcosokkal szemben. Vajon kik lehettek a tüntetés szervezői a tömeg élén, akik e szovjetbarát tisztet, a tudatlan tömeg támogatásával Nagy Imre kormányába eveztek?

Az '56-os magyar forradalom és szabadságharc eseményeit minden ember más körülmények között és más tapasztalattal élte meg. Az események értékelései is részleteiben lehetnek eltérőek a pillanatnyi kép és visszaemlékezés alapján, de a lényeg: az, hogy e szabadságharc legmarkánsabb jellemzője a halált megvető elszántság, a leleményesség és tisztaság volt, valószínű mindnyájunkban él, akik valamilyen módon részt vettünk az eseményekben.

Radics Géza
(Amerikai Egyesült Államok)

A magyar szabadság forradalma...

...előtt tiszteleg a pataki Nagykönyvtár az „1956 könyvtári dokumentumokban. Emlékezés a magyar forradalom és szabadságharc 50. évfordulóján” címmel megnyitott kiállítására.

„Ahol zsarnokság van, ott zsarnokság van...ott van a holnapodban, gondolatodban, minden mozdulatodban...Hol zsarnokság van: mindenki szem a láncban, Belőled búzlik, árad, magad is zsarnokság vagy. / Mert ott áll eleve sírodnál / ő mondja meg ki voltál / porod is neki szolgál.” Amit Illyés Gyula „Egy mondat a zsarnokságról” c. verse kézzelfoghatóan kifejezett, azt tapasztalták meg 1956 nemzedékei. Nem tehettek mást, mint fellázdak a sztalinista önkény ellen. Egy 9 milliós nép, amely talpra tudott állni Trianon megismételt nemzetgyilkosság

gi kísérletéből, s amely még egyenes gerincű, erkölcsi tartással bíró tagjaira támaszkodhatott, az egyik pillanatról a másikra szerveződött spontán szabadságharcos sereggé.

A kiállításon egy lyukas zászló két oldalán – amiből kivágták a Rákosi-címert – eredeti dokumentumok és galéria mutatja a nemzeti felkelés képeit: a nevezetes helyszíneket: Műegyetem, Bem tér, Kossuth tér, Magyar Rádió, Corvin köz; a gyülekezést a Petőfi-szobornál; ahogyan a Sztalin-szobor ledőlésével „Csizma tér” lesz a Felvonulási térből; ahogyan színre lépnek az országos vezetők: Tildy Zoltán, Nagy Imre, Maléter Pál; ahogyan harcban állnak iskolások és civilek, akiktől azután háromszor kér fegyverszünetet a világ legfélelmetesebb hadserege; ahogyan élelemmel megrakott teherautók érkeznek spontán a fővárosba, pedig nekik sem sok a kenyerek, de a vidékiek tudják, hogy a harcolók éheznek; ahogyan a forgalmas pesti utcán nyitott ládában gyűlnek a bankók az elesettek családjainak megsegítésére és nem kell őrt állítani mellé, mert ez egy tiszta forradalom; ahogyan a betört pékség kirakatából az éhező srácok sem veszik el a kenyeret, mert ezt a forradalom tisztasága nem engedi; ahogyan készítik a benzines palackokat, melyekkel gyermekek robbantják a tankokat; s látjuk az áldozatokat: sokan fiatalon – vagy éppen gyermekként – adják életüket a szabadságért. A friss sírhantok üzennek arról, amit Albert Camus „A magyarok vére” c. írásában így fogalmazott: „...A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon... Királyi örökséget hagytak ránk, melyet ki kell érdemelnünk... soha seholy el nem áruljuk azt, amiért a magyar harcosok életüket adták és soha seholy – még közvetve sem – igazoljuk a gyilkosokat.” Bizony, ennek ellenére, évtizedek múltán Nagy Gáspár Balassi-kardos költőnknek még mindig ezt kell megénekelni:

„...egyszer majd el kell temetni,
és nekünk nem szabad feledni
a gyilkosokat néven nevezni!”

A kiállított 120 könyv egyharmada külföldi kiadvány, számos ismert és még több ismeretlen, vagy névtelen szerzőtől. Aron, Barber, Baudy, Bernadac, Bursten, Fryer, Heller, Illik, Irwing, Lasky, Lomax, Michener, Ray pl. a nevüket adták, de voltak, akik pontosan tisztában voltak az-
zal, hogy mennyire kényelmetlen kérdés

a magyar szabadságharc Londonnak és Washingtonnak és inkább név nélkül írták tudósításaikat. Viszont – kiszolgálva a nagy érdeklődést – megírták, hogy „egy bátor nép új irányt adott a történelem menetének”, hogy a magyarság, melyet legázolt a hatalmas túlerő, amellyel hogy erkölcsi diadalt aratott, ismét Európa védőbástyájának bizonyult, mint annyiszor az elmúlt századokban, sőt halálos sebet ütött a Vörös Fenevad testén, amibe az – jóval később ugyan, de – mégis csak belepusztult. A külföldi irodalom bizonyára hozzájárult ahhoz, hogy a hozzánk érkező nyugatiak gyakran többet tudnak '56-ról – még 50 év múltán is (!) – mint hazai polgártársaink. Ezen nem csodálkozhatunk, ha a tanuló ifjúság 80%-a nem tanul '56-ról, a maradék 20% egy része pedig – köszönhetően az óravázlatát nehezen átíró tanárainak – most is csupán a bukott rendszer brosúráiból nyerhet információt az '56-os eseményekről.

Külön tárló mutatja be a történelmi keresztyén egyházak vezetőinek – Ravasz Lászlónak, Mindszenty Józsefnek, Ordass Lajosnak a memoárjait, köztük tisztán belső anyaggal: valamennyiükre megtorlás várt. Egyházkerületünk azonban '56-nak köszönheti szervezeti önállóságának visszaállítását.

Egykorú falragaszokon olvashatjuk, hogyan követeli 20 pontban Debrecen ifjúsága a múlt rendezését, a demokratikus és nemzeti megújulást. A felkelők – amint azt számos munkástanács és szervezet külön-külön megfogalmazta – egyhangúlag követelték a politikai foglyok szabadon bocsátását, a sztalinista vezetők felelősségre vonását, a demokratikus megújulást többpártrendszerrel, szabad választásokkal, teljes vélemény- és sajtószabadsággal, bírói függetlenséggel. Követelték nemzeti megújulást, az eredeti nemzeti szimbólumok és ünnepek visszaállításával, a határon túli magyarok ügyének rendezésével, s politikai semlegességet az országnak. A Magyar Nemzeti Bizottmány 24 pontja hatalmas fellélegzés és hálaadás azért, hogy győzött a forradalom, végre kiteljesedhetnek az emberi jogok, érvényesül a függetlenség, szabadság. De mindez csupán pár napos illúzió abban a fővárosban, „ahol – Márai versével szólva - az orosz tankok között hallgatnak a harangok.”

Nem hallgatott viszont Erdélyben az idén elhunyt Bartis Ferenc, aki a házsongárdi

temetőben elszavalta „És mégis élünk” c. versét. Ezért a versért, mely 50 év alatt sem veszített időszerűségéből, hét év nehéz börtönre ítélte a román kommunista rezsim. Részlete:

„...Hogyha sírunk, kiröhögnek.
Hogyha kérünk: fel is kötnek.
Hogyha küzdünk odalöknek
Történelmi kárörömnek
És mégis élünk.

Magyar, szavad világ értse:
Anyanyelvünk létünk vére,
Anyád szíve tetemére
átok zúdult: vége, vége -
És mégis élünk !”

S bár a hivatalosok cserben hagytak bennünket, megszólalt az emberiség lelkiismerete: 43 ország több mint 140 költője üdvözölte szabadságharcunkat a világ minden tájáról. Ezeket a verseket adták ki „Gloria victis” címmel, ami annyit tesz: Dicsőség a legyőzötteknek! Nem lett közkinccsé ez sem, mint ahogy '56-os szabadságharcunk igaz történetét, jelentőségét napjainkig eltagadta nemzetünk, sőt besározni, hamisítani igyekezett a szovjet szuronyok fedezetében méltatlanul hatalmaskodó párt-elit. '56 irodalmi visszhangjáról többek között Gérecz Attila, Tollas Tibor, Nagy Gáspár, Határ Győző, Wass Albert, Pomogáts Béla kötetei, valamint a „Piros vér a pesti utcán”, „Számadás”, „Vérrel virágzó 1956” címűek próbálnak vallani ezen a bemutatón.

Beszédek a korabeli kiállított lapok szalagcímei: „Gerő Ernő elvtárs ma este rádióbeszédet mond” (Esti Budapest, okt. 23.), „Bécsi jelentés szerint Gerő, Hegedüs, Piros a Szovjetunióba szöktek” (Népakarat), „A kormány és a felkelő nép egységben!” (Valóság), „Leváltják a sztalinista diplomatákat” (Magyar Világ), „Semleges Magyarországot!”, „Budapest határában szovjet egységek ásták be magukat” (Magyar Függetlenség), „A magyar kormány tiltakozik az újabb szovjet csapatok bevonulása ellen”, „Kína mellettünk van!”, „A főváros lakossága követeli a szovjet csapatok azonnali kivonását!”, „Addig sztrájkolunk, míg a szovjet ki nem vonul!”, „Beszélgetés Maléter Pál ezredessel a Kilián hős parancsnokával” (Igazság), „Nagy Imre az ENSZ-hez fordul” (Magyar Ifjúság) ...

A kiállítás legnagyobb egységét a for-

radalom és szabadságharc krónikásainak munkái alkotják. Elsősorban Pongrátz Gergelynek, a Corvin köz parancsnokának a visszaemlékezései, vagy itt vannak Wittner Mária könyvei. Azután sokan sokféle szinten örökítették meg élményeiket és gondolataikat. Csupán néhányukat említjük: Bayer Zsolt, Bibó István, Fehérvári István, Fejtő Ferenc, Feketekuty László, Gosztonyi Péter, Gyurkó László, Hernádi Tibor, Jobbágyi Gábor, Király Béla, Kopácsi Sándor, Kopré József, Kovács Tibor, Kővágó József, Marton Endre, Nagy Béla, Ómolnár Miklós, Orbán Éva, Peéry Rezső, Péterszabó Ilona, Radics Géza, Rényi Péter, Steffka István, Tollas István, Várallyay Gyula.

A másik nagyobb tömb a sortüzeket, a megtorlást, a menekülést idézi. A Magyar Írók Szövetsége nov. 4-én még ezt táviratozta kétségbeesetten a nyugati író társakhoz: „...Kevés az idő! Segítsetek Magyarországon! Segítsetek a magyar népen! Segítsetek a magyar írókon, tudósokon, munkásokon, parasztokon, értelmiségi dolgozókon! Segítsetek! Segítsetek! Segítsetek!...”

Egy őszinte, jóakarátú, tiszta forradalmat és nemes szabadságharcot fojtott vérbe a megszálló szovjet hatalom, hogy ránk erőszakolja a tőlünk idegen, embertelen és értelmetlen, hazugságra épülő totalitárius rendszerét. A magyargyűlölő internacionalizmus hatalmaskodott egy nemes nemzetet, hogy pozícióit a magyarság pusztítása árán is megőrizze. Rossz lelkiismerete, állandó félelme, méltatlanságának a tudata arra készítette, hogy igyekezzen a magyarságot annyira megrontani, megalázní, tönkre tenni, amennyire csak lehetett. A fél évszázados szovjet világ s a moszkovita kiszolgálók egészében máig föl nem tárt, felmérhetetlen károkat okoztak a nemzetnek. Őket és utódaikat Wittner Mária '56-os halálra ítélte – miután fejükre olvasta bűneiket – joggal minősítette erkölcsi hulláknak a híres parlamenti beszédében.

Bennünket azonban 1956 félszázados évfordulója arra kötelez, hogy méltóképpen emlékezzünk szabadságharcosainkra, akkor is, ha legszentebb értékeiket gyakran a történelemhamisítás szemétdombjai alól kell kiásnunk, és akkor is, ha szembe kell menetelnünk a hazugságban érdekelt és agymosásra szakosodott médiával. Mert

a mi '56-os hőseink már nemcsak a taposott magyarságnak, hanem immár egész Európának s az egyetlen emberiségnek egyaránt a hősei.

Kiss Endre József

Lehajtott fejjel

Régi történetet idézek föl. Ismerve viszonyainkat, úgysem veszít aktualitásából.

Amikor a szólás szabadsága jegyében még a nyáron jegyzetei miatt kirúgták Lovas Istvánt a rádióból, aztán leváltották a Vasárnapi Újság főszerkesztőjét, Molnár Pált, majd kirúgták Németh Miklós Attilát, mert Hegedűs Zsuzsával készített interjút a Krónika című műsorban, és senki, egyetlen neves személyiség, egyetlen politikai párt sem emelte fel szavát a szólásszabadság védelmében, és amikor sok más egyéb csellel annak a bizonyos ikerpártnak a kezébe került a teljes tájékoztatás, jellemzően elsikkadt egy apró hír az augusztus 20-i események kapcsán.

Ugyanis fosztogatás is volt.

A hatalmas vihar feldöntötte az ünnepi alkalomból fölépített sátrakat, amelyekben különféle mesterségeket mutattak be. A föld alá menekülők hátrahagyták javaikat és voltak, akik kihasználva zűrzavart, vitték, amit mozdítani tudtak. Eszembe jutott az a híres fénykép, amit még gimnazista tankönyvemben láttam. Egy járdára tett láda, benne papírpénzhalom. Így gyűjtöttek 1956-ban az elesettek hozzátartozóinak. Senki nem nyúlt a pénzhez, a gyűjtő szervezet maga osztotta szét belátása szerint a rászorulóknak. Amikor a Los Angeles-i feketék lázadása alkalmával láttuk a felkelők rombolását, ahogy vitték a boltok áruit, a magyar forradalom jutott eszembe. Mi mások voltunk! Az én nemzetem más! Erkölcsös! Tiszta lelkű!

Összetört ez a fényes, megváltoztathatatlanul hitt kép. A megtorlást követő negyven év megtette a magát.

Amikor Veres András püspököt leváltották titkári állásából, és vidéki szolgálatra rendelték, elsikkadt ennek a hírnek a tartalma. A katolikus egyház csendben alkalmazkodik, keresi a túlélés lehetőségeit, hiszen iskolákat, intézményeket kell fenntartania. Valahogy menteni kell a menthetőt. Reakciója a régmúlt és az újra föltámadt szocialista demokrácia szellemiségét, cselekvési kényszereit idézi. Vajon melyik egyház lép legközelebb erre az útra? Vajon melyik vallás melyik püspöke, melyik papja fog következni, akit megkérdnek szelíden, vállaljon kevesebb közszereplést? (Vajon ez a lap is mikor vesz egy fél fordulatot, hiszen élni kell, ne menjünk fejjel a falnak!) Begyakorlott mozdulatok ezek, a megtorlást követő negyven év megtette a magát.

Magyarország 1956-ban még erősen vallásos ország volt, a gyalázatos üldözések ellenére. 1956 nem érthető meg anélkül, hogy ne beszéljünk az egyházak nemzetnevelő, erkölcsjobbító szerepéről.

Igenis, az egyházak nevelő szerepének oroszlánrészre volt abban, hogy a nemzet nem tűrte tovább az állandó megszegényítést, az újságokból, a rádióból, a politikusok szájából áradó harsogó hazugságot, a kommunista csöcselék durva uralmát.

Volt Mindszenty József bíborosunk, Ravasz László püspökünk. Az 1956-ot követő brutális elnyomás kényszerítette az egyházakat a túlélés miatt arra, hogy visszavonuljanak templomaikba, és a tíz parancsolatnak csak az első három pontjára koncentrálnak, mert ezekben az évtizedekben az egyházak voltak a legveszedelmesebb ellenfelei az elnyomó rendszernek a maguk etikai parancsaival. Ez olyan tükör volt, amibe nem mertek az elnyomók belenézni.

A negyven év megtette a maga hatását.

Van-e ma egyház, van-e ma pap, aki hirdetni merné a „Ne loj!” parancsát? Akkor, amikor mindannyian kartotékok vagyunk a hivatalok iktatószekrényeiben, számítógépes adatbázisaiban, tudnak rólunk mindent, számon tartják minden fillérünket, mégis vannak, akik hivatkozhatnak vagyonszerzésük furcsaságai kapcsán jogi pontatlanságra.

Van-e ma egyház, van-e ma pap, aki hirdetni merné a „Ne hazudj” parancsát? Amikor színi előadás fut Budapesten a hős Köztársaság téri harcosokról? De nem az ávósokat támadó forradalmárokról, hanem a pártházat védő gyilkosokról, akik ebben a színpadi játékban igazi humanisták. De már készül egy film is egy kitelepített üldözött és a felügyelő ávós lánya közötti olthatatlan szerelemről is. Ki meri ma elkiáltani, hogy ez hazugság? Ez az élők és holtak meggyalázása! Mert az egyedi eset ma még nem lehet az emlékeket békévé oldó emlékezés, mert akik a parancsot adták a lövésre, büntetlenül most is köztünk élnek, sőt vannak közülük olyanok, akik a politikai hatalom részesei.

Tágítsuk a kört: szerte a világban a válások erkölcsi parancsai lettek a fogyasztói társadalom legnagyobb ellenségei. Akkor most mi legyen? Mutassunk következetesen, igazunk tudatában arra a bizonyos köre, a kőbe vésett tíz parancsolatra, mert az a társadalmak együttélésének és fennmaradásának biztosítója, vagy alkalmazkodjunk a világhoz, a világ változásához és töröljünk ki néhány parancsot?

A napokban hozzánk is becsöngetett az egyik mérőóra leolvasója (ha leírom, melyik mérőóra, akkor a név-utca-hátszám alapján azonosítható az illető). Suttogva, körbekerbe nézve mesélte, hogyan rúgták ki más politikai nézetű társait a főnökök, akik a hatalomban lévő párt embereiként kerültek vezető beosztásba, és földig hajolva bókolnak a külföldi tulajdonos előtt, aki viszi a milliárdokat magával. Ez a komprádor burzsoázia precíz leírása. Kiszolgálja a fölötte lévő, a rábízott dolgozóit pedig eltapossa, egy szóra.

Atomizálódunk megint, elgyávultak a szólni tudók, elvesznek szervezeteink, felmorzsolódnak azok a politikai erők, amelyek arra lennének hivatottak, hogy győzelemre vigyék az elnyomottak ügyét. Ahogy nincs, aki vállalja a füttyösök nevében az érdekeik védelmét, úgy nincs aki megkérdezze, van-e itt, Magyarországon is felelőse annak, hogy üldözik a magyarokat a határokon túl.

Szétporladt, elfolyt minden, ami valaha tiszta erkölcs volt.

Maradt az emlék egy népről, amely tudott élni és cselekedni. Tisztelet 1956-nak.

Mezei István szociológus
Miskolc

Magunk között 1956-ról

„Mi, középiskolás diákok, akik legjobb tehetségünk szerint, szívvel-lélekkel részt vettünk az egyetemi fiatalok tüntetésén, a forradalmi felkelők fegyveres harcaiban, mi is kérünk, követelünk!”

(A diákok nevében, 1956)

Az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójára emlékezünk. Végre nagyobb hangot, teret kapnak az '56-os események, gondolatok, értékelések az elektronikus és az írott médiában, a közéletben, helyi közösségekben, bizonyára az oktatási intézményekben is. A szeptemberi budapesti és országos események kapcsán is sokan asszociálnak '56-ra. Vagy azért, mert éppen elutasították a radikális cselekményeknek '56-tal való párhuzamba állítását, vagy azért, mert úgy vélik, a Kossuth téri tüntetőkkel és az ország számos pontján békésen, de kitartóan és céltudatosan demonstrálókkal újra megjelent az '56-os szellemiség.

Ebben a helyzetben felmérést végeztünk 14-18 éves gimnazisták között részben azt kutatva, hogy mennyit tudnak 1956-ról, részben arra választ keresve, hogy mit jelent számukra '56.

Mintavételem valószínűleg nem mondható reprezentatívnak. Egyik református középiskolánk valamennyi évfolyamáról megkértem egy-egy osztály tanulóit, válaszoljanak egy kérdőív kérdéseire. Ám feltételezhetjük, hogy ezen egyházi gimnázium diákjai által adott válaszok nem tükrözik híven az országos képet, reménység szerint pozitívan eltérnek attól. Azonban így is komoly aggodalomra adnak okot. Pedagógusok, gyülekezeti tagok, szülők!

Szembeesülve az „eredménnyel”, le kell hogy vonjuk a tanulságot a felmérésből: valamit rosszul csinálunk, oktató-nevelő munkánkban, szolgálatainkban hiányosságok vannak. Gondoljunk el magunkban vagy közösen, és keressük egyenként is, együtt is, hogy mit és hogyan lehetne, sőt kellene másképpen tanítani, átadni, képviselni, megértetni, értékékként felmutatni. Vajon hogyan lehetett '56-ban, hogy a középiskolások „legjobb tehetségük szerint, szívvel-lélekkel” részt vállaltak a forradalomban? S vajon hogyan, miképpen nevelhetünk ma hazaszeretetre, hitre, hűségre, áldozatvállalásra? Legelőször is egyházi iskoláinkban!

A kérdőívek összesítése után az alábbi megállapításokat lehet tenni.

A válaszadóknak 85%-a mondta azt, hogy nem rendelkezik elegendő ismerettel az '56-os eseményekkel kapcsolatban. Mindössze 13%-uk gondolta úgy, megfelelő tudása van a forradalomról és szabadságharcról, néhányan pedig a megkérdezettek közül már erre az egyszerűnek mondható kérdésre sem válaszoltak.

Továbbiakban arról kellett számot adniuk, hogy ismereteik honnan valók. Szinte valamennyi diák megjelölte az iskolát, a válaszadóknak több mint 90%-a. Második leggyakoribb válasz szerint otthon, a családban beszéltek nekik '56-ról. Pedagógusok, szülők, nagyszülők, legyünk tudatában az ezzel járó felelősségnek! Majdnem ugyanilyen gyakori, hogy a televízióból szerzik ismereteik egy részét a fiatalok, majd a könyvek, újságok, internet, filmek, előadások következtek sorban egymás után.

Harmadszor: az ismereteiken túl, az érzelmi érintettségre kérdezett rá a kérdőív. A megkérdezettek több mint 24%-át nem érinti érzelmileg 1956. Körülbelül ugyanennyien semmilyen választ nem adtak erre a kérdésre. A többiek, tehát a fiatalok körülbelül fele igennel válaszolt. Meglehetősen vegyes érzelmeket váltanak ki bennük az októberi-novemberi események. Akik a forradalom céljaira, győzelmére gondoltak, azok örömet, szabadságvágyat, reményt említettek. Akiknek pedig a szabadságharc leverése és a megtorlás jutott először eszébe, azok szomorúságot, csalódottságot, haragot, sajnálatot, fájdalmat, megrendülést, felháborodást, indulatot éreznek. Bizonyára nem választották külön a diadalmas októbert a gyászos novemberből azok, akik 1956 kapcsán büsz-

keséget, tiszteletet, elismerést, hősiességet, hazaszeretetet, csodálatot említettek.

Ezután azt kellett (volna) leírniuk, hogy mit mondanának a kisebbeknek vagy egy külföldinek az 1956-os eseményekről. Statisztikai módszerrel az erre adott válaszok nehezen értelmezhetőek. Annyi bizonyos, hogy 50%-nál többen vannak azok, akik semmit, vagy mindössze azt, hogy forradalom és/vagy szabadságharc volt Magyarországon. Voltak, akik szűkszavúságukat azzal magyarázták, hogy nekik maguknak is hiányosak az ismereteik, és „nem szeretnék félrevezetni” az érdeklődőket. A megkérdezetteknek közel 40%-a írta, hogy a magyarok fellázdak a szovjetek /az oroszok / a kommunisták /az elnyomás ellen. Sokan arról beszélnek, hogy milyen fontos szerepe volt ekkor a diákoknak /egyetemistáknak / fiataloknak, és hogy „nekünk is menni kéne tüntetni”. Többen azt mondanák el '56 kapcsán, hogy politikai, ideológiai nézetük miatt / ártatlanul öltek meg sokakat. Volt, aki a magyar nép összefogását tartotta fontosnak kiemelni. Egyesek pedig azt a szomorú megállapítást tették, hogy „az igazság sajnos nem mindig győz!”.

Mindezek után a válaszadók pontosan fele mondta azt, hogy számára, személy szerint az ő életére nézve nincs jelentősége az 1956-os forradalomnak. Csak 38%-nyian gondolják úgy, hogy van, míg 12% semmilyen választ nem adott. Az igennel válaszolók közül mindössze kétféle indoklással találkozhatunk. Az egyik a családi érintettség, emellett a magyarságtudatot, a magyar nemzethez tartozást jelölték meg a diákok.

A következő kérdés arra várt választ, hogy tudnak-e a fiatalok arról, ha valamely családtagjuk részt vett a harcokban. A diákok 25%-a nem tudott válaszolni erre, míg 47%-uk arról adott számot, hogy tudomása van róla: családtagja részese volt a forradalmi eseményeknek, vagy éppen elszenvetője volt az azt követő megtorlásoknak. 28% válaszolt úgy, hogy családja nem volt érintett az 1956-os eseményekben. (Mindenképp elgondolkodtató, hogy míg 47%-uk mondta azt, hogy családja érintett volt valamiképpen az '56-os eseményekben, addig csak 38% gondolta úgy, hogy személyes életére nézve is van jelentősége az 50 évvel korábbi eseményeknek.)

Arra a kérdésre, hogy van-e a mai magyar közéletben olyan szereplő, aki a forradalmárok oldalán harcolt, mindössze 10% tudott megnevezni valakit. A válaszadók mindegyike tizenegyedik és tizenkettedikes tanuló, az alsóbb évek között nem volt értékelhető válasz. Ám a tizenegyedikesek válasza sem elfogadható, hiszen Nagy Imrét és Sinkovits Imrét említették. A tizenkettedikesek Göncz Árpádot, Wittner Mária és Mécs Imrét tudták megnevezni.

Ezután olyan mai közéleti szereplőket kellett felsorolni, akik a szabadságharc leverésében tevékenykedtek '56-ban. Szintén 10%-nyi volt a válaszadók száma. A tizenegyedikesek most is csak történelmi személyeket neveztek meg, mint Rákosit, Gerőt, Kádárt. Más válaszadóknak Horn Gyula jutott eszébe, a tizenkettedikesek válasza között olvashatjuk a következőket: „sokan vannak, megnevezésük túl hosszadalmas”, illetve: „mai kommunista vezetők”.

Diákjaink közül csak kevesen jártak valamely '56-os történelmi emlékhelyen eddig. A Terror Háza 38%-uk tekintette meg, a Corvin közben 10%-uk járt, a recski Nemzeti Emlékparkban 6%-uk volt, a Rákoskeresztúri köztemető 301-es parcelláját alig 4%-uk látta, a kiskunmajsai '56-os Nemzeti Emlékmúzeumba mindössze egyetlen diák jutott el.

Nemzeti/állami ünnepeinket diákjaink 63%-a tudta megnevezni hiánytalanul, bár közöttük sokan voltak, akik március 15-e, augusztus 20-a és október 23-a mellett október 6-át is ide sorolták (az összes válaszadó 47%-a), de 9% május 1-jét, az uniós csatlakozás napját is nemzeti ünneppé „emelte” válaszában. Hiányos választ adott 31%, 6% pedig egyáltalán nem válaszolt.

Fiataljaink 41%-ához az augusztus 20-i ünnep áll a legközelebb, 38%-nak március 15-e a legkedvesebb, október 23-a csak 7%-uknak a legfontosabb, 4% volt, aki számára egyik sem fontos (!), egy diák mondta azt, hogy neki mind egyformán értékes, a többiek nem válaszoltak.

Arra a kérdésre, hogy vajon az '56-osoknak vagy az ellentábornak élnek-e ma szellemi-lelki örökösei, a válaszadók 67%-a válaszolt igennel, 10%-uk nemmel, 5% nem tudja, a többiek nem válaszoltak.

A megkérdezettek lehetőséget kaptak arra, hogy leírják azt is '56-tal kapcsolatban, amit a kérdések nem érintettek. Kevesen éltek ezzel a lehetőséggel. Akik megtették, azok közül legtöbben újra azt kívánták kifejezésre juttatni, hogy keveset tudnak, vagy hogy szeretnék többet tudni 1956-ról. Néhányan voltak, akik itt jegyezték meg, hogy idén ünnepeljük a forradalom 50. évfordulóját. A következő válaszok születtek még: sok fiatal vett részt a forradalomban, Mansfeld Péter nevét is meg tudták említeni néhányan, mint a mai tizenhat-tizennyolc évesek lehetséges példaképét. Továbbá volt, aki azon véleményét írta le itt, miszerint: „nem lett volna szabad a tömegbe lőni!”, továbbá „ha a magyar nép idén nem áll ki érdekei mellett és hagyja, hogy az orránál fogva vezessék, nem méltó '56-ra!”. S végül, de nem utolsósorban: „Éljen Magyarország!”

Utolsó kérdésként arról mondtak véleményt, hogy szerintük bünbánat nélkül kell-e, szabad-e megbocsátani a bűnösöknek. 66% szerint nem, 17% szerint igen. Néhányan úgy gondolják, hogy ha meg lehet is bocsátani, felejteni nem szabad! A megkérdezettek kb. 15%-a nem válaszolt. Érdekes volt, hogy többen írták le, hogy Isten sem bocsát meg bünbánat nélkül. Ugyanakkor azok, akik a megbocsátást tartják szükségesnek, szinte kivétel nélkül azzal indokolták válaszukat, hogy Isten ezt várja el tőlünk.

Történelemtanárok, magyartanárok, vallásanárok, osztályfőnökök, szaktanárok, művelődésszervezők, lelképásztorok, egyháztagok, szülők, nagyszülők, bárki és mindenki, aki felelősséget érez a hazáért, a nemzetért, a fiatal generációkért! Bárcsak mi magunk is akarnánk sokkal igényesebbek lenni, bárcsak vágnánk minél többet tudni; jól tudni és helyesen érteni történelmünkéből és jelenünkéből. Bárcsak lenne bennünk készlet, féltés és felelősségtudat, hogy mindezt továbbadjuk, hitelesen képviseljük, értékessé tegyük fiataljaink számára. Bárcsak ők is olyan nemzedék lehetnének, akik „legjobb tehetségük szerint, szívvel-lélekkel” kívánnának tenni és tennének is a hazáért, a nemzetért!

Szatmári Emília

Országgyógyító

*A mi kijön a szájból, az fertőzti meg az embert.
Mt. 15,11*

Aszavak védtelenek. Lapulnak szótárak, kötetek lapjain, várakoznak tudatunk mélyén. Némelyeket éveken keresztül nem hív elő senki, másokat le-leporolgatnak, fényesre csiszolnak, rongyosra koptatnak. Ismét mások feszengenek csak a rájuk erőltetett beszédhelyzetben. A szavak kiszolgáltatottak.

Az ember jussa a tudatos nyelvhasználat. Nyelv és gondolkodás, nyelv és beszéd egymást kölcsönösen feltételező, kiegészítő jelenségek. Ha a (felöltött, tudatos) beszélő valamit kimond, az korábban a tudatában megfogalmazódott. Vannak „kicsúszott a száján, elkottyintotta magát” esetek, de ezeket a beszédhelyzet mindig megmagyarázza.

Szeptember közepén a demokratikus Magyarországon egy felnőtt beszélőtől hallottunk – egyebek mellett, melyek felidézése, értelmezése, stb. nem célja ennek az írásnak – egy minőségjelzős szószerkezetet. Hallani is fájt. Láttuk leírva is. Döbbenet. Ezt így senki nem mondhatja! Ezt semmilyen beszédhelyzet nem igazolhatja!

Az ország szó súlyosan megsebesült. Mi vagyunk a sértettek.

A gyógyítás egyik lehetősége álljon itt. Ízleljük, mondjuk, zsongjuk, dönögjük, soroljuk, zengjük, kiáltjuk ezeket a jelzőket, költőink kínálják őket. Nem árt, ha a szövegösszefüggést is megkeressük a művekben. Napi döntéseinkhez, választásainkhoz pedig hívjuk segítségül nemzetünk nagyjainak, történelmünknek a tanúságát!

szegén ország • Tinódi • szép ország • Bessenyei • boldog ország dús ország • Virágh • apostoli ország • Ányos • boldog ország kised ország • Csokonai • fényes ország messzi ország • Berzsenyi • elveszett ország hervadt ország gyámtalan ország címeres ország szép ország csendtelen ország csendre jutott ország • Vörösmarty • nőtlen ország kis ország felriasztott ország nagy ország boldog ország • Garay • légi ország erős ország szellem-ország boldog ország népes ország kedves ország boldog ország áldott ország gyöngy kis ország új ország szép ország nemes ország nagy ország • Arany • fejetlen ország szép ország legszebb ország boldog ország dicső ország jobb ország hatalmas ország • Petőfi • földi ország elveszett ország gazdag ország István-ország hatalmas ország fényes ország micsoda ország! boldog ország • Vajda • bűbájos ország • Reviczky • kitlen ország örök ország dúsgazdag ország • Komjáthy • narancsvirágos ország Azur-ország Tűz-ország köd-ország szép ország dús ország rab ország sötét ország kis ország furcsa ország fél-ország kis romlott ország kicsi ország különös egy ország köszvény-ország szép ország gémberedett ország szent ország • Ady • szabad ország csonka ország mesze ország boldog ország csonka ország új ország • Juhász • fekete ország csöndes ország igazi ország • Babits • Hetedhét-ország • Kosztolányi • drága ország csodás ország széthullt ország gyermek-ország széthullt ország • Tóth Árpád • Moslék-ország cudar ország • Karinthy • földi ország • Reményik • nevezetes ország régelsüllyedt ország égi ország • József Attila • felhő-ország • Dsida

Sinkóné Tóth Zsuzsanna

FÓRUM

Beszélgetés Kalydy Zoltánné „Zsuzsa néni”-vel

latos tette volt, hogy amikor felnőttek már a fiaim, mégis a Debreceni Egyetem hallgatója lettem, és szereztem egy másoddiplomát szociális munkás szakon. 20 év tervezőmérnöki munka után, életem „második szakaszában” végezhettem azt, amit igazán szerettem.

gálatnak egy csoportja, ennek beindításában, megszervezésében vettem részt.

Mi volt a célja ezzel a váltással?

Szerettem a tervezést is, de olyan munkára vágytam, amit a szívemmel is tudok csinálni: segíteni másoknak. Mindig megvolt bennem arra a vágy, hogy jobban megéljem a Biblia parancsait. Úgy gondoltam, hogy bár itt hivatalból kell segítenem, nem mindegy, hogy hogyan segítek. Kaptam olyan türelmet, erőt, indíttatást, hogy soha nem számított a munkaidő, a körülmények, csak az, hogy éppen mire van szükség.

Konkrétan hol kezdődött ez a munka?

Az Ökumenikus Szeretetszolgálat egy szociális irodát nyitott a „Szondi-telep”-hez közel. Itt munkanélküliekkel, börtönből szabadultakkal foglalkoztunk, de mivel közel voltunk a telephez, egyértelmű volt, hogy a telepiek is megkerestek, nekik is próbáltunk segítséget nyújtani. Később volt egy pályázati lehetőség családok átmeneti otthonának a létrehozására. Úgy láttuk, szükség lenne rá. Így kerültünk az Avasra, ahol sikerült megnyitni ezt az otthont.

Milyen nehézségei voltak ennek a munkának? Hiszen a szociális munka nem mindig sikerekkel végződik...

A szociális munka valóban nem sikertörténet. Emberileg nézve, nagyon sajnáltuk azokat, akik nem tudtak továbblépni, akiknek nem változott jó irányban az élete. De ez nem jelentett megtorpanást. Emellett pedig nagyon sok apró siker is volt az életünkben. Valamelyik nap például utaztam hazafelé a buszon, és odajött

Elfoglalt, de időt szán ránk. Reggel, mert utána még dolga van. Nehezen szánja rá magát a beszélgetésre, végül győződik az a gondolat, hogy bár ő nem érdekes, és nem szeret szerepelni, hátha használ vele az Ügynek.

Először családjáról kérdezem.

Édesapám lelkész volt, édesanyám tanítónő. Egy kis faluban nőttem föl, ajtónk mindig nyitva állt az emberek előtt, akik segítséget kértek, vagy beszélgetni jöttek. Amikor gimnazista és egyetemista koromban meghasonlása-
im voltak, hogy tényleg van-e Isten, akkor Apa sohasem ütközött meg, soha nem direkt módon beszélt, hanem elmondta az ő gondolatait, és hagyta, hogy bennem érlelődjön meg, én érezzem meg, hogy valóban van.

Szociális munkára készült már gyermekkorában is?

Tanítani szerettem volna. El is mentem Debrecenbe felvételizni, de nem vettek föl. Utána ez úgy csapódott le bennem, hogy jobb is, mert akkor mindig azt kérdezték volna tőlem, hogy miért járok templomba. Így viszont a műszaki egyetemen tanultam tovább, és ott nyugodtan tehettem azt, amit gondolok. Isten csodá-

Hogyan kerül valaki műszaki pályáról a szeretetszolgálatba?

Akkoriban kezdtek a vállalatok tönkremenni. A kollégáim egy része munkanélküli lett. Én még dolgoztam, de megláttam egy újsághirdetést, hogy posztgraduális szociálismunkás-képzés indul Debrecenben. Akkor megmozdult bennem valami, és eldöntöttem, hogy megpróbálom. Persze mindenki, még a család is mosolygott rajtam, hogy ugye ezt nem gondolom komolyan. Azt válaszoltam, hogy nem tudom, de azért elmegyek. Úgysem vesznek föl. 200 jelentkezőből húszegyetemhármat vettek fel. Engem is. Ekkor azt gondoltam, hogy így valóban el kell mennem, és ha nem is tudok járni munka mellett, legalább elkezdem.

Mikor kezdték elbinni, hogy ebből lesz valami?

Amikor elvégeztem az első évet. Akkor már a vállalatnál is egyre kevesebb munka volt, mire befejeződött a képzés, a céget is felszámolták. Ekkor egy kollégám hívott, hogy folytassuk tovább a tervezést, alakítsunk egy kft-t. Választás elé kerültem, végül úgy döntöttem, hogy nem dolgozom tovább a régi területen, hanem ezt az új munkát próbálom meg. Akkor szerveződött Miskolcon az Ökumenikus Szeretetszol-

PORTRÉ

hozzám egy asszony a köztisztasági vállalat mellényében: „Csókolom, Zsuzsika néni! Meg tetszik ismerni?” Eszembe jutott, hogy munkanélküli volt, a fia pedig börtönben. Most már van munkája, és a sok-sok nehézség ellenére talpon tudott maradni. Egyik nap a piacon egy másik asszony köszönt rám, és egy szál virágot adott a kezembe... Ő a börtönbüntetésének letöltése után jött hozzánk.

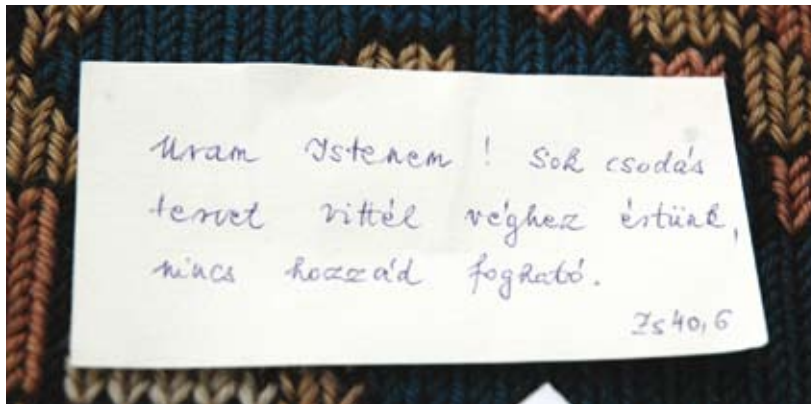
Volt-e olyan, aki segíteni próbált: részt vettek-e a munkában gyülekezeti tagok, önkéntesek?

Igen, többen is. Jellemző példa lehet az a rokkantnyugdíjas, aki többször segített nekünk, például ruhákat válogatni, és közben talán neki is erőt adott az, hogy ő is tud még tenni valamit. Így válhatott megtapasztalássá a Szentírás igazsága: „aki másokat felüdít, maga is felüdül”.

De az önkéntesek nemcsak az Ökumenikus Szolgálatnál segítettek. Önkéntesek kezdtek el ekkoriban egy alapítványi munkát is: sérült gyermekeknek szeretünk volna egy napközi otthont létrehozni. Gyülekezetünkben is volt érintett család. Az édesanya a rendszerváltás után elmondta, hogy van egy vágya: milyen jó lenne egy olyan hely, ahol a sérült gyermekek szülei jó helyen tudhatják gyermeküket, egy kisebb létszámú, Krisztus szeretetét árasztó otthon. Így született meg a Békesség Háza Alapítvány. „Hiszek hitetlenül” kezdtük el az egészet, sok imádsággal. 18 családdal gyűltünk össze a mi otthonunkban, pénzt gyűjtöttünk, épületet néztünk, gyülekezeteket kerestünk fel, jártunk az önkormányzatnál... Három év múlva nyílt meg a Máon napközi. Szerződést kötöttünk az önkormányzattal, három év folyamatos működtetést kellett aláírunk. Bár nem tudtuk, hogyan, mégis bízunk benne, hogy ha már beindult, csak fog három évig működni. Munkatársakat kerestünk, személyesen beszélgettünk velük otthonukban, mert szerettük volna, ha csak olyanok dolgoznak ott, akik szívvel-lélekkel végzik munkájukat. Ennek tíz éve, ma már nemcsak napközi otthon, hanem bentlakásos is a Máon.

Lehet-e „egy lendülettel” végigcsinálni egy álmot, végigkísérni egy otthon születését?

Végig nagyon alkalmatlannak éreztem magam. Az Ökumenikus Szeretetszolgálat miskolci vezetőjeként a munkám is teljes embert kívánt. Így a munka mellett egy másik intézmény működését szervezni nem kis megterhelést jelentett. A Jó Isten azonban úgy használt erre a munkára, hogy mindig csak egy kis feladatot bízott rám, így lépésről lépésre tudtam ezekkel megbirkózni. Először: csak egy alapítványt kell csinálni... van épület, és elég pénz, hogy napközit nyithatunk, aztán olyan épületet kellett keresnünk, ahol később bentlakásos is bővíthet az otthon. Végül hiányzott a megfelelő képesítésű szakember. Ekkor – már nyugdíjasként – átmenetileg én vettem át az otthon vezetését, hogy legalább ez az akadály el-

háruljon. Addig csak itthonról, főleg adminisztrációs munkával járultam hozzá az otthon működéséhez.

Sok volt, féltem is közben, hogy milyen lesz majd a sérült emberek között dolgozni. Isten mégis gazdagon megáldott velük, szeretetükkel, világukkal, elképzeléseikkel. Nem magamtól volt meg bennem ez a kitartás. Én sokszor éreztem úgy, hogy nem fog menni. Mégis tudtam csinálni, mert folyamatosan erőnket megújító jeleket adott Isten. Amikor például kilátástalannak tűnt a helyzet, jött egy nagyobb adomány, a csekkszelvényen egy megerősítő Igével vagy jókívánsággal, és tudtunk továbbmenni. Ügymintézkor megtapasztaltam, hogy előttem járt az Isten. Levelet kaptam. Ilonkának, annak az édesanyjának a biztató, bátorító, vigasztaló sorait, akiben megszületett ennek az otthonnak a vágya. Nagy ajándék lett a vele való barátság.

A család hogyan éli meg mindezt?

Az is különleges ajándék volt, hogy a férjemmel együtt dolgozhattunk, hogy házaspárként tudott bennünket használni Isten. A férjem vállalta a kuratórium titkári megbízatást. Munka mellett is végezte a sokrétű, minden szabadidejét kitöltő feladatokat. Különböző adottságaink vannak, nélkülözhetetlenül egészítettük ki egymást ebben a munkában. Amiben én gyenge voltam, a férjem volt erős, amiben ő volt gyenge, abban én voltam erős. Újból megtapasztalhattuk, hogyan újít meg Isten kegyelme – egymás felé is. A fiaink is mellénk álltak. Elfoglaltságaik, időhiányuk soha nem jelentett akadályt számunkra, hogy segítsenek a számítógépes dolgokban, nyomtatásban, fordításban. Sokszor volt lelkiismeret-furdalásom amiatt, hogy a vasárnapi sütemény elmaradt az alapítványi munka miatt, de megnyugtattak azzal, hogy vannak a süteménynél fontosabb dolgok. Amikor pedig már kezdtem elfáradni, és nem láttam a munka végét, a fiaim féltőn szembeállítottak velem: „Anyá, nem tudod abbahagyni?” Ekkor már sokat imádkoztunk a folytatásért. „Isten mindig kellő időben adja a segítséget.” – biztatót idős lelkipásztor testvérünk. És valóban kaptunk egy olyan vezetőt, aki nemcsak munkahelynek tekinti az otthont, hanem szívvel-hittel végzi a munkát.

Megtapasztaltuk a reménytelen, kilátástalan helyzetek után az Ige igazságát: „Uram, Istenem! Sok csodás tervet vittél véghez értünk, nincs hozzád fogható.” (Zsolt 40:6) Mi csak elkezdtük ezt a munkát, bízunk benne, hogy lesz, aki továbbviszi, és hogy a nagyobb közösség is mellénk áll. Ennyi volt ránk bízva. Isten nem engedte meg, hogy erőnk elfogyásával abbamaradjon ez a munka. Ma már egyházközségi intézmény a Máon, az Alapítvány pedig továbbra is segíti az ott folyó munkát.

Barnóczki Anita és Rácsok Gabriella

Egy „rendes” írást a kezdetekkel kellene indítanom. A Kezdet valahol Jézus mennybemenetelénél található, a missziói parancsban. De visszamehetünk Ádámhoz és Évához is.

Bocsássa meg most az Olvasó, hogy a Kezdetből eltelt időszakot nem részletezem. Egyetlen gondolatot bocsátok csak a számomra kiemelkedően fontos esemény leírása elé: cigánymissziót sokan sokféleképp végeznek. Misszióra elhívtak, akik életét sokan ismerik, vagy „névtelen” lelkipásztorok, gyülekezeti tagok, akik a maguk hétfő-kedd-szerda viszonylatában végzik kemény kitarással, szorgalommal, odaszántsággal, amit el tudnak végezni a rájuk bízottakért.

Amiről tehát most beszámolok, nem egyedülálló, példátlan esemény, hanem egy az események sorából, amely számomra a részvétel okán kiemelkedő.

Lelkes lelkipásztorokkal dolgozom immár egy éve. Azóta tervezem és álmodom, helyesebben tervezzük és álmodjuk a Tábor, amely egy maroknyi gyermeknek otthonává lehet néhány napig. Mit kell ezen egy évig álmodni? És ha már itt tartunk, miért nem sokkal több gyermeknek? Talán megválaszolhatóak e kérdések.

Táborunkban azok a gyermekek vehettek részt, akikkel kapcsolatban állunk, akik részt vesznek a hitoktatásban vagy a játszótéri programban, esetleg konfirmáltak. Akiket jutalmazni és megerősíteni szeretnénk. Így érkeztek gyermekek Tóth Zoltán

lelkipásztorral és „Imre bácsival” Ricséről, Deliné Horkay Márta nagytiszteletű asszonnyal Nyírből és Füzérkomlósról, valamint Nádasi Erika segédlelkésszel Sátorajújhelyből. A táborozók valamennyien hátrányos helyzetűek, többségükben romák. Ezt nem kellene leírnom, hiszen szóba sem került a héten.

Nem roma tábor volt ez a júliusi hét, hanem egyszerűen tábor, ahol nem származásunk volt, hanem nevünk.

Július 24. és 29. között Fonyó volt számunkra a világ közepe

tott idő és figyelem, hogy amikor egy falusi néni vízért jött, Istvánunk és társai felajánlják: segítenek hazacipelni. Nem azért, mert a táboroztatók kérték, hanem mert így érezték. Mert igyekeztek nagyon jók lenni, és úgy gondolták, ez hozzátartozik a jósághoz.

Csobogás után ebéd, délutáni programok, játékba lopott észrevétlen munka, koncentrációval, türelemmel, igyekezettel. Együtt mégis szórakozásnak tűnik. Agyagozhattunk, korongozhattunk, elfűztünk másfél kiló gyöngyöt, festettünk textilt, kirándultunk, fociztunk, játszottunk, labdázunk, tollasoztunk,

saját játékaikat mutattuk be saját szabályokat alkotva. Együtt. Együtt a többfelől érkezett, de másodpercek alatt szoros barátságba rendeződött gyerekek és a felnőttek. Ezért külön hálás vagyunk. Olyan lelkészekkel és

és a világ teteje. Fent lehettünk a „hegyen”. A falu közepén álló régi parókiából kialakított táborhely ideális terep 30-40 rohanó szélvész és 8-10 igyekvő felnőtt számára. Az arra járók egy szokásos tábor láthatnak/láthatnak volna. A nap első programja a reggeli, majd a bibliai foglalkozások, amíg frissek vagyunk, utána a jól megérdemelt fürdés a csobogónál. Hogy mekkora áldás lehet a falu közepén napvilágra bukkanó forrás, amely bármilyen hideg, de medenceszerű itatókban összegyűlve helyettesíteni képes a strandot, Balatont, tengert... Szem nem maradt szárazon. És ruha sem, és cipő sem, és a szemüveg és fényképező sem. A felcsobbanó víztől és a nevetéstől. Közben persze arra is ju-

nem lelkész segítőkkel dolgozhattam, akik értik, hogy minden munka lényege a gyermek. Nem volt kérdés, hogy a WC kitakarítása vagy a krumplipucolás éppoly fontos, mint a délelőtti foglalkozás. Egymás nélkül nem megy. Olyan csapattal dolgozhattam, ahol a kiosztott feladatokon kívül mindenki észrevette, mit kell csinálni, és mindenkinek volt ideje beszélgetni, átöltöztetni, haját fésülni, orrot törölni, békíteni, szórakoztatni, tanítani és nevelni. Így köszönöm meg a táboroztatók munkáját, akiket nem fontossági sorrendben említek, hanem ahogy éppen sikerül. A lelkipásztorokat már említettem, a titokzatos „Imre bácsi” ricsei kántor, gyülekezeti tag, táborunk

szakácsa. Az ő keze alá is dolgoztak a pataki gimnázium kiváló növendékei: Bényi Zsolt Ferenc és Ferenczi István. Azért „is”, mert ha épp szabad percük akadt, mindig találtam nekik munkát a gyermekek között, így a hét végére a munkában megfáradt erdei tündérekhez hasonlítottak leginkább még így is csillogó szemükkel. Több alkalommal segített, hogy éhes gyomrunkat megtölthessük: Deli Róbert, aki Nyíriből jött közénk, felülemelkedve az ingázás fáradozásain. Állandó segítségünk volt még Lukács Györgyné, „Mónika néni” a fonyi gyülekezetből. És nem feledkezhetünk meg Mészáros Viktóriáról, a hernádcécei, fonyi, és korláti gyülekezetek lelkipásztoráról sem, aki több mint házigazdája volt táborunknak, naponként figyelt arra, hogy mire lehet szükségünk, és mit tehet értünk.

A foglalkozások lebonyolításában és még kb. 2000-féle feladat elvégzésében Sándor Malvin pataki teológus volt segítségünkre, aki példája annak, hogy aki keresi a munkát, az meg is találja. Délutánonként Bálint Istvánné, „Ildikó néni” vezette az agyagozást nagy türelemmel és szakértelemmel, így egyesek keze alól szép munkák kerülhettek ki.

Hogy mit is ért a tábor? Talán a tábor-tűz mellett érezhettünk belőle valamit. Talán az utolsó estén, mikor a lányok sírá-

sa kíséretében Marcink azt kérdezte: „Minek megyünk el innen? Mi itt lakunk.” Talán az induláskor, amikor Pumi és Anita, mint a legnagyobbak összegyűjtötték a kisebbeket, és egy sokat gyakorolt, de az izgalomtól dadogó beszéddel köszönték meg, hogy itt lehettek.

Nem tudom, ki mit vitt haza. De a gyerekek közül azóta sokan megjelentek a templomban, várnak valamit a lelkipásztortól (ebből is érthető: a jó munka jutalma a még több munka), leveleznek egymással. És készülnek a táboros találkozóra. Mert elhatároztuk, hogy minden hónapban ta-

lálkozunk. Első „Táboros találkozónkat” szeptember 16-án Nyíriben tartjuk.

Végezetül tudva, hogy minden hála és köszönet a Teremtő, Megváltó Istenet illeti, aki megajándékozott bennünket, köszönjük a minket tápláló „hollók” támogatását. Köszönjük a Zempléni Egyházmegyének és az Egyházkerületnek, hogy anyagi támogatásukkal lehetővé tették, hogy olyan gyermekek is táborozhassanak, akik saját erejükből nem jutottak volna el...

Barnóczki Anita

Táborosok találkozója

Amikor a missziói táborról megírtam beszámolómat, még jövő időben fogalmaztam az első, akkor még csak tervezett találkozótól. Nem is gondoltam, hogy még ebben a számban írhatok arról: találkozhattak a fonyi táborozók Nyíriben a parókiaián. Ricséről és Sátoraljaújhelyről autókkal érkeztek a táborban részt vett gyermekek és felnőttek. Vártuk a találkozást, és bár nagyon készültünk, nem lehettünk biztosak abban, mi fog kisülni belőle.

Áron is megvettük az alkalmat. A ricseiek korán keltek, hogy időben megérkezzenek, a helybeliek közül pedig volt, aki azért kelt korán, hogy elvégezze ötórás „mezőgazdasági jellegű” munkáját, hogy részt vehessen programunkon, amely 10 órakor kezdődött. (Magyarra fordítva hajnal öttől dolgozott...)

Nem kellett sok időnek eltelnie, hogy visszaálljon a közös rend, a gyerekek felidézzék a nyáron tanult szabályokat – aki gyermekekkel dolgozik, az tudja igazán, mit is jelent az első őszi napokban a nyári szabadsághoz szokott csapatból csoportot formálni. Annyi bizonyos, hogy a templomba már egész fegyelmezetten mehettünk áhítatra, és a nyári fényképek közös nézegetésére. Ami új élmény volt: néhány szülő is eljött.

Igen, templomban voltunk. Nem volt hát hiábavaló a nyári munka. És amint kiderült, jó néhány gyermek rendszeresen ezt teszi azóta. Képesek vagyunk már templomban „viselkedni”, énekelni, imádkozni, odafigyelni, elgondolkodni. Még nem tökéletesen, de nagy igyekezettel.

Ezután a remek ebéd és a közös játék, beszélgetés már csak ráadás volt. A Tábo-

ros találkozók pedig folytatódni fognak. Lehet, hogy mire kezébe veszi az Olvasó ezt az újságot, már a második találkozónkat tartjuk.

Miért fontos ez? A lelkészeket oszlik a teher.

A gyermekek pedig megélhetik: az egyház nem olyan valami, ami egyszer ad nekik valami jót, aztán elfelejti őket, hogy a jót megízlelve csak még rosszabb legyen az élet. Olyan csoporthoz tartozhatnak, amely kötelez. Amelynek jó és erős értékei vannak, Amelyhez jó tartozni.

Magam is – félig felnőttként – büszke vagyok arra, hogy a Táborosokhoz tartozhatom.

Barnóczki Anita

Tolnai Dali János (1606-1660)

Négy száz éve született az angliai puritanizmus magyarországi népszerűsítője, egyik kiemelkedő egyénisége: Tolnai Dali János.

Tanulmányait Nagyváradon és Gyulafehérváron végezte, ahonnan Kolozsvárra ment lektornak 1630-ban. Tudását 1631-32-ben a leideni, franekeri, groningeni egyetemeken gyarapította. 1633-ban Angliába ment, ahol megismerte a puritanizmus törekvéseit, és elhatározta annak megvalósítását Magyarországon. Amikor 1638-ban hazaérkezett, I. Rákóczi György fejedelem a sárospataki kollégium rektorává tette, de csak 1639 tavaszán kezdhetett el a tanítást, miután reverzális adott. Tolnai hozta be a pataki kollégiumba a gyakorlati teológia és homiletika tanítását. Szigorú puritán elvek szerint igyekezett jó papokat nevelni, de némely túlbuzgóságával, pl. tanítványait kegyesekre és nem-kegyesekre osztotta ... sok bajt okozott, és emiatt nagy ellenállásba ütközött.

1642-ben miskolci lelkész, de már két év múlva az ifjabb Rákóczi Zsigmondnak lett tábori papja, akinek ajánlására elnyerte a tokaji elsőpapságot. 1645 márciusában az abaúj-tornai egyházmegye esperesének választották, de puritánus elvei miatt a tokaji zsinat 1646 februárjában felfüggesztette hivatalából hat társával együtt. Ezt megelőzte a gönci zsinat 1646 januárjában, ahol a puritánusok kívánságaikat összeállították és igyekeztek a mozgalmat kiszélesíteni. Ennek következtében a református egyház belső békéje megrendült Sáros megyétől Háromszékig ... valamen-

nyi egyházvidéken, tiszáninnen és -túl, valamint Erdélyben is. I. Rákóczi György fejedelem éppen erre határozta el magát, hogy 1646 június 10-re nemzeti zsinatot hívjon össze Szatmár-Németibe, ahol a zsinat Tolnait három pap- és két tanártársával együtt hivatalukból elmozdította. De minden elítélre nézve meghagyták annak lehetőségét, ha jó útra térnek, akkor az egyházba visszafogadják őket. Tolnaira külön kimondták, hogyha nem tér jó útra, akkor „ünnepélyesen kitaszítatik”, és szigorú büntetésre átadják a világi hatóságoknak. Ettől fogva állás nél-

kül Rákóczi Zsigmond udvarában tartózkodott, majd 1649-ben újra elfoglalhatta a rektorságot, ahol háborítatlanul működhetett. 1656 tavaszán a tarcali eklézsia lelkésze lett az 1660-ban bekövetkezett haláláig.

Jelentős irodalmi munkásságot folytatott: Daneus Rácai, azaz: A Miatyánk felől igaz értelmű tanítóknak magok mentségére. (Sárospatak 1654). Megemlékezést írt Rákóczi Zsigmond-

ról (1652). Részt vett a „Liturgia sacrae coenae” szerkesztésében (Sárospatak, 1658) Kéziratban is több műve maradt, de ezeknek a műveknek az idők folyamán mindegyike elveszett.

A presbitériumok szervezése érdekében Tolnai mozgalma, reformkísérlete nagy területre kiterjedt. Ő és társai holland és angol minták, gyakorlat után – de a kálvini reformáció tanításaihoz is híven – nem tartották helyesnek a püspök-esperesi egyházkormányzati rendszert. Sürgették a presbiteri szervezet bevezetését, mint az egyház igazi lényegével megegyezőt. Ha akadtak is hívei a Tolnai által kívánt szervezeti reformnak – köztük elsősorban Medgyesi Pál, I. Rákóczi György fejedelem udvari papja –, de ellenfelei még inkább ellene támadtak.

Az ellenhatás egyik oka az volt, hogy Tolnait és társait általában „felforgatóknak” tartották, és tanításaiktól féltették a tisztának gondolt evangéliumi vallásukat. A másik ok viszont a „rendi. gondolkozásmóddal” járt együtt, mert a keleti részen még mindig nagy számban levő református fő- és köznemesség hallani sem akart arról, hogy az egyház ügyeinek intézésébe beleszóljanak a „paraszt-ságból esetleg választott presbiteretek”, akik velük együtt tanácskozhassanak, vagy éppen rajtuk fegyelmet is gyakoroljanak. De ez az ellenérzés nem volt általánosnak mondható, mert akkor is akadt a jobbagyot magával egyenlőnek tartó földesúr, mint Lónyai Zsigmond és a presbitériumot minden mellékgondolat nélkül oltalmába vevő Lorántffy Zsuzsanna. Az ellenhatást kiváltó okok között I. Rákóczi György és udvara számára nem volt rokonszenves az Angliából hozott irányzat, ahol a presbite-

riánusok és puritánok király elleni forradalma éppen abban az időben bontakozott ki.

Tolnait és társait a zsinat elé idézték tanításaikért, az ítélettel azonban a mozgalom ügye nem intéződött el. A puritánizmusnak csak egy részét kitevő presbiteri reform az egész mozgalom révén sokkal nagyobb hatású volt már, mintsem zsinati ítélettel meg lehetett volna akadályozni. Végző soron attól kellett tartani, hogy a református egyházban az egységet is megbontja. Éppen ezért gyökeres megoldásra volt szükség.

A puritán mozgalom ügyében, amelybe beletartozott a presbitérium szervezésének ügye is, maga I. Rákóczi György fejedelem nemzeti zsinatot hívott össze 1646-ban Szatmárnémetibe. A presbitériumok megszervezésének helyességét a zsinat elvileg nem helytelenítette, és ezt a döntést fogalmazta meg: „Mínhogy őseink a presbitériumot különféle akadályok miatt fel nem állíthatták, ezt mi Krisztus és az apostolok rendelése és a régi egyház gyakorlata szerint, mihelyt kedvezőbb körülmények fognak bekövetkezni s mihelyt legfőbb hatóságunk és az igaz hitű karok és rendek hozzájárulnak, újra felállíttatni óhajtjuk.”

A presbitériumok felállítása elől, a zsinat elvben nem zárkózott el, de a gyakorlati megvalósulást nem szorgalmazta. A szatmárnémeti zsinat utasítására Geleji püspök törvénykönyvet szerkesztett, amely „Geleji-kánonok” néven ismeretes. Ezt az erdélyi országgyűlés elfogadta, az akkori fejedelem II. Rákóczi György 1649-ben megerősítette. Geleji elismeri ebben a törvénykönyvben a presbitériumok célszerűségét a gyülekezetek igazgatásában. Különösen az egyház tagjaira való felügyeletben, fegyelmezésben a lelkészekre való segítségben.

A szatmárnémeti zsinat és a Geleji-kánonok általában jónak ismerték el a presbitériumot, de gyakorlatban nem tartották megvalósíthatónak. „Ez az intézkedés, mely másutt szükségesnek és hasznosnak bizonyult, nálunk a mi népünk között, alig állítható fel, sőt azt a mi polgári rendünk különböző akadályok miatt lehetetlennek is tartja.”

Annak ellenére, hogy a zsinat és a „Geleji-kánonok” így döntött, a presbitériumok felállításának kérdése a felszínen maradt. A zsinat után jelentékeny képviselőre talált Medgyesi Pál személyében, aki később az özvegy fejedelemasszonynak, Lorántffy Zsuzsannának

udvari papja lett. Medgyesi szóban és írásban nagy buzgósággal foglalkozott a presbiteri eszme megismertetésével.

A puritánizmus és presbiteriánizmus okozta zavarokat a szatmárnémeti zsinat nem szüntette meg. Az egyes kérdésekben tanúsított engedékenység elősegítette az újítók buzgóságát. Az ifjú fejedelem eleinte kedvelte Tolnait, a zsinat idején érdeklődött iránta, és kívánta, hogy „Isten segítse meg.” Amikor Tolnait hivatalából elmozdították, kész volt eltartani, de kijelentette, „aki velünk egyet nem ért, annak nem segíthetek.” Ez a magatartás bizalmat ébresztett Tolnaiban és társaiban, de amikor az ifjú Rákóczi a „fejedelemséget kezeihez vette”, már más szempontból nézte az ügyet. Különösen az nem tetszett neki, hogy az újítók a fejedelmi akarattal szemben is, „semmi tekintély kedvéért” nem tértek el szilárd álláspontjuktól.

Azonban meg kell állapítanunk, hogy akár a nyugati, akár a keleti országrészekben azokon a helyeken, ahol a város vagy község lakossága nagyobb részben megmaradt reformátusnak, szinte a 19. századig nincs külön presbitérium, vagy ha akad is, azonos az eljárósággal.

A világiaknak az egyházigazgatás magasabb szervezetébe való bevonása az erdélyi országos egyházban következett be. Az erdélyi országgyűlés már a 16. század második felében annak megvalósítására törekedett, hogy a zsinatokon a lelkészek, patrónusok és az országos rendek bevonásával tanácskozzanak. Ismeretes, hogy nemcsak Erdélyben, hanem az ország más részein is megtörtént, hogy a világiak megjelentek a zsinatokon.

A puritánizmus vezetői egymás után tűntek le a küzdőtérrel, soraikat megtizedelte a halál. Apáczai 34 éves korában 1659-1660 szilveszter éjszakáján meghal, az 1660. év elején Lorántffy Zsuzsanna a puritánusok nagy pártfogója, utána még ez év tavaszán Tolnai, 1663-ban pedig Medgyesi. A puritánus reformgondolatok még egy nagyvonalú egyéniségben Martonfalvi György debreceni professzorban fellobognak, hogy vele együtt szinte végleg eltűnjenek.

Dövény, 2006.
Kocsis Attila lelképásztor

GYEREKNEK

Mese - Locsi-Fecsi

Mint egy puha meleg gyapjútakaró, úgy borította be az éj az erdő fáit. Ahogyan a reggeli nap felemelte álmos fejét a hegyek és a mezők fölé, a takaró egyre könnyebb és egyre vékonyabb lett. Az éjszakai állatok nyugovóra tértek, közben az erdő nappali teremtményei előbújtak, és élelem után kutattak a tisztásokon. Csak a borzas-csupaszemek aludtak még összebújva a fák görcsös gyökerei között. De amint a napsugarak beszivárogtak a lombkoronák és bokrok ágai közé, csiklandozásukkal új, izgalmas napra ébresztették őket. Nagyokat nyújtózkodtak, ásítottak, majd csendben elindultak az erdőszéli tóhoz.

Csendben, kivéve Locsi-Fecsit, aki attól a pillanattól kezdve, hogy felébredt, hangosan újságolta társainak, mit álmódott az éjjel. „Amikor elaludtam, egyik álom a másik után jött” – csacsogta. A többiek szelíden próbáltak nem odafigyelni, de ő csak folytatta: „Szinte azonnal elaludtam, amint sötét lett. Mintha hosszú ideje nem aludtam volna. És akkor elkezdtem álmodni, de nem ám valami egyszerűt, hanem valami nagyon különlegeset, ahogy mindig is szoktam.” „Psztt!” – próbálták csitítani a többiek. Locsi-Fecsi megdöbbenve nézett körül: „Csak nem azt akarjátok mondani, hogy nem vagytok kíváncsiak az álomra?” Egy társa félrehívta a sorból: „Nem vagyunk kíváncsiak! A tóhoz megyünk, nehogy lemaradjunk arról, amint a hattyúk ünnepelesen felszállnak a reggeli égboltra.” „Ó!” – morogta Locsi-Fecsi – „mindjárt gondoltam, hogy valami fontos dologról lehet szó, ami miatt nem akarjátok hallani, milyen gyönyörűt álmodtam. Milyen szép is volt...” „Psztt!” – torkolták le ismét a többiek.

Rövid séta után kiértek az erdőszélre. A reggeli pára még nem szállt fel a tóról. A borzas-csupaszemek a nádasban megbújva vártak, tágra nyílt szemmel. A reggeli csöndben Locsi-Fecsi is elhallgatott egy vagy talán két pillanatra, aztán ismét rákezdte: „Miközben itt várakozunk, elmondhatom, mi történt velem tegnap? Ti még ilyet nem láttatok. Én magam is alig hittem el. Az történt ugyanis, hogy miközben...” „Psztt!” – hallgatták el a többiek.

Egy kis idő múlva megérkezett a hattyúpár, csendesen, kecsesen úsztak a vízben, mint két hatalmas vitorlás hajó. Szürkésfehér tollukat a felkelő nap sugarai festették meg, ívelt nyakuk lágyan mozgott, ahogy a tó vizét szeltek. Amikor már egészen közelről lehetett látni őket, Locsi-Fecsi felállt és elcsodálkozott: „Mennyire igazatok volt! Gyönyörűek! Majdnem ilyen gyönyörűt láttam a múlt héten, amikor naplementekor a hegy lábánál sétáltam...” A reggel csendjét megtörő hangtól megriadt hattyúk hatalmas szárnycsapásokkal a magasba emelkedtek. „Látod, mit tettél?” – kiál-

tott dühösen Locsi-Fecsi társa. „Te csendháborító! Mikor tanulod már meg végre, hogy van, amikor a beszéd ideje van itt, és van, amikor a hallgatásé?” Ezzel hátat fordítottak neki, és otthagyták a tóparton.

Ettől kezdve az erdő egyetlen lakója sem figyelt oda Locsi-Fecsi társára. Ha belekezdett mondanivalójába, elfordultak tőle, vagy úgy tettek, mint akik csak a szél zúgását hallják. Átnéztek rajta, vagy szó nélkül elmentek mellette. Locsi-Fecsi hiányzott, hogy meghallgassa valaki, hogy a fákhöz kezdett el beszélni. Csak mondta és mondta, de úgy tűnt, hogy a fák sem figyelnek rá. Szegény Locsi-Fecsi. Beszélt a virágokhoz, beszélt az égbolthoz, de azok sem figyeltek. Végül szomorúan leült egy kőre a patak partján, és saját tükörképének kezdett el mesélni. Elmondta magának mindazt a gyönyörűséget, amit az elmúlt napokban és hetekben látott. Csak mondta és mondta, de amikor a végére ért, saját tükörképe is csak hallgatott.

„Minek beszéljek, ha senki sem hallgat meg?” – szíogott. Hatalmas könnycseppek potyogtak szeméből a patak vizébe. Magányos sírdoglását egy lágyan sziszegő hang szakította félbe. Gyorsan hátrafordult, hogy megnézze, mi az. Egy vadrózsabokor tövében egy kígyót pillantott meg. Azelőtt soha nem látott még ennyire gyönyörűt. „Ha jól sejttem, van ott valaki” – szólalt meg a kígyó. „Nem mondanád el nekem, hogy ki vagy?” Locsi-Fecsi letörölte arcáról az utolsó könnycseppet, és csak amikor közelebb lépett, akkor vette észre, hogy a kígyó nem lát. „Hiszen te vak vagy” – szíogott még egyet utoljára. „Igen” – válaszolt a kígyó. „Miért sírdogálsz?” Életében először Locsi-Fecsi nem jött lázba attól, hogy beszélhet, hanem halk, akadozó hangon mondta el a kígyónak, mi is történt vele. Amikor befejezte, a kígyó így szólt: „Gyermekeim, van idő, amikor meg kell osztanunk másokkal azt, ami velünk történt. De mint ahogyan a kútnak is idő kell ahhoz, hogy vízzel megteljen, nekünk is meg kell tanulnunk hallgatni és figyelni. Eljön aztán az idő, amikor meríthetsz a kutadból, hogy mások is megtudják azt, amit te tudsz. Kis borzas-csupaszem barátom, úgy látom, hogy a te kutad már megtelt, az anyémnek pedig egy kis töltekezésre van szüksége. Kérlek, mondd el mindazt, amit láttál!” Locsi-Fecsi pedig nekikezdett, hogy elejétől a végéig elmesélje a kígyónak az élményeit, vágyait és álmait. Amikor a végére ért, a kígyó így szólt: „Látod, Locsi-Fecsi, a te kutad most kiürült. Menj, és töltekezz fel mindazzal, amit látsz és hallasz. Ha újra megtelt, gyere vissza és mesélj nekem.”

Locsi-Fecsi boldogan kelt útra, hogy csendben megfigyelje mindazt, ami látható és hallható. Miután mindent jól megfigyelt, sietett vissza a kígyóhoz, hogy meséljen neki. Esténként pedig, amikor borzas-csupaszem társaival a tűz körül melegedett, Locsi-Fecsi elmondott egy-egy mesét, majd elhallgatott, hogy odafigyelhessen a többiek meséjére is.

(Stephen Cosgrove *Gabby* c. meséjének magyar nyelvű átdolgozása)

r.g

Búcsúszavak dr. Novák István professzor úr ravatalánál

Megindult lélekkel és nehéz szívvel állok itt e koporsó előtt, hogy végső búcsút vegyek dr.

Novák István professzor úrtól, megyei bírósági tanácselnöktől, a város díszpolgárától, a szakma doyenjétől, a mindannyiunk által szeretett és tisztelt Pista bácsitól.

92 év, ami megadatott számára, igen hosszú idő, szinte az emberi élet legvégső ideje. Ezért mondható el róla, hogy nagy idők nagy tanúja volt. E nagy ívű és hihetetlenül gazdag életpálya még a Monarchiában a taktaszadai református parókián indult el, és történelmi korokat átívelve ért véget a Csabai kapui gyülekezet közösségében. Ami 92 év alatt megtörtént a magyar történelemben, annak lenyomata éppen úgy megmutatkozott az ő életében is. Mélységek és magasságok, elismerések és megpróbáltatások váltották egymást, de sem bírói pulpitus vagy egyetemi katedra, sem a szűkös és ínséges esztendő, avagy a halál árnyékának közelsége nem tették őt sem elbizakodottá, sem reményvesztetté. A szó legnemesebb értelmében olyan keresztyén jogtudós volt, aki egész életében hű maradt hitéhez, egyházához, hazájához, hivatásához. A tőlünk egyre távolabb kerülő, de sokunk által mégis visszavágyott egykori tisztos polgári világ egyik utolsó képviselőjétől búcsúzunk, akinél az őszinte egyenes beszéd, a becsület, a felebaráti szeretet, a másokon való önzetlen segítőkészség és a hivatása iránt alázat a legtermészetesebb módon hozzátartozott személyiségéhez. Mindig elegáns megjelenése, választékos modora, finom és tapintatos fogalmazása, mindenki iránt szeretetet sugárzó egyénisége tiszteletet parancsolt. Soha senkit meg nem bántott. Ennek még a gondolata is távol állott tőle. Ezt hozta magával családjából, iskoláiból, és ez adta meg tanári, bírói és jogtudósi tekintélyét. A tö-

rékeny testben nagy és nemes jellem lakozott, amely végtelen szerénységgel párosult.

1940-ben lépett igazságügyi szolgálatba. Igen nehéz időben, 1946-ban szerzett egyetemi magántanári fokozatot. A polgári jog mellett az egyházjog tudós művelője volt. 1949-ig, annak bezárásáig tanított az egykori Miskolci Evangélikus Jogakadémián, amelynek utolsó tanáraként is búcsúzunk tőle. Jogirodalmi munkásságát még megbecsülni is nehéz. Szakkönyvein jogász nemzedékek sora nőtt fel. A tanítás szívügye volt. Ilyen irányú felkérést soha nem tudott visszautasítani. A legnehezebb vizsgákon is a nyugalom áradt belőle. Ő mindig arra volt kíváncsi, amit a jelölt tud. Tudományos tanácskozássoknak és szakmai fórumoknak rangot adott, ha megjelent. Bölcs és lényegre törő hozzászólásait, tapintatos bírálatait nagy figyelem kísérte. Felkészültsége mindig naprakész volt. A szakmában méltán övezte kivételes tisztelet és megbecsülés.

A lélektíró és jellempróbaló ötvenes években akkor vállalt közegyházi tisztséget, amikor ez önmagában is hitvallásnak számított. Magas szintű és tudományos igényességű írásaival rendszeresen jelentkezett az egyházi folyóiratokban is. Az elmúlt fél évszázad protestáns egyházjog irodalmának egyik legtermékenyebb és legnagyobb jelentőségű szerzője volt. Emellett a Csabai kapui gyülekezetben mindvégig hűséggel végezte szolgálatát. Nem emlékszem olyan istentiszteletre, amelynek végén ne ő tartotta volna a perselyt. Távozásakor pedig mindenkinek megköszönte adományát. A szellem nagyságát a lélek alázata emelte igazán magasra.

A zoltáríró szavai jutnak eszünkbe: „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jusunk.” Ez a bölcs szív és lélek neki megadatott.

Elragadó szellemi frissességgel érte meg késő öreg korát. Mindvégig nagy érdeklődést mutatott a szakma,

az egyházi közélet, a város dolgai és a művészetek iránt. Még ebben az évben is jelentek meg írásai. Soha nem hagyta el panasz az ajkát. Méltán részesült a legmagasabb kitüntetésekben: a Sárospataki Református Teológia tanárai közé választotta, az egyetem díszdoktorátust adományozott neki, a város díszpolgári címmel tüntette ki. Megérhette a Debreceni Ítéltábla újraindulását, ahol valamikor királyi ítéltáblai jegyző beosztásban dolgozott. Ezeket szerényen és jelleméhez illően nem érdemnek, hanem kegyelemnek tekintette. Soha nem helyezte magát előtérbe. 90. születésnapján, amikor kollegái, tanítványai és tisztelői köszönteni kívánták, csak nagy rábeszéléssel fogadta el a meghívást. Nem tartotta magát méltónak a megemlékezésre.

A búcsú perceiben feltétlenül meg kell említeni azt a példaértékű hűséget és ragaszkodást, ami feleségéhez fűzte, akit személyes emlékezőseiben vagy írásaiban csak a legnagyobb szeretettel említett. A 47 együtt töltött évre visszaemlékezni nagy erő jelentett számára az utolsó időkben. Betegágán az a párna feküdt mellette, amelyen szeretett feleségének monogramja volt kihímezve.

Most a végtisztesség órájában az apostol szavait idézhetjük: „Futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam.” Küldetését betöltötte, és az étellel betelve, mint aki teljesítette a rábízottakat, a lélek nyugalomával lépett át a mennyei örök haza kapuján.

Emlékezem az utolsó találkozásra, az utolsó kézfogásra, amikor a lélek már indulni készült, de a törékeny

IN MEMORIAM

test még fogva tartotta. Nem perlekedett a Jóistennel. Tudta, hogy a döntés most nem az ő kezében van. A megfáradt szolga elindult az örök ítélőszék felé. Jóságos szíve megszünt dobogni. Kedves vonásait még magunk előtt látjuk.

Megadatott számára az a kegyelem, hogy a sákramentumokkal megerősítve, szeret-

teitől körülvéve, tisztelőitől elköszönve fejezhette be hosszú és tartalmas földi pályafutását.

Halálával egy nemes jellem, egy nagytekintélyű jogtudós és Krisztus ügyének holtáig hű szolgája távozott el körünkől, mindannyian szegényebbek leszünk nélküle. Azon a ponton pedig, ahol a szavak már

nem tudnak igazán vigaszt nyújtani, felhangzik kedves énekének utolsó verse:

„Csillagvilágokat elhagyva már,
Elfáradt lelkem is hazatalál.

Hozzád ha eljutok, lábadoz roskadok,
Ottan megnyughatok örökre én.”

Rózsa Tibor

Megemlékezés Kiss Pálról (1926-2006) nyugalmozott lelkipásztorról, a Sárospataki Teológia tiszteletbeli tanáráról

Élete végéig Patak szerelmese, Akadémiánk hűséges öregdiákja volt, magát Nagy Barna szellemi gyermekének, tanítványának tekintette. Nagy Barna közvetítésével ismerkedett meg a barthi teológiával.

Egy rá nagyon jellemző személyes emléket hadd örökítsek meg. Még a 80-as évek közepén egyházlátogatóként érkezett hozzánk az erdőbényei parókiára. Kedvesen érdeklődött a család felől, hogyan érezzük magunkat a gyülekezetben. Utána engedelmet kért, hogy végignézhesse a könyvespolcomat és azonnal megakadt a szeme Barth dogma-

tikájának tizenhárom kötetén, amelyet nem sokkal azelőtt kaptam Svájcban a Barth-Institut által kiírt pályázat első helyezetteként. A feladat Barth teljes magyarnyelvű bibliográfiájának összeállítása volt. Amikor ezt elmondtam neki, teljesen fellelkesedett és rögtön belefeledkeztünk valamilyen elméleti teológiai kérdésbe. Persze inkább ő beszélt, én a pályakezdő fiatal lelkész inkább lebilincselve hallgattam rögtönzött, de nagy tudásról, széles látókörrel és éles kritikai érzékről tanúskodó előadását. Még a presbitérium előtt is megdicsért, hogy ilyen tudós és tudományszerető embert falusi parókián régen látott. Éreztem, hogy szívébe

és megtisztelő barátságába fogadott. Ettől kezdve mindig szeretettel figyelte írásaimat, munkáimat, mindenre reagált, ha bármilyen rendezvényünk volt később a Teológián, örömmel vett rajta részt.

Lelkeszi szolgálatát több évtizeden át a prügnyi és a taktabáji gyülekezetben végezte, mellette doktorált, tudományos munkát végzett, cikkeket írt. A nehéz időkben is mindig szenvedélyesen kiállt az általa felismert igazságok mellett és ezzel a szenvedéllyel szerette Patakot és az Alma Matert.

Győri István

(A Sárospataki Református Teológiai Akadémia évkönyve 1996-2006)

Aki építi az Isten házát...

Néhány héttel ezelőtt, nem sokkal barátaival, kollégáival együtt ünnepelt 60. születésnapja után elhunyt dr. Bartolomej Jendrus ezredes, aki több szlovák büntetés-végrehajtási intézetnek volt korábban parancsnoka. Szolgált Kassán, hosszabb ideig Eperjesen, végül a lőcsei intézettől ment nyugdíjba. Magyar kollégái között is sok barátja volt, közülük többen, így a hírt hozó miskolci Havasi Béla nyugállományú bv-nevelőtiszt is, aki korábban a születésnapján ünnepségen, utóbb a temetésen is részt vett. Beszámolt róla, hogy dr. Otto Labodás vezérőrnagy, a szlovák büntetés-végrehajtás országos parancsnoka búcsúztatta az elhunytat, méltatta érdemeit.

Az egyházi szertartást msgr. Frantisek Vrabel, a szlovák büntetés-végrehajtás főlelkésze vezette, megemlékezve arról, hogy Jendrus ezredes a munka-család-segítőkészség háromságában találta meg élete fő feladatait.

Sokan emlékeznek még rá, hogy 1997. december 4-én egy zavart tudatú hajléktalan

felgyújtotta a miskolci református műemlék Deszkatemplomot. A porig égett istenháza újjáépítésének megszervezése szinte még azon a napon megkezdődött. A kormányzati segítség mellett számos vállalat, vállalkozó, valamennyi felekezet, egyházközségek és egyszerű hívő emberek ajánlottak fel pénzt, építőanyagot, kétkezi munkát. Nagy összegről és nagy munkáról volt szó, de az összefogás, a tenni akarás meghozta gyümölcsét, 1999. május 2-án, tehát szűk másfél év után felszentelték az újjáépült Deszkatemplomot.

A fenti két hír összekapcsolható. Havasi Béla, aki már akkor is baráti kapcsolatot ápolt Jendrus ezredessel, arról érdeklődött, nem tudnának-e valamilyen segítséget nyújtani a Deszkatemplom újjáépítésében. A szlovák bv-parancsnok akkor msgr. Frantisek Vrabelhez fordult, a főlelkész pedig tovább, Frantisek Tondra szepesváraljai katolikus püspökhöz.

Szlovákiában nemcsak régi épületeiket kapták vissza az egyházak, hanem egyéb javaikat, így földjeiket, erdőiket is. A szepesváraljai püspökségnek jelenleg is

nagy kiterjedésű erdői vannak. A közvetítők kérésére a püspök úgy határozott, hogy a szlovák római katolikus egyház fenyő fűrészáruval segít a leégett magyar református templom újjáépítésében, mégpedig egymillió forint értékben.

E sorok írója is jelen volt azon a szepesváraljai találkozón, amelyre Havasi Béla és a miskolci református lelkész, Kádár Péter utazott el, hogy a segítségről tárgyaljon. Ott volt a templom újraszentelésén is, amelyre eljött Tondra püspök úr is.

Nehéz meghatározni, pontosan mennyi érdeme volt a kapcsolatok kiépítésében, a segítség megszervezésében Havasi Bélának, mennyi a nemrég elhunyt Jendrus ezredesnek, a szlovák főlelkésznek és a püspöknek. De nem is ez a lényeg. A fontos az, hogy két nemzet és két felekezet tagjai, képviselői segítettek egymáson a bajban. Jogos tehát, hogy ilyen módon is megemlékezzünk arról az emberről, aki a búcsúztató pap szavainak megfelelően nemcsak a munkájával, családjával, hanem segítőkészségével is bizonyította emberségét.

(gróf)

Kedves Hallgatóink!

Megújult az Európa Rádió Miskolc műsorstruktúrája, és ezen plakáttal szeretnénk az immáron több református műsort sugárzó rádiót a hallgatóink figyelmébe ajánlani.

A rádió arculatában egyre több életünket érintő riportokat és református híreket találhatnak a hallgatók.

A rádió kifejezetten református műsorai:

Minden reggel 7 óra 20 perckor - Útravaló, egy gondolat, melyen érdemes elgondolkodni

Minden nap (péntek kivételével) 11 és 12 óra között – Református Magazin

Benne: Ismerjük meg egymást (közel hozzuk közösségeinket és mindennapjaikat)

Határtalan (ahol átlépjük felekezeti és ország határainkat)

Kicsiny percek (egy kis idő a legkisebbek számára)

Ifjúság hangja (ahogy a fiatalok látják világunkat)

Amiről nem írnak a történelemkönyvek (portrék, esszék, tanulmányok)

Mi újság itthon (beszámolók, ajánlók, érdekességek)

Isten előtt csendességben (istentiszteleti közösség a rádió hullámhosszán)

Minden este 6 órától –Református Magazin ismétlése

Minden este fél nyolctól – Esti Nyugalom

Benne: Református Biblia olvasó kalauz szerinti napi igeszakasz és annak rövid magyarázata

Esti vers

Esti mese a legkisebbek számára

Szeretettel ajánljuk kedves hallgatóink figyelmébe Internetes oldalunkat is, ahol meghallgathatják élőben a rádióműsorokat, illetve archív felvételeinket is.

www.reformatus-tiszaninnen.hu

Látogassa Ön is rendszeresen a Tiszaninnyi Református Egyházkerület honlapját, ossza meg gyülekezete, közössége eseményeit, ajánlja programjait a világháló nagyközönségének, írja meg gondolatait egyházkerületünket érintő témákban!

www.reformatus-tiszaninnen.hu

Üdvözljük a
Tiszaninnyi
Református
Egyházkerület
honlapján!

Egyszerű hírküldési lehetőséggel, változatos fórumtémákkal, friss információkkal várjuk látogatóinkat!